

voice ATHENS

Τι δέντρα θέλουμε
στην Αθήνα;

Του Τάκη Σκριβάνου

**Τρώμε
βιολογικά**

Της Νατάσσας
Καρυστίνου

**Θοδωρής
Καλλιφατιδής**

Συζητώντας με
τον κορυφαίο
συγγραφέα

Του Πάρι Δόμαλη

**Κριστόφ
Βαρλικόφσκι**

Ο διάσημος
Πολωνός σκηνοθέτης
μιλάει στην Α.Υ. λίγο
πριν την πρεμιέρα
στην ΕΛΣ

Της Ιωάννας Γκομούζα

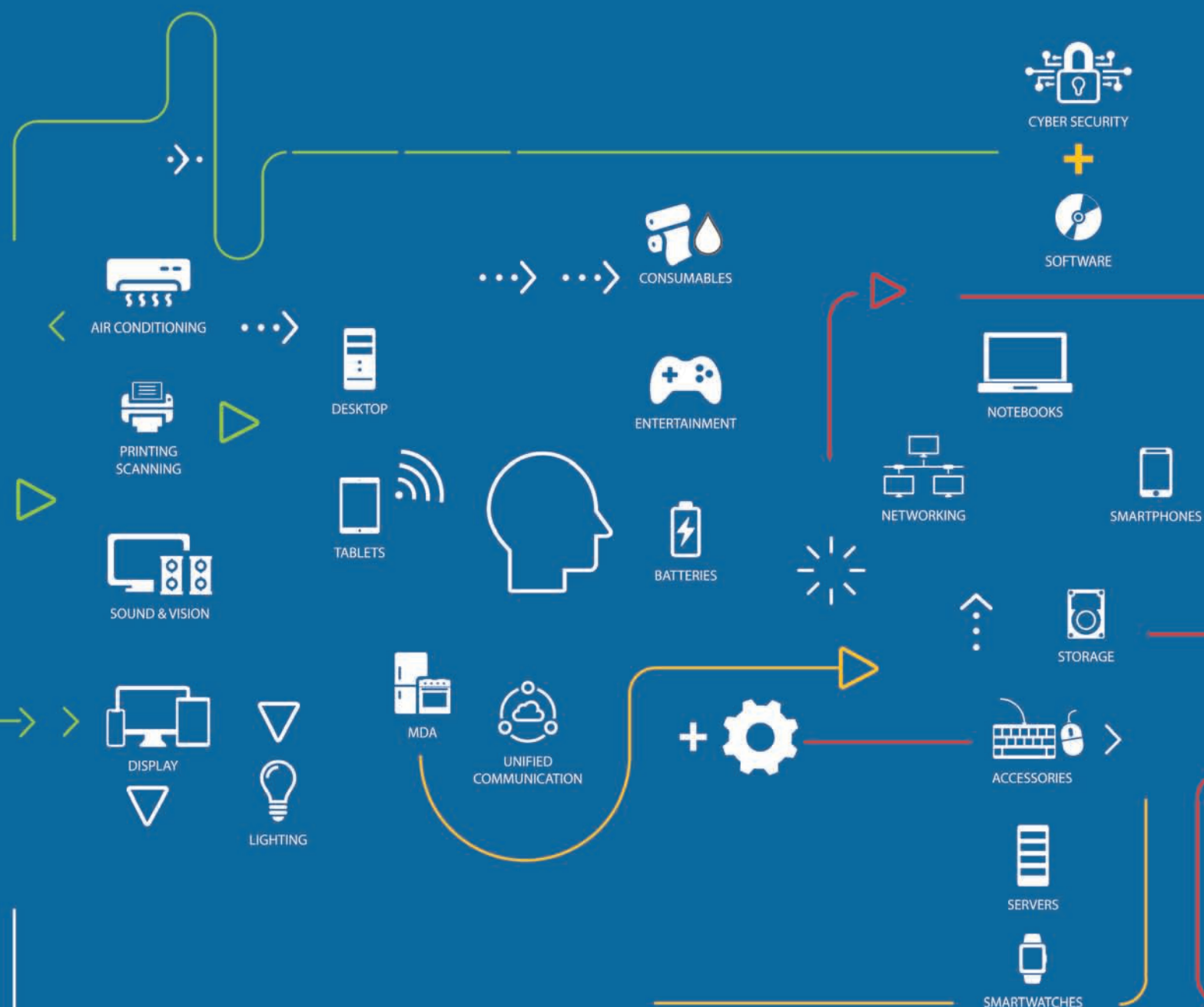
**Τα νοσταλγικά
περίπτερα
του Ανδρέα Finch**

Του Γιώργου Δρίτσα

ΦΑΚΕΛΟΣ
Υγεία

Επιμέλεια: Σοφία Νέτα,
Κατερίνα Κοντοσταυλάκη





westnet distributing the future

Westnet, a member of Olympia Group, has a leading position in the distribution industry for over 15 years, demonstrating a strong business footprint in Greece, Cyprus and Poland. We represent and distribute 40+ top brands with an enlarged product portfolio in Technology, Energy Solutions and Klima & Home Appliances, supported by a rich set of added-value services. At Westnet we never stop evolving. We aspire to be more dynamic, efficient and innovative aiming to constitute a strategic growth driver for our partners in 60+ countries of EMEA region.

www.westnetgroup.com

ATHENSvoice

Εκδότης-Διευθυντής

Φώτης Γεωργελάς

Σύμβουλος Έκδοσης

Σταυρούλα Παναγιωτάκη

Διευθύντρια Σύνταξης

Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης

Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director

Φώτης Πechλιβανίδης

Διεύθυνση Web

Δημήτρης Αθανασιάδης

Αρχισυνταξία

Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide)

Ελένη Μπεζιριανόγλου

Τεχνικός διευθυντής

Βάιος Συντασιμάς

Υπεύθυνος ύλης

Τάκης Σκριβάνος

Επιμέλεια ύλης

Δήμητρα Γκρους

Διόρθωση κειμένων

Φανή Κουλούντζου

Συντακτική ομάδα:

Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελάς, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καραμαντή, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κερώνη, Γ. Κοροβέσης, Β. Κορωναίος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζιρογλου, Τζ. Μελιτά, Ευ. Μουζακίτη, Γ. Μπελεσιώτης, Γ. Νένης, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Α. Τρούγκου, Zarastro, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης

Γεωργία Σκαμάγκα

info@athensvoice.gr

avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos

LOOKmag

Κωνσταντίνια Βλαχοπούλου

Εικονογραφήσεις

art@athensvoice.gr

Φωτό:

Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζή, Πέτρος Νικόλτσος

Account Director Digital & Print

Γιώτα Αθανασοπούλου

Account Digital Director

Γιάννης Γαλανός

Creative Marketing Director

Βασιλική Κώτσου

Direct Market Advertising Managers

Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης

Advertising Manager ATHENS VOICE Radio 102,5

Μαρία Μαθιουδάκη

Υποδοχή Διαφήμισης

Νίκη Σκαμάγκα

Συντονισμός Διαφήμισης

Μαίρη Κούρτη

marketing@athensvoice.gr

Digital Traffic Manager

Εύη Ταρνάρη

Digital Advertising Coordinator

Μίνα Γιαννάκη

Διεύθυνση Λογιστηρίου

Έφη Μούρτζη

Λογιστήριο

Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση

«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.

Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα

Σύνταξη:

210 3617.360, 3617.369

fax:

210 3632.317

Διαφημιστικό:

210 3617.530, 210 3617.310

Athens Voice Radio 102.5:

210 3648.213

Αγγελίες:

210 3617.369

Λογιστήριο:

210 3617.170

www.athensvoice.gr

Αν δεν βρίσκετε την Α.Β. στα σημεία διανομής, επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369

Κωδικός εντύπου:

7021

ISSN

1790-6164

ATHENSvoice

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΠΑΝΙΚΟΣ



Όταν ο Mike μένει μόνος στο σπίτι

Εδώ που τα λέμε, μερικές φορές μπορούμε να καταλάβουμε κάποιους ξενοδόχους που δεν επιτρέπουν ζώα στα καταλύματά τους. Γιατί μπορεί μια ωραία ημέρα να βρουν τα ωραία τους στρωματάκια σ’ αυτή τη κατάσταση. Συνέβη στο ορεινό Καταφύγιο Αγραφών.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Ο **Ανδρέας Finch** γεννήθηκε στο Βανκούβερ του Καναδά. Μεγάλωσε και ζει στο κέντρο της Αθήνας. Η σχέση του με το εμπόριο αντικών ξεκίνησε από μικρή ηλικία και ακολούθησε το βιομηχανικό σχέδιο όπου ασχολείται με το rapid prototyping (τρισεπίστας σχεδιασμός και κατασκευές). Δημόσιοι και ιδιωτικοί χώροι στην Ελλάδα και στο εξωτερικό φιλοξενούν έργα του.

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ



ΧMAS ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

Τέσσερις φωτιστικές εγκαταστάσεις κορυφαίων ξένων δημιουργών και μία ελληνική συμμετοχή, συνθέτουν για μία ακόμα χρονιά ένα παραμυθένιο χριστουγεννιάτικο σκηνικό. Η χαρά των σέλφρις.

ΡΟΖ ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΑ ΚΑΙ RED VELVET

Μεγάλο φετινό trend που δίνει χρώμα στο τραπέζι. Τα ροζ έχουν επικάλυψη λευκής σοκολάτας με ροζ χρώμα (ποτέ σοκολάτα στα μελομακάρονα) και τα βυσσινί red velvet είναι πιστά στην παραδοσιακή συνταγή, με μία ανάνηψη βατόμουρου στη γεύση. (από την boulangerie Martini)

TWEET ΚΡΥΟΛΟΓΗΜΑΤΟΣ

«Ντεπόν αναβράζον σε χαμομήλι. Πληρώστε εσείς μιζόλοτζιστ». (@XesimoPikro)

ΤΑ ΜΑΝΑΒΑΚΙΑ

Το πιο cool 24ωρο οπωροπωλείο της Αθήνας. Όλα φωτεινά, όλα φρέσκα, όλο το προσωπικό άψογο. Η χαρά του μεταμεσονύκτιου shopping. (Αστερόπης & Φιλολάου, στο Παγκράτι)

PERMACRISIS

Η λέξη της χρονιάς σύμφωνα με το διάσημο λεξικό Collins. (Από τη λέξη μόνιμος και κρίση) «Συμπυκνώνει πόσο πραγματικά απάισιο ήταν το 2022 για τόσους πολλούς ανθρώπους», δήλωσε ο επικεφαλής της εταιρείας Collins Learning.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΟΥΣΗΣ

Στη νέα του ταινία, μετά τα «Μαγνητικά πεδία», στρέφει την κάμερα στη ζωή του αδερφού του και μας αποκαλύπτει τον άγνωστο κόσμο του επαγγελματικού μπρα ντε φερ. (από 15 Δεκεμβρίου στους κινηματογράφους)

ΓΟΥΡΙΑ

Ο εφιάλτης των ημερών.

ΑΓΡΙΟΓΟΥΡΟΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

Σε λίγο θα εγκατασταθούν μόνιμα. Είναι άραγε επικίνδυνα; Κινδυνεύει η δημόσια υγεία; Ποιος είναι ο αρμόδιος; Ο Δήμος Κηφισιάς ακούει; Η Περιφέρεια;

ΑΝΤΙΟΛΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

Πραγματοποιήθηκε η πρώτη δράση επιμόρφωσης οδηγών στη χρήση αντιολισθητικών αλυσίδων. (σε μια χώρα που ο ένας στους 1.000 τις έχει προμηθευτεί)

Ο ΠΑΝΙΚΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΠΟΦΙΛΙΟΥ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Ηρεμήστε λίγο: Πτήσεις προς το Λονδίνο - Αεροπορικά εισιτήρια από €15

220 ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΓΙΑ ΙΛΙΣΙΑ

Παύσους θέλουν να πηγαίνουν στις δουλειές τους ή στο σπίτι τους με υπόκρουση χριστουγεννιάτικη Δέσποινα Βανδή.

Η ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Άλλη μια παλιο-ιστορία, για να κλείσει ευτυχισμένα το 2022.

ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ

Σας δίνω το σύνθημα που όποιος το υιοθετήσει δεν θα χάσει: «Είμαστε το κόμμα που μπορούμε να διαχειριστούμε το οποιοδήποτε χάος».

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«Θέλετε να ανταλλάξουμε κονκάρδες;»

(Χαμογελαστός σερβιτόρος σε παρέα που φορούν κονκάρδες. Τ.Γ.Ι.Φ. Λεωφόρου Κηφισίας, Τετάρτη βράδυ)

«Της αρέσει η τραπ αλλά την έβαλα κι ακούσαμε μία μία τις λέξεις στους στίχους και κατάλαβε ότι δεν πρέπει να την ακούει».

(Μπαμπάς με 9χρονη κόρη, εξηγεί σε παρέα τις μεθόδους του. Κυριακή πρωί, Χαλάνδρι, πλατεία)

«Ο ασθενής του 307 είναι καταπληκτικός. Του λες το ΑΜΚΑ σου και σου λέει τι ζώδιο είσαι».

(Κυλικία νοσοκομείου, συζήτηση μεταξύ νοσοκόμων. Πέμπτη μεσημέρι)

«Στην Κηφισιά ζουν δύο τύποι ανθρώπων. Οι πλούσιοι με τις βίλες και οι φτωχοί με τα χαμόσπιτα και τα πρόβατα. Ε, εγώ ανήκω στη δεύτερη κατηγορία».

(Φοιτήτρια στο Πάντειο. Πέμπτη μεσημέρι)

Πλατεία Συντάγματος. Μικρή κοπελίτσα στο τηλέφωνο. «Ποια είναι η Βουλή; Εννοείς το κτίριο με τα μπαλκόνια και τις σημαίες στην είσοδο;»

(Πέμπτη πρωί)

Έκθεση τέχνης σε γκαλερί. Κύριος πλησιάζει τον καλλιτέχνη:

-Συγγνώμη, τα εκθέματα πωλούνται;

-Όλα! Κι εγώ μαζί.

(Ψυρρή, Σάββατο απόγευμα)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ

panikoval500@gmail.com

Για την αξιολόγηση του πραγματικού εκπαιδευτικού έργου

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Όπως στην εξίσωση του Εθνικού Συστήματος Υγείας δεν είναι τα επαγγελματικά των ιατρών η καθοριστική παράμετρος, έτσι και στην εξίσωση της Μέσης Εκπαίδευσης δεν είναι καθόλου καθοριστική η παντός είδους διοικητική γραφειοκρατία. Που πάντα με άφηνε παγερά αδιάφορο. Τα διάφορα ΠΥΣΔΕ, ΚΥΣΔΕ και ΑΠΥΣΔΕ. Έστω και αν εκλέγονται πια ηλεκτρονικά, πράγμα που για κάποιους αποτελεί αλλαγή υποδείγματος. Και ίσως να είναι. Ούτε βέβαια οι διευθυντές εκπαίδευσης και τα Γραφεία. Το μόνο σημαντικό είναι η εκτέλεση του εκπαιδευτικού έργου από εκπαιδευτικούς που ξέρουν καλά το αντικείμενο και έχουν τη διάθεση αλλά και την ικανότητα να το διδάξουν σε σχολικό περιβάλλον. Όχι σε «εμπόλεμη» ζώνη. Είναι αυτά για τα οποία συνήθως δεν μιλάμε. Διότι κάνουν «τζιζ».

Σε ένα καλό ιδιωτικό σχολείο και περισσότερο σε ένα σοβαρό φροντιστήριο όλο το σύστημα δουλεύει με άξονα τον μαθητή. Να είναι ο μαθητής και η οικογένειά του ευχαριστημένοι. Να μαθαίνει το παιδί επί της ουσίας, να μορφώνεται και να προοδεύει. Να γράφει καλά στα διαγωνίσματα και κάποια στιγμή να γράφει καλά και στις πανελλαδικές εξετάσεις ώστε να επιτύχει στη σχολή που επιθυμεί. Ή σε κάποια παραπλήσια. Διότι οι πελάτες πληρώνουν και αν δεν είναι ευχαριστημένοι θα πάνε αλλού. Ή θα σε δυσφημίσουν στους φίλους τους. Τότε τα παιδιά θα μειωθούν, οι δάσκαλοι θα απολυθούν, το σχολείο θα κλείσει.

Στο δημόσιο σχολείο δεν έχεις ποτέ αυτή την αίσθηση. Δεν είναι μαθητοκεντρικό, είναι όμως καθηγητοκεντρικό. Η πρόοδος των μαθητών δεν είναι το κύριο θέμα. Κανείς δεν θα ζητήσει τα ρέστα από τον εκπαιδευτικό ή τον διευθυντή ή τον σύλλογο διδασκόντων, αν ο μαθητής αποτύχει. Κανείς δεν έχει την ευθύνη. Κανείς δεν θα εγκαλέσει έναν εκπαιδευτικό αν μπαίνει στην τάξη και χαζεύει από το παράθυρο, ή καταναλώνει την ώρα του σε άσχετα, ή διδάσκει λάθος πράγματα. Και αυτό καμιά αξιολόγηση δεν θα το βρει και δεν θα το αποτιμήσει. Το ξέρει όμως ο διευθυντής, οι μαθητές και οι συνάδελφοι. Αλλά δεν γίνεται θέμα. Το κάθε κενό θα το καλύψει το φροντιστήριο. Το σχολείο κάνει το καθήκον του, λειτουργεί. Οι δάσκαλοι μπαίνουν στις αίθουσες. Μέχρις εκεί. Εκτός κι αν πάρουν κάποια μακροχρόνια άδεια και οι αναπληρωτές τους κάνουν 2-3 μήνες να εμφανιστούν. Ευτυχώς, αυτά με την παρούσα διοίκηση έχουν μειωθεί αισθητά.

Για να εκτελέσει όμως το δημόσιο σχολείο την αποστολή του απαιτείται υψηλή αίσθηση ευθύνης και καθήκοντος. Ο μισθός για όλους είναι πάνω κάτω ο ίδιος. Ή όπως στον στρατό, ο παλιός είναι αλλιώς και παίρνει κάτι παραπάνω. Κι ας ξέρει ή ας

διδάσκει λιγότερα από τον νέο. Το «ουδείς απολύεται» βεβαίως κάνει τη διαφορά. Το σχολείο δεν θα κλείσει, αλλά και να κλείσει η υπηρεσία θα σε στείλει αλλού. Είσαι ΔΥ και δεν χάνεις τη δουλειά σου. Τα λεφτά είναι λίγα, αλλά υπάρχει μονιμότητα. Και γι' αυτό είναι αναγκαία η αξιολόγηση. Επειδή δεν έχεις πελάτη για να σε αξιολογήσει καθημερινά επί του πεδίου, θα έρχεται κάθε 4 χρόνια ένας Σχολικός Σύμβουλος να σε παρακολουθήσει στην τάξη αφού βέβαια θα σε έχει ειδοποιήσει ώστε να μην σου έρθει ξαφνικό. Παράλληλα, ο διευθυντής σου θα κάνει κάποια έκθεση και μάλλον δεν θα γράφει κακά πράγματα, εκτός κι αν έχετε πλακωθεί. Αλλά ακόμα και τότε θα το σκεφτεί πολύ να το κάνει...

Παρ' όλα αυτά πιστεύω στην αξιολόγηση. Μπορεί να είναι κάπως γραφειοκρατική αλλά βάζει τον κάθε δάσκαλο στην «πρίζα». Τον κινητοποιεί, ώστε να φροντίζει κάπως το μάθημά του, το εργαστήριό του, να φτιάξει μερικά φύλλα εργασίας, να δώσει δυο σημειώσεις, να προτείνει δυο σοβαρά διαγωνίσματα και μια εργασία, να κάνει ένα κάποιο έργο πέρα από την παρουσία του στην τάξη. Αν βέβαια δεν το κάνει ήδη, όπως συμβαίνει με πολλούς. Να κάνει δηλαδή όσα για κάθε εκπαιδευτικό του ιδιωτικού τομέα αποτελούν καθημερινότητα και μάλιστα στο πολλαπλάσιο. Αλλά και αυτό είναι θετικό. Δεν θα μεταμορφωθεί αν δεν θέλει ή δεν μπορεί, αλλά θα γίνει καλύτερος. Προφανώς δεν θα πάρει περισσότερα χρήματα. Αλλά θα τον εκτιμήσουν περισσότερο οι μαθητές του και οι συνάδελφοι και θα έχει πιο ήσυχη τη συνείδησή του. Θα έχει κάνει κάτι καλύτερο προς όφελος της πατρίδας.

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών άργησε. Προφανώς μία αιτία είναι η πανδημία. Λόγω αυτής δεν έγιναν επιλογές νέων στελεχών εκπαίδευσης, δηλαδή διευθυντών σχολικών μονάδων και σχολικών συμβούλων. Και χωρίς αυτούς δεν γίνεται αξιολόγηση. Αν και αυτοί θα έπρεπε να βγαίνουν από ειδική σχολή στελεχών, αλλά αυτό είναι μια άλλη πονεμένη ιστορία. Βέβαια τα σχολεία λειτουργούσαν και οι επιλογές θα μπορούσαν να είχαν γίνει έστω και από απόσταση, αλλά έτσι έκρινε το Υπουργείο. Και φυσικά τέτοια ώρα, τέτοια λόγια. Το πιθανότερο είναι ότι η αξιολόγηση που θα ακολουθήσει τις επιλογές των στελεχών, που ακόμα είναι σε εξέλιξη, δεν θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι την προκήρυξη των εκλογών. Προφανώς θα χρεωθεί στην επόμενη κυβέρνηση και στον(ν) επόμενο(ν) υπουργό Παιδείας. Η αντίδραση που υπάρχει από τους συνθήκες αρνητές κάθε μεταρρύθμισης δεν είναι ούτε ισχυρή, ούτε μαζική πια. Βαρέθηκαν κι αυτοί να περιμένουν.

Η αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων, για την οποία έγινε τον Ιούνιο τόση φασαρία από τους συνδικαλιστές, καλό είναι να γίνεται. Σίγουρα προσφέρει, αλλά να μην τρελαθούμε κιόλας. Δεν νομίζω ότι ο μαθητής αλλά και ο εκπαιδευτικός αποκομίζουν κάτι ιδιαίτερο, κάτι σημαντικό. Περισσότερο φαντάζει ως μια γραφειοκρατική διαδικασία που εκτελείται από απρόθυμους υπαλλήλους που βαρύνονται. Και γι' αυτό τα συμπεράσματα λίγη αξία έχουν. Και είναι αμφίβολο αν θα αξιοποιηθούν. Για δε τον ελληνικό διαγωνισμό PISA καλό είναι να φροντίσει κάπως το Υπουργείο για την αξιοπιστία του. Δηλαδή να υπάρχει αυστηρή επιτήρηση επιπέδου πανελλαδικών. Αλλιώς βγαίνουν άκυρα συμπεράσματα.

Ωστόσο, το ελληνικό Γυμνάσιο και Λύκειο έστω και έτσι προχωράει και ελπίζει σε καλύτερες μέρες. Οι 25.000 νέοι μόνιμοι διορισμοί υποθέτω ότι θα περιορίσουν το απαράδεκτο σύστημα των αναπληρωτών. Θα δομήσουν συλλόγους με σταθερή σύνθεση, στοιχείο απαραίτητο για την ορθολογική λειτουργία του σχολείου. Αλλά και οι 125.000 επιμορφώσεις που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί ελπίζω να αποδώσουν καρπούς επί του πεδίου. Δηλαδή μέσα στην σχολική αίθουσα. Αρκεί κάποιος, κάπως, να μετρήσει τα αποτελέσματα. Αλλιώς τις κάνουμε στο βρόντο. Διότι και παλαιότερα έχουν γίνει επικές και δαπανηρές επιμορφώσεις και το σχολείο έγινε χειρότερο.

Τα Πρότυπα και Πειραματικά σχολεία επεκτείνονται, αρκεί βέβαια να λειτουργούν ως τέτοια. Αλλά πώς θα γίνει αυτό όταν οι εκπαιδευτικοί τους έχουν πολλά χρόνια να αξιολογηθούν; Πολλά είναι τα παράπονα που ακούγονται. Η «Τράπεζα Θεμάτων» θα συμβάλει στην πιο ορθολογική και αντικειμενική αξιολόγηση των μαθητών, αρκεί βέβαια να είναι ποιοτική και να ανανεώνεται. Τα νέα προγράμματα σπουδών και τα νέα σχολικά βιβλία είναι ήδη στον δρόμο αλλά θα αργήσουν.

Τίποτα από όλα αυτά τα χρήσιμα πράγματα δεν εγγυάται από μόνο του ένα καλύτερο μέλλον για τη δημόσια Μέση Εκπαίδευση, ακόμα κι αν όλα πραγματοποιηθούν. Το «βαθύ σχολείο» έχει αποδείξει πολλές φορές στο παρελθόν ότι μπορεί να καταπεί και να χωνέψει και τη μεγαλύτερη καινοτομία. Να την ακυρώσει, να την ξευτελίσει και να τη στείλει στα αζήτητα. Γι' αυτό επιβάλλεται η συνεχής ουσιαστική αξιολόγηση και λογοδοσία των πάντων. Δυστυχώς η μεταρρύθμιση αυτή είναι υπόθεση μόνο της παρούσας κυβέρνησης. Σύσσωμη η αντιπολίτευση είναι τελείως αλλού. Όλα αυτά τα βλέπει και βγάζει φλύκταινες. Η δύναμη της αβελητηρίας σ' αυτήν τη χώρα και ειδικά στον τομέα της εκπαίδευσης είναι σημαντική. Είναι πολύ δύσκολο να αλλάξεις πράγματα που έχουν εγκατασταθεί στα σωθικά της κοινωνίας. Ας αισιοδοξούμε συγκρατημένα. **Α**



Ποιος παρακολουθεί ποιον το 2022;

Του ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΜΒΑΚΑ

Πέρα από την ανάδειξη ενός πραγματικού σκανδάλου (περίπτωση Ανδρουλάκη) στην υπόθεση των παρακολουθήσεων και την αναμενόμενη σκανδαλοθηρία που αυτό προκάλεσε σε δεύτερο χρόνο με πραγματικές ή φανταστικές λίστες παρακολουθούμενων, η υπόθεση αυτή ανέδειξε ένα ζήτημα σημαντικό για την ασφάλεια, τα δικαιώματα και εν τέλει την ίδια τη σύγχρονη δημοκρατία: Ποιος παρακολουθεί ποιον τη σήμερον ημέρα και γιατί;

Η συζήτηση στη διεθνή βιβλιογραφία που έχει προκαλέσει εδώ και χρόνια το ζήτημα της γενικευμένης δυνατότητας που δίνει η σύγχρονη τεχνολογία για διαρκή παρακολούθηση και εξιχνίαση των κινήσεων των πάντων τείνει να επικεντρωθεί γύρω από ένα μεγάλο ερώτημα: Ζούμε σε μια «πανοπτική» ή σε μια «συνοπτική» κοινωνία; Η πανοπτική κοινωνία λίγο-πολύ ταυτίζεται με εκείνη του 1984 του Όργουελ, ενός Μεγάλου Αδελφού, ενός κρατικού ή άλλου κεντρικού φορέα-εξουσιαστή, ο οποίος έρχεται με βάση τον έλεγχο νέων και παλιών μέσων επικοινωνίας να επιτηρήσει τα πάντα και είτε με καταναγκαστικό είτε με διαχειριστικό τρόπο να επιβάλει τους δικούς του κανόνες και να επιφέρει τα αρεστά αποτελέσματα γι' αυτόν. Η παράνομη ή μη παρακολούθηση σκέψεων, πράξεων ακόμη και καταναλωτικών πρακτικών γίνεται βασική παράμετρος της κοινωνικής ζωής στην οποία συμμετέχουμε είτε συναινετικά είτε εν αγνοία μας.

Ο όρος του πανοπτισμού, που εισάγεται από τον Μισέλ Φουκώ κυρίως για να περιγράψει τους όρους με τους οποίους ο νεωτερικός κόσμος διαχειρίζεται και κανονικοποιεί τη ζωή μεγάλων πληθυσμών (βιοεξουσία), είναι πολύ διφορούμενος, αν και έχει επικρατήσει η αντιρροπτική και αντιεξουσιαστική ερμηνεία του. Γιατί από τη μία ο πανοπτισμός επιτυγχάνει να ελέγξει και να ρυθμίσει την κοινωνική πραγματικότητα με βάση την αξία της ζωής



© GETTY IMAGES, BORIS ZHITKOV

και της παραγωγικότητας και όχι την απειλή του θανάτου και της ανομιμοποίητης βίας, από την άλλη δεν παύει να είναι ένα σύστημα εξουσίας που υποβάλλει συγκεκριμένες αλήθειες και πρακτικές που δύσκολα αμφισβητούνται. Το παράδειγμα της πρόσφατης πανδημίας και των διαφόρων μορφών θεμιτής παρακολούθησης του πληθυσμού για το καλό της δημόσιας υγείας είναι μια καλή περίπτωση για να κατανοήσει κανείς ότι ο πανοπτισμός έχει και θετική και αρνητική διάσταση ως προς τις μορφές εξουσίας που μπορεί να επιφέρει. Αυτό που ζήσαμε στη Δύση (όσοι ήμασταν τυχεροί) σε σχέση με αυτό που ζήσανε στην Κίνα είναι διαφορετικό γιατί στηρίζεται σε άλλες μορφές εφαρμογής της πανοπτικής εξουσίας. Η μία οδήγησε σε σωτηρία χιλιάδων ανθρώπων ενώ η άλλη διευκόλυνε την επιβολή μεγαλύτερου αυταρχισμού εκεί που ήδη ανθούσε.

Ο πανοπτισμός είναι η μία πλευρά, μάλλον η παλιότερη, του νομίσματος της διαρκούς δυνατότητας για παρακολούθηση που προσφέρει η τεχνολογία. Όπως πολλοί κοινωνιολόγοι και επικοινωνιολόγοι έχουν σημειώσει, η άλλη πτυχή του φαινομένου είναι το «συνοπτικό», δηλαδή η δυνατότητα που δίνει η τεχνολογία και τα μέσα επικοινωνίας σε όλους, ανεξαρτήτως κοινωνικής και πολιτικής θέσης, να γίνουν «επιτηρητές» των άλλων και κυρίως αυτών που έχουν μεγαλύτερη επιρροή, δηλαδή της οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ελίτ. Η ίδια η σκανδαλοθηρική δημοσιογραφία αποτέλεσε ένα από τα παλαιότερα εργαλεία του «συνοπτικού». Τα διάφορα έντυπα και διαδικτυακά ταμπλόιντ ανά τον κόσμο, εδώ και δεκαετίες βάζουν στο στόχαστρο επιφανή πρόσωπα και εξιχνιάζουν κάθε στιγμή της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής τους, καθιστώντας τους αναγνώστες τους γνώστες, ελεγκτές και εν τέλει ρυθμιστές της φήμης αυτών των διασημοτήτων.

Η εποχή των social media επέφερε ακόμη μεγαλύτερη ορατότητα όλων έναντι όλων και δημιούργησε όχι μόνο νέους διαμορφωτές της κοινής γνώμης εκτός των συστημικών μέσων (*influencers*) αλλά και πολύ σκληρούς μαζικούς ελέγχους των σκέψεων και των δράσεων μεμονωμένων προσώπων ακόμη και φορέων. Από το Me Too μέχρι το cancel culture, η αντιστροφή της πυραμίδας στην παρακο-

λούθηση έφερε συνταρακτικά αποτελέσματα, άλλοτε προς τον μεγαλύτερο εκδημοκρατισμό και τη λογοδοσία, άλλοτε προς νέες μορφές ολοκληρωτισμού υπό τον μανδύα ενός ακραίου δικαιωματισμού. Σε κάθε περίπτωση οι πολλοί συχνότερα παρακολουθούν τους λίγους και όχι το αντίστροφο (όπως διατείνονται οι υποστηρικτές του πανοπτικού) στη σημερινή πραγματικότητα.

Το γεγονός ότι στον 21ο αιώνα οι νέες τεχνολογίες έκαναν δυνατό τον πολλαπλασιασμό του συνοπτικού συνέβαλε τα μέγιστα στη διαμόρφωση της επικοινωνιακής και πολιτισμικής συνθήκης του χάους, όπως εύστοχα έχει παρατηρήσει ο Brian McNair. Μια συνθήκη που μετά από δεκαετίες έχει βάλει σε πλήρη αμφισβήτηση τα όσα γνωρίζαμε για το πώς λειτουργούν τα μέσα επικοινωνίας και έχει οδηγήσει στη διαπίστωση της αδυναμίας τους να επιβάλουν συγκεκριμένες ιδέες και αξίες ή να επιφέρουν κοινωνικές και πολιτικές συναι-

νέσεις όπως στον 20ο αιώνα. Αυτή η χαοτική συνθήκη δημιουργεί τις εύλογες αλλά και πολλές φορές υπόγειες προσπάθειες ανάκτησης του ελέγχου της πληροφορίας. Μια προσπάθεια επιστροφής και αναδιάρθρωσης του πανοπτικού, με άλλα λόγια. Όλα αυτά τα νόμιμα, ημινόμιμα ή παράνομα application που έρχονται να παρακολουθήσουν σημαντικά ή ασήμαντα πρόσωπα, είναι προέκταση της χαοτικής τεχνολογικής και επικοινωνιακής συνθήκης αλλά και εργαλεία συγκεκριμένων παιχτών στην προσπάθειά τους να την εκμεταλλευτούν για πολύ διαφορετικούς και σε ορισμένες περιπτώσεις αλληλοπλεκόμενους σκοπούς. Η περίπτωση του πληροφοριακού πολέμου που ασκεί εδώ και χρόνια η Ρωσία στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της νέα διαχείρι-

σης του χάους προς την εγκαθίδρυση της μετα-αλήθειας και της γενικευμένης καχυποψίας στους δημοκρατικούς φιλελεύθερους θεσμούς.

**ΟΙ ΠΟΛΛΟΙ
ΣΥΧΝΟΤΕΡΑ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ
ΤΟΥΣ ΛΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΟΧΙ
ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟ,
ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Δεν ξέρουμε εάν θα μάθουμε ποτέ την πλήρη αλήθεια γύρω από τις διαπιστωμένες παρακολουθήσεις του τελευταίου διαστήματος. Με την περιβόητη επίκληση του εθνικού απορρήτου φαντάζει απίθανο, να ξεφύγουμε από την ατέρμονη σεναριολογία που θα εξυπηρετεί μόνο συγκε-

κριμένες κομματικές σκοπιμότητες. Μπορούμε, όμως, σχετικά εύκολα να καταλάβουμε από όσα βλέπουν το φως τη δημοσιότητα, όχι από την προπαγανδιστική αλλά από τη σοβαρή ερευνητική δημοσιογραφία (π.χ. *insidestory*), ότι οι τελευταίες παρακολουθήσεις δεν προέκυψαν ακριβώς από τις εντολές ενός Μεγάλου Αδελφού που αποφάσισε να παρακολουθεί πολιτικούς του αντιπάλους για να τους εκβιάζει ή να τους έχει υπό πλήρη έλεγχο. Δεν έχουμε να κάνουμε, όπως θα θυμούνται οι παλιότεροι, με το φαινόμενο Τόμπρα ή Μαυρίκη όπου ένας παρακρατικός μηχανισμός παρακολουθεί τηλεφώνω διαφόρων στόχων. Προφανώς και υπάρχει ένα κύκλωμα και κάποιοι πρωταγωνιστές στις παρακολουθήσεις αυτές, αλλά το «κύκλωμα» αυτό είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς αν εξυπηρετούσε απλά κυβερνητικές σκοπιμότητες ή ένα πολύ πιο σύνθετο πλέγμα ιδιωτικών και πολιτικών, εθνικών ή υπερεθνικών συμφερόντων. Ένα κύκλωμα που προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τις χαοτικές σύγχρονες τεχνολογίες για παροντικά και μελλοντικά οφέλη. Και που τελικά συνδέει τη συνοπτική και πανοπτική μας πραγματικότητα. **A**

ONASSIS STEGI

2020:
OBSCENE

ΜΙΑ ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΙΣΜΟ
ΚΑΙ ΤΟ «ΑΣΕΜΝΟ»

Αλεξάνδρα
Μπαχτσετζή

16–18.12.22 | 21:00
ΧΟΡΟΣ
ΣΤΗ ΜΙΚΡΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΣΤΕΓΗΣ

ONASSIS.ORG



ONASSIS.LINK/OBSCENE

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Του ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

16 ετών είναι ο νεαρός Ρομά που δέχθηκε σφαίρα στο κεφάλι από αστυνομικό κατά τη διάρκεια καταδίωξης μετά από κλοπή σε βενζινάδικο. Δίωξη για απόπειρα ανθρωποκτονίας με ενδεχόμενο δόλο ασκήθηκε στον αστυνομικό.

110.000 Ρομά κατοικούν στην Ελλάδα, σύμφωνα με τη Wikipedia.

175.000 υπολογίζει τον αριθμό τους το Συμβούλιο της Ευρώπης. Ο υπολογισμός είναι γενικά δύσκολος, αρκετοί αρνούνται να καταγράψουν τα παιδιά στα δημοτολόγια.

7 φορές μεγαλύτερη είναι η παιδική θνησιμότητα στην Αγία Βαρβάρα σε σχέση με την υπόλοιπη επικράτεια, σύμφωνα με στοιχεία που είχε παρουσιάσει το ΚΚΕ το 2000.

502 παιδιά Ρομά αλβανικής καταγωγής εξαφανίστηκαν από το Ελληνικό Ίδρυμα Παιδιών Αγίας Βαρβάρας μεταξύ 1998-2002. Εικάζεται ότι πουλήθηκαν ως σεξουαλικοί σκλάβοι ή για εμπόριο οργάνων. Οι αρχές δεν ερευνήσαν ποτέ το θέμα.

4 μόλις από τα προαναφερθέντα παιδιά βρέθηκαν μετά από έρευνα που πραγματοποιήθηκε αργότερα και κατόπιν πίεσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

16.458.517,61 ευρώ ήταν οι πόροι που προέβλεπε το ΕΣΠΑ 2014-2020 για δράσεις υπέρ των Ρομά με επίκεντρο την εκπαίδευση, την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη στέγαση.

7,7 εκατ. ευρώ δόθηκαν στο ίδιο διάστημα από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο για προγράμματα κοινωνικής ένταξης και ενδυνάμωσης των



2 συναντήσεις με τον πρώην Βρετανό ΥΠΟΙΚ και νυν πρόεδρο του Βρετανικού Μουσείου Τζορτζ Όσμπορν για τα Γλυπτά του Παρθενώνα έχει πραγματοποιήσει ο Κυριάκος Μητσοτάκης, σύμφωνα με αποκάλυψη της βρετανικής εφημερίδας Daily Mail. Εγχώριοι κύκλοι με περισπούδαστο ύφος κατηγορούσαν τον πρωθυπουργό συγχρόνως και γιατί υποβαθμίζει το θέμα αλλά

και γιατί δεν αφήνει τους υπηρεσιακούς να κάνουν τις διαπραγματεύσεις.

2.500 ετών είναι τα γλυπτά που σούφρωσε ο Λόρδος Έλγιν. Δεν σχεδιάζουμε να αλλάξουμε τον νόμο, ο οποίος εμποδίζει την αφαίρεση αντικειμένων από τη συλλογή του Βρετανικού Μουσείου, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις" δήλωσε ο Ρίσι Σούνακ.

Ρομά.

92.200 Ρώσοι στρατιώτες έχουν χάσει τη ζωή τους στον πόλεμο με την Ουκρανία από τις 24 Φεβρουαρίου μέχρι και τις 6 Δεκεμβρίου, σύμφωνα με την ουκρανική ιστοσελίδα Army Inform.

16 πλοία έχει χάσει ο ρωσικός στρατός.

264 ελικόπτερα έχουν καταρριφθεί από τις ουκρανικές δυνάμεις.

99.83.154.118 είναι η διεύθυνση IP που κατά την εφημερίδα Documento χρησιμοποιούσε το Predator (αυτό που ήρθε Ελλάδα με ιδιωτικό αεροπλάνο) για να στέλνει τα μολυσμένα links. Η συγκεκριμένη διεύθυνση ανήκει στην Amazon. Πάλι καλά που δεν ανήκει σε γνωστή αλυσίδα εκπαιδευτικών σουπερ μάρκετ.

7,8 μονάδες διαφορά στην πρόθεση ψήφου μεταξύ ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ εντόπισε έρευνα της Rass για

τον τηλεοπτικό σταθμό Action24.

13,8% λαμβάνει το ΠΑΣΟΚ. Είναι το μεγαλύτερο ποσοστό εδώ και πολύ καιρό.

48,6% θετικές γνώμες συγκεντρώνει ο πρωθυπουργός στην ίδια δημοσκοπήση.

36,2% είναι οι θετικές γνώμες για τον Νίκο Ανδρουλάκη.

26,2% οι θετικές γνώμες για τον Αλέξη Τσίπρα, που έρχεται τρίτος σε δημοφιλία.

600 ευρώ ανά υπάλληλο στους ένστολους της ΕΛ.ΑΣ. και του Λιμενικού υποσχέθηκε ο Κυριάκος Μητσοτάκης από την Τρίπολη. Ορθά λοιπόν προηγουμένως είχε διαπιστώσει ότι μύρισαν εκλογές. Τόσο πολύ, που η μυρωδιά έφτασε μέχρι το Λονδίνο όπου και έκανε τη σχετική δήλωση.

2 ώρες κάθε πρωί από τις 9 μέχρι τις 11 πραγματοποιούν αυτή

την εβδομάδα στάσεις εργασίας οι δικαστικοί υπάλληλοι, αντιδρώντας στο υπό ψήφιση Σχέδιο Νόμου για την Εθνική Σχολή δικαστικών υπαλλήλων.

1.711 ημέρες ή 4,5 χρόνια χρειάζεται στην Ελλάδα για να εκδοθεί μια δικαστική απόφαση, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα. Η χώρα μας έχει την πιο αργή απονομή δικαιοσύνης στην ΕΕ.

1.160 ημέρες χρειάζεται η Σλοβενία, η οποία βρίσκεται στη δεύτερη θέση.

455 ημέρες είναι ο μέσος όρος έκδοσης μιας δικαστικής απόφασης στην ΕΕ.

321 ημέρες χρειάζεται για την ίδια απόφαση το Λουξεμβούργο, που έχει την ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης στην Ευρώπη.

14 χρόνια αργότερα έλαβε δικάσιμο ένα υπερχρεωμένο νοικοκυριό που αποπειράθηκε να ενταχθεί στο νόμο Κατσέλη, το μακρινό 2014. Η δίκη θα γίνει στις 19 Ιανουαρίου του 2028. Όταν δηλαδή ο νόμος Κατσέλη δεν θα ισχύει πλέον.

6 δισ. ευρώ είναι το αποτέλεσμα των μέτρων ελάφρυνσης τους ελληνικού χρέους, τα οποία αποφάσισε το Eurogroup.

182,1% του ΑΕΠ ή 359,1 δισ. ευρώ ήταν το ελληνικό χρέος στο τέλος Ιουνίου 2022, από 207,5% στο τέλος του β' τριμήνου 2021.

181,9% του ΑΕΠ ή 337,4 δισ. ευρώ ήταν το δημόσιο χρέος της Ελλάδας στο πρώτο τρίμηνο του 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat.

94,2% του ΑΕΠ ήταν το χρέος της ευρωζώνης στο τέλος του πρώτου τριμήνου.

VERBA
VOLANT

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

«**Η φωτογραφία της χρονιάς. Ο #Αλέξης Τσίπρας ταξιδεύει σε οικονομική θέση. Όταν υπουργοί και βουλευτές ταξιδεύουν στην 1η θέση, ο πρώην και #επόμενος πρωθυπουργός ταξιδεύει στην οικονομική. Τι λέτε λοιπόν; #Μητσοτάκης ή Τσίπρας**» στις επόμενες εκλογές.» Ο πρώην πρύτανης του ΑΠΘ, ο οποίος είχε κερδίσει τη δημοσιότητα για τη κατασκευή τουαλέτας πολυτελείας στο γραφείο του και τα κινητά τηλέφωνα ως πρυτανικά δώρα, δημοσίευσε στο Twitter μια φωτογραφία του πρώην πρωθυπουργού να κάθεται «σαν κοινός θνητός» στην οικονομική θέση του αεροπλάνου. Είναι φανερό πως ο πρώην πρύτανης επιθυμεί να διεκδικήσει μια θέση στο επικρατείας του ΣΥΡΙΖΑ.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

«**Ποιος περιμένετε να πάει στην Πρόεδρο της Δημοκρατίας, να καταγγείλει την κυβέρνηση για πλήρη αναντιστοιχία της λαϊκής βούλησης; Ούτε το 10% δεν τη θέλει! Δεν κινείται τίποτα! Διαφορία!**» Ξεπερνώντας τη μικρή λεπτομέρεια ότι δεν υπάρχει παρόμοια πρόβλεψη στο Σύνταγμα της Ελλάδας (αναθεώρηση 1986) και μένω στην ουσία. Ο πνευματικός κόσμος αφουγκράζεται τα «θέλω» της κοινωνίας και το κάνει καλά. Τώρα που το σκέφτομαι, ακόμη και οι εκλογές περιττές είναι. Μια τριμελής επιτροπή από 5-6 κ.κ. Παντελήδες θα αρκούσε για να επιλέγει τις κυβερνήσεις.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

«**Με τον νομοσχέδιο για την ΕΥΠ καλύπτουμε κενά που άφησε η προηγούμενη νομοθεσία.** Σε απλή διπλωματική διάλεκτο, η συγκεκριμένη κωλοτούμπα ονομάζεται «κάνω την ανάγκη φιλοτιμία». Ειδικά, αν την είχε κάνει αλλάξει τον νόμο όταν αναλάβετε και όχι αφού οι πολιτικοί σας αντιπαλοποιούσαν ότι τους κατακολουούσατε.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

«**Αυτή την ώρα οι τράπεζες είναι που πρέπει να συνεισφέρουν στην προσπάθεια.**» Θα επρόκειτο για μια εξαιρετική διαπίστωση, αν την είχε κάνει ένας πολίτης. Η κυβέρνηση όμως δεν έχει νόημα να επαφίεται στο αίσθημα κοινωνικής ευθύνης των τραπεζιτών. Έχει όλα τα θεσμικά εργαλεία για να διαπιστώσει αν αισχροκερδούν ή όχι. Αν ναι, οφείλει να τους ταράξει στη νομιμότητα. Αν όχι, ας κόψει τον λαϊκισμό.

Τα σκοτεινά
μονοπάτια της
Silicon Valley
και οι ψηφιακές
«Meta-verse»
φιλοδοξίες του
Elon Musk

Του ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Ριζοσπαστικός ατομικισμός, ελάχιστη έως καθόλου εμπλοκή του κράτους, ελευθερία έκφρασης στο μάξιμουμ. Αυτή είναι η πλατφόρμα στην οποία προσαρμόζεται ο ιδεολογικός πυρήνας της πλέον σκληρής Δεξιάς στις ΗΠΑ. Το κίνημα εκφράζεται από τους αμερικανούς υπερ-συντηρητικούς με τον όρο «Libertarians».

Ο όρος προέρχεται αναμφισβήτητα αλλά και δυσεξήγητα από το κεντροευρωπαϊκό «Libertaire», όρος αγαπητός σε προωθημένες πολιτικές παρέες της γαλλικής, γερμανικής και ιταλικής αριστεράς, την περίοδο 1950-1980. Όταν ο όρος αυτός ερχόταν να συμπληρωθεί με εκσυγχρονιστική διάθεση μέσω των γραπτών του Καστοριάδη, των «Καταστασιακών» και άλλων θεωρητικών της ελευθεριακής τάσης της κοινωνίας εν κινήσει. Στόχος να διερευνηθεί και να εξηγηθεί ένα πολιτικό κενό στη μεταπολεμική πολιτική σκέψη που καταδίκαζε τον υπαρκτό σοσιαλισμό, αναρωτιόταν σοβαρά για την αξιοπιστία του Μαρξισμού και κατήγγειλε τις μεθόδους του υπαρκτού Σταλινισμού. Στην Αμερική όπου τα πάντα είναι δυνατόν να διαστρεβλωθούν, χάνοντας το νόημά τους, ο αριστέρος ή και υπερ-αριστέρος Libertaire γίνεται υπερ-συντηρητικός ακόμη και ακροδεξιός Libertarian. Στη μεγάλη αμερικανική μαρμίτα στην οποία καταλήγει αυτή η τεράστια χόανη ανάμιξης ιδεών, αξιών, ονείρων και προτάσεων, το κίνημα των Libertarians αυτή τη στιγμή αντιπροσωπεύει ό,τι το σκοτεινότερο, σκοταδιστικό και απάνθρωπο. Στο όνομα πάντα της extreme ελευθερίας έκφρασης. Όλα πρέπει να επιτρέπονται, τίποτε δεν απαγορεύεται εκτός από τα θέατρα του καλβινισμού, τις αυστηρές αρχές της Βίβλου, τις «αξίες» της άριας φυλής, τους κανόνες της πατριαρχικής οικογένειας και το δόγμα της νομίμως επιβολής του ισχυρότερου επί του αδυνάμου.

Όπως ευστόχως επισημαίνει η «Le Monde» στο άρθρο της Παρασκευής 2 Δεκεμβρίου με τίτλο «La quête d'absolu des libertariens, apôtres de la liberté individuelle à tout prix» του Marc-Olivier Bherer, ένας διακεκριμένος, πασίγνωστος και κυρίως απίστευτα ισχυρός και μαχητικός εκπρόσωπος αυτής της ιδεολογικής τάσης στις ΗΠΑ είναι ο νοτιοαφρικανικής καταγωγής Elon Musk.

Ο άνθρωπος που κατασκευάζει πυραύλους, δορυφόρους, ηλεκτρικά αυτοκίνητα και ψηφιακές συμφύσεις εγκεφαλικών νευρώνων με τσιπάκια, εφάπτεται ιδεολογικά αυτής της πολιτικής τάσης όπου συναντώνται και όλα τα μεγάλα αφεντικά της Silicon Valley. Ιδεολογικό αξίωμα ή πρόσχημα, η απόλυτη ελευθερία στην κυκλοφορία της πληροφορίας, που σημαίνει, η χωρίς όρια ελευθερία έκφρασης και χωρίς καμία προοπτική παρέμβασης του κράτους. Χωρίς θεσμοθετημένη δυνατότητα λειτουργίας κάποιας ανώτερης και συνταγματικά κατοχυρωμένης ρυθμιστικής αρχής. Αυτό το μοντέλο επιθυμεί άλλωστε να καθιερώσει στο Twitter.

Μαζί
ζωντανεύουμε
τις ζωγραφιές
των παιδιών
και κάνουμε
τα **Χριστούγεννα**
μαγικά!

Ευχοστολίδια

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

Ο ΟΠΑΠ μάς προσκαλεί να δώσουμε και φέτος ζωή στις ευχές παιδιών που έχουν ανάγκη, ενώ παράλληλα, υλοποιεί έργα υποστήριξης στους φορείς που συμμετέχουν.



Συνεργαζόμενοι φορείς



Με την υποστήριξη



ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ ΕΕΕΠ. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΑΝΩ ΤΩΝ 18 ΕΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΓΕΙΟ ΠΑΙΓΝΙΟ ΚΑΙ ΣΕ ΑΝΩ ΤΩΝ 21 ΕΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΨΗΦΙΑΚΟ ΠΑΙΓΝΙΟ/PLAY. Η ΣΥΧΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ. Γ Ρ Α Μ Μ Η Σ Τ Η Ρ Ι Ξ Η Σ : 1 1 1 4



◀ **Μία παρατήρηση:** Κάποτε είχε κατατεθεί δημόσια η άποψη πως η Άκρα Δεξιά στη χειρότερη δυνατή εκδοχή της, τη φαιά ή την ερυθρά, τη ναζιστική ή τη σταλινική, απέχει στην τελική όσο και μια τρίχα της ανθρωπίνης κεφαλής από το πλέον ανεξέλεγκτο αναρχικό μοντέλο σκέψης. Παράτολμη σκέψη. Αυτή η «τρίχα» ωστόσο είναι που κάνει όλη τη διαφορά. Πολλές παρεκτροπές καταγράφηκαν στο διάβα της ιστορίας από... «αναρχικές παρεκκλίσεις» ή ιδιόμορφες αναρχικές πρωτοβουλίες. Όμως πάντα αυτή η λεπτή «τρίχα» διατηρούσε και διατηρεί τον πυρήνα της άμεσης δημοκρατίας στην αναρχική σκέψη. Έστω και σαν ύστατη καταφυγή στον χώρο της Ουτοπίας.

Επαναφορά, λοιπόν, στο θέμα μας και την απόλυτη επικράτηση των κανόνων του αμερικανικού «Libertarianism». Η ολοκληρωτική απουσία δικλίδων ασφαλείας δεν μπορεί παρά να καταλήξει αργά ή γρήγορα στην επικράτηση των παντός τύπου ισχυρών. Είτε όσον αφορά στην προσωπική διάσταση της ζωής είτε στις κοινωνικές διαστάσεις της συμβίωσης των ανθρώπων. Εδώ και μήνες ο Elon Musk, αυτός ο κυρίαρχος του Διαστήματος ή του Συμπλέγματος Νέων Τεχνολογιών και Επικοινωνίας, είχε καταδείξει με τις ενέργειές του την πρόθεσή του να μειώσει, ακόμη και να ακυρώσει, τα περιθώρια έκφρασης και ενεργειών των υπαλλήλων στις εταιρείες του. Το παράδειγμά του διαχείρισης των ανθρωπίνων πόρων ακολούθησαν και οι υπόλοιποι «φρεουδάρχες» στην υπό την ευρεία έννοια Silicon Valley. Για να μη γελιόμαστε. Ακόμη και αυτοί οι απόλυτοι εκπρόσωποι της νεωτερικής νοοτροπίας επιχειρηματίες καταλήγουν να ακολουθήσουν την ιστορική πεπατημένη, την οποία ακολουθεί ο καπιταλισμός από τον Άνταμ Σμιθ και μετά. Έτσι και αρχίζουν τα σκούρα τότε το απόλυτο «φάρμακο» είναι οι μαζικές απολύσεις. Και όταν λέμε μαζικές, εννοούμε μαζικές. Πολλές χιλιάδες εργαζομένων, δηλαδή. Κανένα νεωτερισμός, κανένα στοιχείο «Libertarien» στη σκέψη ενός Έλον Μάσκ ή Τζέφρι Μπέζος, εσχάτως δε και Μαρκ Ζούκενμπεργκ, όταν πρόκειται για αναδιάρθρωση εταιρειών που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα.

Ο Elon Musk είναι αμερικανός, νοτιοαφρικανικής καταγωγής με βρετανικές και ολλανδικές ρίζες. Ο δανεισμός του από τις τράπεζες για την εξαγορά του Twitter ήταν ως γνωστόν για το σύνολο του ποσού αγοράς του Μέσου. Δηλαδή, 44 δισεκατομμύρια. Το ένα ένατο του ελληνικού εξωτερικού χρέους. Δεν είναι και λίγο. Ως δανειολήπτης έπρεπε να ικανοποιήσει τους όρους των δανειοδοτών του. Ο βασικός όρος αφορούσε το ύψος των λειτουργικών δαπανών της επιχείρησης. Η απόλυση των χιλιάδων εργαζομένων ήταν conditio sine qua non για τη δανειοδότηση, αν πιστέψουμε τα ρεπορτάζ των εξειδικευμένων αμερικανικών ΜΜΕ.

Μία από τις πρώτες κινήσεις του νέου ιδιοκτήτη του Twitter ήταν να επιστρέψει στον Ντόναλντ Τραμπ τον λογαριασμό του, του οποίου η ισχύς είχε ανασταλεί. Ο τελευταίος αρνήθηκε ευγενικά. Στη συνέχεια επανέφερε σε ισχύ τον λογαριασμό ενός εκ των πλέον ονομαστών νεοναζι της σύγχρονης πολιτικής ζωής στις ΗΠΑ. Πρόκειται για τον Andrew Anglin, ο οποίος καταδικάστηκε αμετάκλητα σε ποινές που επιφέρουν αποζημιώσεις εκατοντάδων εκατομμυρίων δολαρίων σε όσους κατασυκοφάντησε στο παρελθόν στη βάση των αντισημιτικών θεωριών συνωμοσίας, τις οποίες εδώ και χρόνια καλλιεργεί. Τον προπαγανδιστή της λευκής ανωτερότητας που ζητά επίμονα την αναθεώρηση της Ιστορίας για το Ολοκαύτωμα, αυτόν τον απόλυτο ρατσιστή και σεξιστή μισάνθρωπο, «αποκατάστησε» ο Elon Musk στο ιδιόκτητο πλέον Twitter του. Ο Andrew Anglin, όπως αναμενόταν, χρησιμοποίησε τη δυνατότητα που του προσφέρθηκε για να προπαγανδίζει τις νεοναζιστικές θέσεις του. Το Twitter ούτε καν ασχολήθηκε με το κατά πόσο οι αναρτήσεις του προτρέπουν τους πολίτες σε πράξεις βίας και φυλετικού μίσους.

Λίγες ημέρες πριν, ωστόσο, ο ίδιος ο Elon Musk είχε ακυρώσει την ισχύ του λογαριασμού του Kanye West, αυτού του ανεκδιήγτου ακροδεξιού ράπερ, πρώην συζύγου της Kim Kardashian, ο οποίος δεν μπορεί να κρύψει τον θαυμασμό του για τον Χίτλερ, αν και Αφροαμερικανός. Οι αρχές περί ελεύθερης έκφρασης πήγαν περίπατο στην προκειμένη περίπτωση. Είναι ζήτημα άραγε... δοσολογίας;

Λίγα βήματα από τον Λευκό Οίκο ο επισκέπτης στην Ουάσιγκτον συναντά την έσοδο του Ινστιτούτου Cato. Πρόκειται για το «θερμοκήπιο» της σκέψης των Libertariens. Εκεί επιστρατεύονται τα στελέχη των Ρεπουμπλικάνων όταν πρέπει να επανδρωθούν οι δομές της προεκλογικής εκστρατείας και, στη συνέχεια, αν εκλεγεί ο υποψήφιος του κόμματος, να στελεχωθεί η νέα κυβέρνηση. Ο αντιπρόεδρος του ιδρύματος David Boaz

επισημαίνει στη «Le Monde»: «Ο *Libertarianism* είναι ένα ρεύμα σκέψης που αναφέρεται κατευθείαν στην Αρχαία Ελλάδα και την έννοια του “Φυσικού Δικαίου” κατά την οποία κάθε άνθρωπος πρέπει να απολαμβάνει την αρχή της “ισότητας στην αξιοπρέπεια”. Βασίζεται ωστόσο και στους Πατέρες του Εβραϊσμού, όπως στον Προφήτη Σαμουήλ, και στις καταγεγραμμένες προειδοποιήσεις του στη Βίβλο προς τους ομόθρησκούς του Εβραίους για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την εγκαθίδρυση της Βασιλείας». Μήπως αυτές οι θεωρίες που αναπτύσσονται στο «θερμοκήπιο» της ρεπουμπλικανικής σκέψης, εκεί που πάλλεται η καρδιά του «Great Old Party», κοιτίδα του ιστορικού αμερικανικού συντηρητισμού (με εξηγήσιμες ιδιομορφίες, όπως εκείνη του Αβραάμ Λίνκολν), μήπως λοιπόν αυτές οι θεωρίες φλερτάρουν με κάποιες απόψεις της τότε μασονικής σκέψης που κάποιες στιγμές εφραπτόταν του προτεσταντικού πουριτανισμού; Είναι τουλάχιστον αξιοπερίεργο πώς αυτό το «μίγμα» υιοθετήθηκε με αξιοσημείωτη ευκολία από τους ιστορικούς αποστόλους του αμερικανικού καπιταλισμού από την πρώτη στιγμή της ίδρυσης της Αμερικανικής Δημοκρατίας.

Σε αυτό το «άνδρο» του απόλυτου ελευθεριακού καπιταλιστικού δόγματος, στο Cato Institute, κυριαρχεί βέβαια ο ιδεολογικός φάρος της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας και εγκαθίδρυσης του αμερικανικού συστήματος διακυβέρνησης, ο ποιητής Walt Whitman, του οποίου το κυρίαρχο απόφθεγμα είναι «*Να αντιστέκεστε πεισματικά και συνεχώς και να υπακούετε στο ελάχιστον*». Όχι, δεν πρόκειται για σύνθημα του Μπακούνιν ούτε για παρίνεση του πρίγκιπα Κροπότκιν. Πρόκειται για το απόσταγμα της σκέψης των «Πατέρων του Έθνους» που στο λυκαυγές της αμερικανικής ανεξαρτησίας υιοθέτησαν ένα ιδιότυπο μίγμα νατουραλιστικού εθνικισμού βασισμένου στον πέρα από κάθε αμφισβήτηση ατομικισμό του πιονιέρου εποίκου στις απέραντες εκτάσεις της Οκλαχόμα και της Αϊόβα. Εκεί βρίσκεται το πρώιμο σπέρμα της περιήρησης και ισοπεδωτικής θεωρίας της χωρίς όρια ατομικής ελευθερίας και στην κυκλοφορία της πληροφορίας. Από εκεί ξεκινά ο απόλυτος ατομικισμός ως κυρίαρχη ιδέα, στην οποία εδράζεται το μετα-επαναστατικό αμερικανικό πολιτικό σύστημα.

Αυτή την αρχή υιοθετεί και συνειδητά ομολογεί αλλά και εξυπηρετεί επικαλούμενος το δόγμα του «*Communicative absolutism*» ο Elon Musk, και ακολουθούν οι υπόλοιποι μιντιακοί-ψηφιακοί νεοπροφήτες της Silicon Valley.

Σε λίγα χρόνια από τώρα πολιτικά ενεργοί επικεινκτότατων εκστρατειών της ανθρωπότητας. Η πρώτη αφορά τη μεγάλη διαστημική περιπέτεια σε επίπεδο μακροκοσμικό. Η δεύτερη την απίστευτη περιπέτεια της ζωής με την ανακάλυψη και παραγωγή νέων όπλων κατά των ασθενειών, της αναπηρίας αλλά και των θνησιγενών καταστάσεων σε επίπεδο μικροσκοπικό. Η νέα γενιά των Cyber επιχειρηματιών στους τομείς των ψηφιακών εφαρμογών είναι αυτοί που ήδη ηγούνται των παραγωγικών διαδικασιών ανακάλυψης νέων μεθόδων και προϊόντων. Είναι οι επιχειρηματίες που θα μονοπωλήσουν τη διαχείριση των στρατηγικών τομέων της Metaverse παγκόσμιας κοινωνίας. Τα μέ-

χρι σήμερα δείγματα ως προς τα μοντέλα διαχείρισης της οικονομικής, και κατά συνέπεια πολιτικής ισχύος που προκύπτει από τις δραστηριότητες στους κρίσιμους τομείς της ψηφιακής τεχνολογίας, δεν είναι ιδιαίτέρως ενθαρρυντικές. Η συσσώρευση ανυπολόγιστου πλούτου και υπερβολικής εξουσίας σε ελάχιστα πρόσωπα της παγκόσμιας ψηφιακής οικονομίας, μόνο φόβο προκαλεί και πολιτική δυσπλασία προμηνύει. Το παιχνίδι επικράτησης φαίνεται, προς στιγμήν, να παίζεται μεταξύ του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος από τη μία και των ψηφιακών τεχνολογικών εφαρμογών από την άλλη, στους τομείς του πολέμου, του διαστήματος, της υγείας, της τροφικής αλυσίδας, των νέων πηγών Ενέργειας και των εμπορικών μεταφορών. Απαραίτητος «διαμεσολαβητής» μεταξύ των παραπάνω δραστηριοτήτων και απαραίτητος μηχανισμός πολιτικής διαχείρισης είναι η Επικοινωνία. Πόσο ανεξέλεγκτη θα αποδειχθεί η ψηφιακή «Ιερά Συμμαχία»; Πόσο απροσδιόριστα (ακόμη) απειλητική ως προς τις πολιτικές επιπτώσεις μπορεί να είναι η διακριστική κυριαρχία στην αναπαραγωγή και ανακύκλωση της «Meta-προσδιορισμένης» πληροφορίας; Πόσο προσχηματική μπορεί να είναι η άνευ όρων υποταγή ισχυρότατων οικονομικών παραγόντων όπως του Elon Musk στο δόγμα των «Libertariens», όταν καθίσταται τόσο οφθαλμοφανές πως η θεωρία αυτή καμουφλάρει άριστα την πρόθεση απόκτησης πλήρους και αδιαφιλονίκητου ελέγχου από ελάχιστα άτομα στην κυκλοφορία της πληροφορίας μέσω του τερατώδους σε όγκο και δυνατότητας συμπλέγματος των social media; **A**

Θα μπορούσα να έχω την προσοχή σας, παρακαλώ;

Της ΜΥΡΣΙΝΗΣ ΓΚΑΝΑ

Κάντε ένα πείραμα: αρχίστε να παρατηρείτε για πόση ώρα συγκεντρώνονται σε κάτι οι άνθρωποι γύρω σας. Αρχίστε να παρατηρείτε για πόση ώρα συγκεντρώνεστε εσείς οι ίδιοι σε κάτι. Προφανώς εργάζεστε ή σπουδάζετε, ή και τα δύο, και σίγουρα, σε γενικές γραμμές, ανταπεξέρχεστε στις απαιτήσεις της δουλειάς, των σπουδών, της ζωής σας. Τι συγκρατείτε από όσα συμβαίνουν γύρω σας, από όσα συμβαίνουν σε σας; Πού επικεντρώνεται η προσοχή σας; Κυρίως, επικεντρώνεται κάπου;

Ο πρωτοπόρος της ψυχολογίας Γουίλιαμ Τζέιμς υποστήριζε ότι η εμπειρία μας, η ζωή μας δηλαδή, διαμορφώνεται με βάση το πού επιλέγουμε να στρέψουμε την προσοχή μας. Όπως φαίνεται, τα τελευταία χρόνια επιλέγουμε να μην την στρέφουμε πονθενά. Οι ικανότητες συγκέντρωσης των ανθρώπων μειώνονται διαρκώς. Το να πιστεύουμε ότι μπορούμε να παρακολουθούμε τρία, τέσσερα ή και παραπάνω πράγματα ταυτόχρονα, μας λένε οι επιστήμονες, είναι αυταπάτη, και αποδεικνύει πόσο ικανός είναι ο εγκέφαλός μας, που δεν μας αφήνει να καταλάβουμε το πραγματικό κόστος αυτού του αδιάκοπου πέρα-δωθε. Μέχρι τη στιγμή, βεβαίως, που αρχίζουμε να αντιλαμβανόμαστε ότι δυσκολευόμαστε να συγκρατήσουμε πληροφορίες. Τα πάντα είναι σαν ένας κυλός, άμορφος και άνοστος. Καμία εμπειρία δεν μπορεί να βιωθεί βαθιά όταν το μυαλό μας βρίσκεται πάντα κάπου αλλού. Παλιότερα στον κινηματογράφο εκνευριζόμασταν με ανθρώπους που τύχαινε να απαντήσουν σε κάποια κλήση στο κινητό τους, τώρα σχεδόν θεωρούμε φυσιολογικό ότι ένα σωρό κόσμος απλώς χαζεύει τη φωτεινή του οθόνη, μέσα στην αίθουσα, ενώ υποτίθεται ότι παρακολουθεί μια ταινία. Τι ακριβώς μπορεί να σημαίνει αυτό για την ποιότητα τη ζωής μας;

Ίσως να ακούγονται όλα αυτά σαν τις συννηθισμένες αντιδραστικές –και συχνά γεροντικές– γκρίνιες που συνοδεύουν κάθε τεχνολογική αλλαγή. Ωστόσο, η συντηρητική πλειοψηφία των μελετητών συμφωνεί ότι οι τωρινές συνθήκες σχεδόν μας απαγορεύουν το να εστιάσουμε την προσοχή μας σε κάτι, να καθούμε μέσα σ’ αυτό, να μπούμε στη λεγόμενη «κατάσταση ροής», αυτή την τόσο έντονη προσήλωση που μας κάνει να χάνουμε την αίσθηση του χρόνου ενώ ταυτόχρονα νιώθουμε πως όλη μας η ύπαρξη συμμετέχει σε αυτό που βιώνουμε, μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από διαύγεια, νόημα, χαρά. Ποια ήταν η τελευταία φορά που νιώσατε έτσι;

Η παραγωγή σκέψης χρειάζεται χώρο, χρειάζεται να έχει το μυαλό τη δυνατότητα να εμβαθύνει και να απλωθεί, να παίξει χωρίς παρεμβολές, χωρίς διαλείμματα, να δοκιμάσει διάφορους συνδυασμούς πληροφοριών να και απορρίψει τους περισσότερους, ώστε να καταλήξει σε κάτι νέο, αναπάντεχο, φρέσκο. Η προσπάθεια κατανόησης του περιβάλλοντός μας, ο απαραίτητος στοχασμός γύρω από τις συνθήκες της ζωής μας, δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς χώρο για συγκέντρωση και επεξεργασία. Δεν είναι τυχαίο ότι τα ποσοστά των αγχωτικών διαταραχών και της κατάθλιψης αυξάνονται σταθερά όσο περισσότερο διασπάται η προσοχή μας.

Αντιλαμβανόμαστε τη στροφή πολλών ανθρώπων στους μαραθώνιους και τα κάθε λογής αθλήματα αντοχής ως μια ασυνείδητη, συχνά, λαχτάρα για αυτή την κατάσταση ροής, για ένα αίσθημα ελέγχου και νοήματος. Άλλοι άνθρωποι, όλο και περισσότεροι, δηλώνουν ότι κλείνουν το τηλέφωνό τους για κάποιες ώρες στη διάρκεια της ημέρας ή απέχουν από τα ΜΚΔ ή επιβάλλουν στον εαυτό τους διάφορους κανόνες για τη χρήση τους και τον περιορισμό τους. Είναι όμως η λύση η ατομική ευθύνη; Είναι όλα αυτά αποτέλεσμα μιας συλλογικής αδυναμίας χαρακτήρα; Έλλειψης πειθαρχίας; Η πραγματικότητα που διαμορφώνεται δείχνει ότι την εξουσία θα έχει όποιος θα έχει την πολυτέλεια να επικεντρώνεται σε κάτι, να σκέφτεται. Οι υπόλοιποι θα ακολουθούν, γιατί θα δυσκολεύονται ακόμα και να θυμηθούν τι ήταν αυτό που τους είχε κάνει έξαλλους προχθές, μια που θα ασχολούνται διαρκώς με κάτι άλλο, σαν παραζαλισμένα ζουζούνια που κάποιο παιδί τα στρέφει διαρκώς σε άλλη κατεύθυνση.

Δεν έχουμε να κάνουμε απλώς με ένα ζήτημα ευεξίας ή αναζήτησης μιας ρηχής ευτυχίας, αλλά με ένα ζήτημα βαθιά πολιτικό, που θα καθορίσει αποφασιστικά το πώς θα ζούμε στο μέλλον. Όπως σημειώνει ο Τζέιμς Γουίλιαμς, από τους σημαντικότερους σύγχρονους φιλοσόφους για ζητήματα προσοχής, το να κλείνουμε το τηλέφωνό μας μερικές ώρες είναι σαν να λέμε ότι η λύση για την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής μόλυνσης είναι να φοράμε αντιασφυξιογόνα μάσκα δύο ώρες την ημέρα. Κάποια πράγματα, για να αλλάξουν, απαιτούν κάτι περισσότερο από την ατομική μας, μόνο, προσπάθεια, απαιτούν σύνδεση, απαιτούν σκέψη, απαιτούν να εστιάσουμε την προσοχή μας. **A**

Ενιαία Έκθεση Βιώσιμης Ανάπτυξης 2021.

Οι δεσμεύσεις γίνονται πράξεις.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

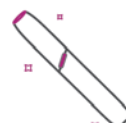


41% κάλυψη
των διοικητικών θέσεων
από γυναίκες

185
νέες θέσεις εργασίας



65% των εσόδων
από τα **#smokefree** προϊόντα



9

εβδομάδες επιπλέον
παροχή γονικής άδειας
(σε σχέση με την ελληνική
νομοθεσία)



Υποστήριξη έρευνας
για τον **γυναικείο**
χρηματοοικονομικό
αναλφαριθμητισμό



Καμπάνια **ενημέρωσης** για το
παράνομο εμπόριο καπνού

1 δισ. ευρώ
συνεισφορά
στα κρατικά ταμεία



170 εκ. ευρώ
επενδύσεων στην Ελλάδα



Πιλοτικό πρόγραμμα αναγεννητικής
γεωργίας «**Νέα Γη**» με συμμετοχή

50 παραγωγών



100% ηλεκτροδότηση
του εργοστασίου από **Α.Π.Ε.**

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ισοσκελισμός

συνολικών εκπομπών **αερίων**
του **θερμοκηπίου** και **διοξειδίου**
του **άνθρακα** στο εργοστάσιό μας



Αντικατάσταση **100%**
των **εταιρικών αυτοκινήτων**
με **υβριδικά**



Φύτευση **70.000** δέντρων
μέσω προγράμματος αναδάσωσης

Διαβάστε το
Integrated report εδώ



SCAN ME

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ
ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΗΣ PHILIP MORRIS INTERNATIONAL

#prostokalytero

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΑΣ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΔΗΣ

«Με ενοχλεί η Ελλάδα-follower, θα ήθελα μια Ελλάδα που να μπορεί να ηγείται»

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Μπορούμε σήμερα να μιλάμε για την επιστροφή της σοσιαλδημοκρατίας ή είναι ουτοπία; Η παγκόσμια και ευρωπαϊκή κρίση του 2008 ξεγύμνωσε αυτό που ψιθυριζόταν, τα σοσιαλδημοκρατικά προοδευτικά κόμματα που κυριάρχησαν τον 20ό αιώνα βρέθηκαν σε αδυναμία να προτείνουν μια συνεκτική απάντηση στην κρίση και –όχι άδικα– θεωρήθηκε ότι έφτασαν στο τέλος της διαδρομής τους.

Δεδομένου ότι πολλές από τις θεμελιώδεις σοσιαλδημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα το κοινωνικό κράτος, είναι για κοινός τόπος, γίνεται φανερό ότι η σοσιαλδημοκρατία οφείλει να καταθέσει νέες προτάσεις, ουσιαστικά να επανεφεύρει τον εαυτό της. Ποια λοιπόν θα είναι η πρόταση και πώς θα αντιμετωπίσει τους εχθρούς της όπως τον λαϊκισμό, τον νεοφιλελευθερισμό, τον αντισυστημισμό, τη ριζοσπαστική δημαγωγία που εντείνει τη σύγχυση και την απογοήτευση, βαθαίνει τον κατακερματισμό και την αποδιάρθρωση της κοινωνίας; Αλλά και τις ανισότητες, τις νέες διεθνείς απειλές και πρόσφατα την πανδημία;

Στην εποχή της πληροφορίας, των νέων τεχνολογιών, των σύγχρονων κινημάτων τύπου woke culture, η σοσιαλδημοκρατία για να έρθει στο προσκήνιο ξανά θα πρέπει να (ξανα)γίνει μοντέρνα. Να γίνει ελκυστική σε μια νέα, εντελώς διαφορετική γενιά πολιτών, σε κοινωνίες πιο διεκδικητικές και κινηματικές που απαιτούν απαντήσεις σε νέα κοινωνικά αιτήματα. Να βρεθεί και πάλι στη διανοητική πρωτοπορία αλλά να μην παραμείνει στο χώρο των ιδεών, να αρθρώσει ουσιαστική πρόταση διακυβέρνησης. Τα παραπάνω αφορούν και την Ελλάδα. Μπορεί το ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ να αντιπαραβάλει ένα μοντέλο διακυβέρνησης που θα συνιστά Αλλαγή Παραδείγματος για τη χώρα;

Πολλά είναι τα ερωτήματα που επιχειρούν να απαντήσουν από διαφορετικές οπτικές οι πέντε συγγραφείς του βιβλίου «Η σοσιαλδημοκρατία στο προσκήνιο, ξανά» (εκδόσεις Πόλις). Κάποιες απαντήσεις σε αυτό το ανεξάντλητο θέμα, που αφορούν και την ελληνική περίπτωση, ζητήσαμε από τον Στέφανο Παραστατίδη, έναν από τους συγγραφείς του βιβλίου, γιατρό του ΕΣΥ και Γραμματέα Οργανωτικού του ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ.



μοκρατίας, ένα δημοκρατικό άλμα προς τα εμπρός, ειδικά θωρακισμένο με προβάδισμα οι εχθροί της δημοκρατίας. Για παράδειγμα, η περίπτωση των υποκλοπών συνιστά μια βαθιά δημοκρατική απειλή και θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή για να βγούμε από τη δημοκρατική στασιμότητα. Χρειάζεται να ανοίξει εκ νέου μία συζήτηση με τους πολίτες για την αξία της δημοκρατίας και για το πώς αυτή μπορεί να διασφαλίσει ταυτόχρονα την οικονομική ευημερία αλλά και τη δικαιοσύνη και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου. Πιστεύω αταλάντευτα ότι η εμπέδωση της δημοκρατίας και η εμπέδωση των ανοικτών δημοκρατικών θεσμών που ακόμη χωλαίνουν είναι και το κλειδί που θα ξεκλειδώσει την Ελλάδα από τους αλλεπάλληλους φαύλους κύκλους που βιώνει στη σύγχρονη πολιτική της ιστορία.

— Πώς θα ήταν ένα ελληνικό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα όταν η φυσιογνωμία των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων –ούτε καν εκεί που υπάρχουν– δεν είναι σήμερα ξεκάθαρη;

Πάντοτε υπήρξαν και θα υπάρχουν χώρες-φωτεινά παραδείγματα, κράτη-βηματοδότες που θα δίνουν τον πολιτικό τόνο. Με ενοχλεί η Ελλάδα-follower (ακόλουθος), η Ελλάδα που δεν πιστεύει στις δυνάμεις της, η Ελλάδα που φέρνει συνεχώς παραδείγματα από το εξωτερικό και περιμένει τις λύσεις έξω από αυτήν. Θα ήθελα μία Ελλάδα που να μπορεί να πρωτοπορεί, να καινοτομεί, να ηγείται. Είναι σαφές πως οι προϋποθέσεις για μία ΣΔ με σαφές ιδεολογικό στίγμα υπάρχουν –ας το λήσουμε. Το ΠΑΣΟΚ έχει αυτή τη δυνατότητα. Αρκεί, έναντι της στείρας εναλλαγής κομμάτων στην εξουσία, να αντιπαραβάλει ένα μοντέλο διακυβέρνησης που θα συνιστά Αλλαγή Παραδείγματος για τη χώρα.

— Το τρίπτυχο της χρυσής εποχής της σοσιαλδημοκρατίας «παιδεία-υγεία-εργασία» έχει κλονιστεί. Ας πάρουμε ως επίκαιρο παράδειγμα τη συζήτηση για το ΕΣΥ. Τι μπορεί να προτείνει ένα σοσιαλδημοκρατικό κόμμα όπως το ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΑΛ που δεν μπορεί να προτείνει η ΝΔ του Κυριάκου Μητσοτάκη;

Οι διαφορές με τη ΝΔ και γενικότερα με τη συντήρηση είναι απολύτως υπαρκτές, γίνονται όμως δυσδιάκριτες καθώς έχουμε πάψει να αναλύουμε ιδεολογικοπολιτικά αλλά να πράττουμε τεχνοκρατικά. Ας πάρουμε, ως επίκαιρο παράδειγμα, τη συζήτηση για τις αλλαγές στο ΕΣΥ: η ΝΔ νομοθετεί ενισχύοντας τον ρόλο του κέρδους ανάμεσα στους παρόχους υπηρεσιών και τους πολίτες, χρησιμοποιώντας το ως κίνητρο για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το ζητούμενο δεν είναι να δημιουργήσουμε περισσότερες ή ανταγωνιστικές και κατακερματισμένες δομές αλλά ολοκληρωμένα συνεργατικά συστήματα φροντίδας και συνεργατικές πλατφόρμες που θα δημιουργούν νέα επιστημονικά κίνητρα και

θα υπερβαίνουν ένα στείο οικονομίστικο ανταγωνισμό. Αυτό συνιστά Αλλαγή Παραδείγματος. Άρα, η απάντηση σε αυτό δεν μπορεί να είναι ρηκά συνθήματα αντίστασης που δεν να λαμβάνουν υπόψη τις νέες συνθήκες, ούτε συμβαχίες με συντεχνίες που υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους εις βάρος της υγείας των πολιτών, διότι τούτο συνιστά τον ορισμό του αναχρονισμού. Το ΠΑΣΟΚ οφείλει να βγει από αυτή τη στείρα αντιπαράθεση, να χαράξει πολιτικές που θα αντικατοπτρίζουν κοινωνικές αξίες, να δημιουργήσει τομές που θα αναιρούν τις υπάρχουσες ανισότητες, σύμφωνα με τις αξιακές και θεσμικές παραδοχές που εμπεριέχει μια προοδευτική ατζέντα. Και τούτο απαιτεί μία νέα συμμαχία με τους εργαζόμενους του ΕΣΥ που θα τους καθιστά πυρήνες ενός νέου αφηγήματος και όχι εντολοδόχους ενός πελατειακού συστήματος. Το ΕΣΥ πέτυχε επειδή

στηρίχθηκε στους ανθρώπους που το υπηρέτησαν – δεν γίνεται χωρίς αυτούς.

— Οι κάθε είδους λαϊκιστές υπόσχονται βελτίωση της ζωής όταν οι σοσιαλδημοκράτες μιλούν για καθήκοντα και υποχρεώσεις. Έχουμε οι Έλληνες την παιδεία και την ψυχραιμία να διακρίνουμε τα σοβαρά επιχειρήματα από τις κραυγές, την πραγματικότητα από τις συνωμοσίες;

Ο λαϊκισμός θα μπορούσε να ειπωθεί και ως η κατάρα της σύνθετης και δύσκολης πραγματικότητας που βιώνουμε, διότι υπεραπλουστεύει κοινές επιθυμίες με πολιτική ανευθυνότητα και ψηφοθηρική πρόθεση. Όπως εύστοχα έχει γράψει ο Πιερ Αντρέ Ταγκιέρ «οι λαϊκιστές χρησιμοποιούν τις λέξεις ως ρόπαλα». Όμως το φαινόμενο των εύκολων, δολαστικών και ανεφάρμοστων λύσεων δεν είναι τωρινό στην πολιτική. Είναι βασικό στην ανάλυσή μας να αντιληφθούμε ότι ο λαϊκισμός δεν είναι αυθόρμητος και υπάρχει/τρέφεται από 3 πράγματα:

εσωτερικούς και εξωτερικούς εχθρούς (εθνικολαϊκισμός/κοινωνιολαϊκισμός), θεωρίες συνωμοσίας, εθνικό φαντασιακό πλαίσιο. Η ευθύνη για την αντιμετώπιση του λαϊκισμού στο πεδίο της πολιτικής, της κοινωνίας και της επιστήμης θα πρέπει να επεξεργαστεί αυτά τα δεδομένα και να δώσει τις αντίστοιχες απαντήσεις. Όμως ούτε αυτό αρκεί. Καμία απάντηση με μοναδικό στοιχείο τον ορθολογισμό δεν μπορεί να σταθεί έναντι του συναισθήματος – βασικός λόγος που αποτυγχάνουν και οι τεχνοκράτες. Η πολιτική χρειάζεται ιδέες και όραμα, όχι μόνο για να υπερβεί τα εμπόδια των καιρών αλλά και για να κινητοποιήσει τον κόσμο/λαό προς μία κατεύθυνση, ιδίως όταν αυτή είναι δύσκολη και ανηφορική. Έχουν και μία ιδιαίτερη γοητεία οι ανηφορές στην πολιτική, γιατί σε βγάζουν από το εγώ σου, τον εαυτό σου, την πάρτη σου· υπηρετείς κάτι παραπάνω από σένα – νοιάζεσαι. Και αυτό είναι ένα «αντάλλαγμα» που κοσμήει τα εισαγωγικά του, ένα δώρο που αξίζει όσο τίποτε άλλο. **Α**

— Ποια είναι στη μετά κοβιντ εποχή, την εποχή της πληροφορίας και των νέων τεχνολογιών, τα χαρακτηριστικά ενός σύγχρονου, ευρωπαϊκού σοσιαλδημοκρατικού κράτους;

Η σύγχρονη σοσιαλδημοκρατία (ΣΔ) δεν αναφωνεί βέβαια «ζήτω το κράτος», όπως μπορεί λ.χ. να διακηρύττει η Κίνα του Σι Τζινπίνγκ. Ούτε αναζητεί το ισχυρό πελατειακό κράτος του παρελθόντος που περιβάλλει τον πολίτη με εξαρτήσεις και τον θέτει υπό πολιτική ομηρεία· ιδίως δε όταν, στην εποχή της πληροφορίας και των νέων τεχνολογιών, ελλοχεύει ο κίνδυνος ολοένα και περισσότερο ελέγχου του ανθρώπου.

Η ΣΔ χρειάζεται να δομήσει ένα κράτος που δεν θα επιβάλλει, ελέγχει ή περιορίζει, αλλά θα προστατεύει, θα δημιουργεί ίσες ευκαιρίες και θα χειραφετεί ανθρώπους και ιδέες. Βασικός μοχλός επίτευξης των στόχων της ΣΔ παραμένει το κράτος δικαίου σε συνδυασμό με ένα ισχυρό κοινωνικό κράτος. Προϋπόθεση για την επιτυχημένη εφαρμογή των ιδεών της συνιστά η ισχυρή λειτουργία του κράτους, θωρακισμένη από ανοικτούς πολιτικούς και οικονομικούς θεσμούς και η ισχυρή κοινωνία. Μία κοινωνία περισσότερο ενεργή, διεκδικητική και κινηματική, μία κοινωνία η οποία θα σκέφτεται, θα δρα, θα απαιτεί, θα οργανώνει και θα εκφράζει αιτήματα από τα κάτω. Πιστεύω βαθιά ότι μία νέα ισορροπία μεταξύ κράτους, θεσμών και κοινωνίας είναι αυτή που μπορεί να επανακαθορίσει τις σχέσεις εξουσίας με όρους δικαιοσύνης και θα βελτιώσει την ποιότητα της δημοκρατίας στις ανθρώπινες κοινωνίες.

— Μπορεί να υπάρξει φορολογική ισότητα και δικαιοσύνη στον παγκοσμιοποιημένο σύγχρονο κόσμο, όταν το μεγάλο κεφάλαιο

δεν μπορεί να εντοπιστεί, ή μήπως μιλάμε για τη μεγάλη ουτοπία της σοσιαλδημοκρατίας;

Η απάντηση είναι, ναι, μπορεί. Χρειαζόμαστε όμως νέες πολιτικές. Για παράδειγμα, αυτό που στις εθνικές νομοθεσίες θα χαρακτηριζόταν φοροδιαφυγή, οι ευρωπαϊκοί και διεθνείς κανόνες το υποβιβάζουν σε «επιθετική φορολογική στρατηγική», μια νομότυπη μέθοδο με την οποία οι μεγάλες πολυεθνικές αποφεύγουν να πληρώνουν φόρους εκεί απ' όπου αντλούν τα έσοδά τους. Αν αναστρέψουμε αυτές τις πολιτικές θα δούμε ότι υπάρχουν και εθνικές αλλά και διεθνείς στρατηγικές δίκαιης φορολόγησης του πλούτου – ενός πλούτου που και παράγεται αλλά και σωρεύεται στα χέρια λίγων με έναν πρωτοφανή ρυθμό στην παγκόσμια ιστορία. Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί η ιστορική συμφωνία 136 χωρών του ΟΟΣΑ για τη θέσπιση ελάχιστου εταιρικού φόρου στο 15%. Οι κοινωνίες πρέπει να έχουν μέρισμα σε αυτό τον πλούτο γιατί κανείς δεν ανθίζει επιχειρηματικά από μόνος του, αλλά βασίζεται στην κοινωνική οργάνωση και σε υπάρχουσες υποδομές όπως η ασφάλεια και οι μεταφορές προκειμένου να μεγαλώσει τις δραστηριότητες και τα κέρδη του.

— Η Ελλάδα είναι μια ατελής δημοκρατία και, αν ναι, τι φταίει και πώς μπορεί να διορθωθεί;

Σίγουρα η αργοπορημένη μετάβαση της χώρας σε μια δημοκρατική νομιμότητα μετά τον Β' ΠΠ (μαζί με Ισπανία-Πορτογαλία) και η αδυναμία να βελτιώσουμε επαρκώς τους δημοκρατικούς μας θεσμούς κατά τη Μεταπολίτευση αποτέλεσαν παραμέτρους που μας καθιστούν ως ακόμη μία ατελή δημοκρατία. Χρειαζόμαστε μια πραγματική εμπέδωση των θεσμών και των αξιών της φιλελεύθερης δη-



ΕΧΟΥΝ ΚΑΙ ΜΙΑ ΓΟΗΤΕΙΑ ΟΙ ΑΝΗΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΓΙΑΤΙ ΣΕ ΒΓΑΖΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ, ΤΗΝ ΠΑΡΤΗ ΣΟΥ· ΥΠΗΡΕΤΕΙΣ ΚΑΤΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΠΟ ΣΕΝΑ — ΝΟΙΑΖΕΣΑΙ

**Η οικονομία, η ποιότητα
και η φροντίδα περιβάλλοντος
πάνε πακέτο...**



πάνε FISIKON!

- **Σημαντικά οικονομικότερο** συγκριτικά με τα άλλα συμβατικά καύσιμα
- Εγγυημένη **ποιότητα καυσίμου** • Φιλικό προς το **περιβάλλον**

ΙΔΑΝΙΚΗ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
ΔΙΑΡΚΩΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟ ΔΙΚΤΥΟ

fisikon.gr   



ΤΙ ΔΕΝΤΡΑ ΘΕΛΟΥΜΕ

Η κλιματική κρίση είναι ήδη εδώ και τα δέντρα μπορούν να κάνουν περισσότερα

ΤΟΥ ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ - Φωτογραφίες δρόμων: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ΕΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

Ποτέ άλλοτε βιώσιμη τη ζωή στην πόλη, αρκεί να το επιλέξουμε

■ έρατε ότι τα δέντρα
■ έχουν νοημοσύνη και
■ επικοινωνούν μεταξύ
■ τους; Φανταστείτε τι
θα «λένε» δύο νεραντζιές στρι-
μωγμένες στα πλακάκια ενός
πεζοδρομίου. Η πόλη, για λό-
γους βιωσιμότητας αλλά και αι-
σθητικής, έχει συγκεκριμένες
ανάγκες πρασίνου. Για το ποια
είναι τα δέντρα που χρειαζόμα-
στε, για αυτά που υπάρχουν
στα πεζοδρόμιά μας, για το τι
θα πρέπει να γίνει, μιλούν στην
ATHENS VOICE ο **Δημήτρης
Κυριακάκης**, διευθυντής Πρα-
σίνου και Αστικής Πανίδας του
Δήμου Αθηναίων, καθώς και οι
αρχιτέκτονες και αρχιτέκτονες
τοπίου **Θωμάς Δοξιάδης**,
Μαρία Χαραμή και **Μαριλένα
Δεδότση** του γραφείου
doxiadis+.

ΠΙΣΩ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ, ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΠΟΥ Η ΑΘΗΝΑ ανα-
κηρύχθηκε σε πρωτεύουσα του ελληνικού κρά-
τους (1834), η σημερινή μεγαλούπολη έμοιαζε
με χωριό. Τα δέντρα ήταν ελάχιστα και οι δρόμοι
καλυμμένοι από χώμα, με τους πιο κεντρικούς να
καταβρέχονται από τον δήμο, για να μη σκώ-
νεται σκόνη καθώς περνούσαν τα μεταφορικά
μέσα της εποχής. Εκείνα τα χρόνια, η βασίλισσα
Αμαλία αποφάσισε να φτιάξει έναν μεγάλο κήπο,
ο οποίος στην ουσία θα ήταν η αυλή της. Πρό-
κειται για τον Εθνικό Κήπο, ο οποίος από το 1917
αποδόθηκε στους πολίτες αλλά μόλις το 1974
μετονομάστηκε σε «Εθνικός» από «Βασιλικός».
Ήταν η πρώτη οργανωμένη δενδροφύτευση του
ελληνικού κράτους και αποτέλεσε το γνώμονα
της σημερινής αθηναϊκής χλωρίδας, λέει ο **Δη-
μήτρης Κυριακάκης**, διευθυντής Πρασίνου και
Αστικής Πανίδας του Δήμου Αθηναίων.

Η Αμαλία, η οποία επέβλεπε η ίδια τις εργασίες
και ξεσήκωσε αντιδράσεις στους Αθηναίους της
εποχής, που διαμαρτύρονταν για τις μεγάλες πο-
σότητες νερού «που σπαταλούνταν», μετέφερε
περισσότερα από 15.000 καλλωπιστικά φυτά και
δέντρα από φυτώρια της Γένοβας και του Μιλά-
νου, κάποια εξ αυτών επιβιώνουν και σήμερα.
Δεντροφυτεύσεις σε δρόμους της πόλης άρχι-
σαν μετά το 1850 και στις αρχές του 20ού αιώνα
φυτεύτηκαν δέντρα σε Λυκαβηττό, Φιλοπάππου
και Ακρόπολη. Κάποια δέντρα είναι γηγενή, ό-
πως τα πεύκα και οι μικροδάφνες. Οι πιπεριές
ήρθαν από τη Μικρά Ασία, οι γιακαράντες και οι
σοφόρες από την Ιαπωνία, οι ευκάλυπτοι από
την Αυστραλία.

Την ημέρα που συναντηθήκαμε με τον Δημήτρη
Κυριακίδη, ο οποίος είναι γεωπόνος και εργάζε-
ται 35 χρόνια στην υπηρεσία, τα δέντρα στους
δρόμους του Δήμου Αθηναίων, σε πεζοδρόμια
και σε μικρά πάρκα, ήταν 93.828. Είναι μια φω-
τογραφία της στιγμής, καθώς κάθε μέρα δέ-
ντρα ξεραίνονται και δέντρα φυτεύονται, αλλά
ο αριθμός είναι αυτός πάνω κάτω, δεν αλλάζει
δραματικά. Οι νεραντζιές ξεπερνούν τις 18.000,
οι ακακίες (στα διάφορα είδη τους, ροβίνια, σο-
φόρα) τις 15.000, οι ιβίσκοι τους 5.000, οι ελιές

Εθνικός Κήπος

©MARC RAYMOND, ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ», ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΜΒΑΚΗΣ

◀ τις 4.000. Τα πεύκα είναι περισσότερα από 2.000, τα κυπαρίσσια λιγότερα από 200, οι φοίνικες (κανάρια και ουσαινγκτώνια) περίπου 800. Οι πιο πολλές είναι οι μουριές, πλησιάζουν τα 20.000 δέντρα, αλλά αντιμετωπίζουν ένα μεγάλο πρόβλημα που ονομάζεται ξυλότρηχος. «Πρόκειται για ένα έντομο που έχει προσβάλει τις μουριές, όχι μόνο της Αθήνας αλλά και άλλων περιοχών, και ακόμη δεν έχουμε βρει τρόπο να το αντιμετωπίσουμε. Τα δέντρα που ξεραίνονται τα αντικαθιστούμε με άλλες μουριές, αλλά εξετάζουμε την πιθανότητα να βάλουμε και άλλα δέντρα».

Υπάρχει το τέλειο δέντρο για την πόλη;

Αδίκη ερώτηση για τα ίδια τα δέντρα, καθώς μπαίνει στη λογική ότι τα πάντα τα αξιολογούμε με βάση τις ανθρώπινες ανάγκες. «Δεν υπάρχουν τέλεια δέντρα, όλα είναι χρήσιμα για το οξυγόνο που μας προσφέρουν και για τη δροσιά τους», λέει ο Δ. Κυριακίδης. Επίσης, αντέχουν στις σκληρές συνθήκες της πόλης, στα πεζοδρόμια, στα καυσαέρια, στις υψηλές θερμοκρασίες και στη μικρή σχετικά υγρασία το καλοκαίρι. Όμως, τα τελευταία χρόνια οι παρατεταμένοι καύσωνες έχουν φέρει τα δέντρα σε μια κατάσταση μεγάλου στρες, με τα δέντρα να αλλάζουν αρχικά το χρώμα των φύλλων τους και στη συνέχεια να πέφτουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα τελευταία χρόνια κατά τους καλοκαιρινούς μήνες τα πλατάνια παρουσιάζουν φυλόπτωση που φτάνει και στο 70%.

Τα δέντρα που χαρακτηρίζουν ολόκληρες περιοχές

Η Βασιλίσσης Σοφίας και η Αλεξάνδρας χαρακτηρίζονται από τις μουριές. Στη Ρηγίλλης και στην Αθηνάς θα δούμε τις γιακαράντες, με τα πανέμορφα μπλε τους λουλούδια. Η Μιχαήλ Βόδα έχει σοφόρες και ροβίνιες, τα δέντρα που εμείς λέμε ακακίες και «σκεπάζουν» τον ουρανό, γεμίζοντας με παχύ ίσκιο τον δρόμο στη διάρκεια του καλοκαιριού. Σε Παγκράτι, Πατήσια, Κυψέλη θα βρούμε πολλές δεντροστοιχίες με νεραντζιές. «Γίνεται ένας συνεχής αγώνας να εμπλουτιστεί η χλωρίδα της πόλης, αλλά ουσιαστικά, σε μεγάλο βαθμό, δεν μπορούμε να φυτέψουμε πολλά περισσότερα καινούργια δέντρα, λόγω των περιορισμών. Για παράδειγμα, δεν μπορούμε να φυτέψουμε κοντά σε ρολόγια ή κοντά στα φανάρια, ενώ ο νέος κτιριοδομικός κανονισμός δεν επιτρέπει τη δεντροφύτευση σε πεζοδρόμια με πλάτος μικρότερο των 2,20 μέτρων», λέει ο Δ. Κυριακίδης.

Ένα νέο δέντρο ποτίζεται από τις υπηρεσίες του δήμου για τα πέντε πρώτα χρόνια της ζωής του, μετά οι ρίζες του βρίσκουν τον υδάτινο ορίζοντα και αυτονομούνται. Όμως, τα τελευταία χρόνια με τις υψηλές

θερμοκρασίες έχουμε δει ότι η στάθμη του υδάτινου ορίζοντα έχει χαμηλώσει κι εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι, δεν μπορούμε να ποτίσουμε με το χέρι και το νερό να φτάσει μέχρι τις ρίζες, ελπίζουμε στη βροχή, τονίζει ο διευθυντής Γρασίνου και Αστικής Πανίδας του Δήμου Αθηναίων. Καλεί, παράλληλα, τους πολίτες, μιας και η κατάσταση είναι κάπως χαοτική με τις δεντροφυτεύσεις, να ποτίζουν κι εκείνοι τα νέα δέντρα.

Τα ψηλότερα και τα αιωνόβια δέντρα

Τα δέντρα σε συνθήκες πόλης ούτε μεγαλώνουν ούτε ζουν όσο θα ζούσαν εάν βρίσκονταν στο φυσικό τους περιβάλλον. Τα πλατάνια μπορεί να φτάσουν στα 30 μέτρα ύψος, αλλά κλαδεύονται, δεν αφήνονται να ξεπεράσουν τα 20 μέτρα για λόγους ασφαλείας. Ψηλά δέντρα είναι, επίσης, οι γιακαράντες, οι λεύκες και οι ευκάλυπτοι, ενώ τα κυπαρίσσια δεν κλαδεύονται για να μη χαλάει το σχήμα τους. Αιωνόβια δέντρα είναι οι ελιές και τα πλατάνια, αν και ελιές δεν φυτεύονται πλέον στα πεζοδρόμια πάλι για λόγους ασφαλείας, γιατί οι καρποί τους πέφτουν στο πεζοδρόμιο με κίνδυνο να γλιστρήσει κάποιος περαστικός. Οι σοφόρες, οι ροβίνιες, οι μουριές φτάνουν τα 50 χρόνια, πριν αρχίσουν να παρακμάζουν. Όσο για το χώρο που καταλαμβάνουν οι ρίζες τους κάτω από τα πεζοδρόμια, θεωρητικά είναι όσο και ο όγκος της φυλλωσιάς τους επάνω από τη γη, ίσως και λίγο παραπάνω.

Ποιο είναι το δικό σας αγαπημένο δέντρο;

Το δικό μου είναι αυτό που βρίσκεται ακριβώς μπροστά στο σπίτι μου και εμποδίζει αδιάκριτα βλέμματα από την απέναντι πολυκατοικία – αλλά αυτό ήταν αστείο. Μ’ αρέσουν οι ιτιές, 500 είδη σε όλο τον κόσμο και περίπου 10 στην Ελλάδα. Φτάνουν τα 20 μέτρα και η Ιτιά Κλέουσα λέγεται έτσι γιατί τα φύλλα της γέρνουν προς το έδαφος, δίνοντας την εντύπωση μιας βροχής δακρύων. Μάλιστα, πολλοί μύθοι έχουν γεννηθεί σε όλο τον κόσμο για τα «δάκρυά» της, όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά από την Κίνα και την Ιαπωνία μέχρι και τα νησιά των Κελτών. Αγαπώ, επίσης, τις νεραντζιές για το άρωμα των φύλων της και τις αμυγδαλιές, μια από τις οποίες ενέπνευσε τον Γεώργιο Δροσίνη να γράψει ένα ποίημα για μακρινή εξαδέλφη του, την οποία ίσως και να ερωτεύτηκε: «Εκούνησε την ανθισμένη μυγδαλία, με τα χεράκια της, κι εγέμισε από άνθη η πλάτη, η αγκαλιά και τα μαλλιάκια της». Εσάς, κ. Κυριακίδη, ποιο είναι το αγαπημένο σας δέντρο; «Η ελιά, το κυπαρίσσι, το πλατάνι. Νιώθω μια ευεξία όταν βρίσκομαι κοντά τους και μου θυμίζουν Ελλάδα και Αττική». Το δικό σας αγαπημένο δέντρο, ποιο είναι;



ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΥΨΗΛΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ Η ΣΤΑΘΜΗ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΕΧΕΙ ΧΑΜΗΛΩΣΕΙ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΚΑΤΙ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ **ΝΑ ΠΟΤΙΣΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ** ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ ΝΑ ΦΤΑΣΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ ΡΙΖΕΣ, ΕΛΠΙΖΟΥΜΕ ΣΤΗ ΒΡΟΧΗ



Ρηγίλλης



Συγγρού

ΣΩΣΤΕ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΗ

Είναι επιτακτικό να προετοιμαστούμε από σήμερα κιόλας για τα πολύ δύσκολα που προβλέπονται για το κλίμα της Αθήνας», λένε στην ATHENS VOICE οι αρχιτέκτονες και αρχιτέκτονες τοπίου **Θωμάς Δοξιάδης, Μαρία Χαραμής και Μαριλένα Δεδότση**. Γιατί όπως σημειώνουν «τα δέντρα θα είναι οι μεγαλύτεροί μας σύμμαχοι για να είναι βιώσιμη η Αθήνα των επόμενων ετών, και θα έπρεπε ήδη οι δρόμοι μας να επανασχεδιάζονται για να γεμίσουν μεγάλα δέντρα».

— Στον Δήμο Αθηναίων υπάρχουν περίπου 92.000 δέντρα, στα πεζοδρόμια και στις πολύ μικρές πλατείες. Είναι λίγα ή πολλά; Η ο αριθμός δεν έχει τόσο μεγάλη σημασία, όσο το τι δέντρα είναι αυτά, πώς είναι τοποθετημένα στο χώρο και πόσο μπορούν να συμβάλουν στην ποιότητα ζωής;

Υπάρχουν πολλά σωστά επιλεγμένα δέντρα στην Αθήνα τα οποία μετράνε δεκαετίες (σίγουρα κάποια και αιώνες) και έχουν καταφέρει να ευδοκιμήσουν έχοντας τεράστια οικολογική και αισθητική αξία. Αυτό που έχει σημασία να βελτιωθεί είναι ο διαθέσιμος χώρος που έχουν ορισμένα δέντρα. Βλέπουμε πολύ συχνά, ειδικά σε πυκνοκατοικημένες περιοχές του κέντρου, δέντρα στριμωγμένα σε ελάχιστα πεζοδρόμια, ανάμεσα σε κτίρια, σωλήνες και ό,τι άλλο δεν θυμίζει καθαρό χώμα. Θα μου άρεσε πολύ αυτά τα κακοπαθημένα δεντράκια να έβρισκαν το χώρο τους και όπου είναι απαραίτητο να αντικατασταθούν με ένα νέο δέντρο κατάλληλο για τον διαθέσιμο χώρο και το συγκεκριμένο μικροκλίμα.

— Υπάρχουν δέντρα που ταιριάζουν στην Αθήνα και δέντρα που δεν ταιριάζουν; Αν δεν κάνω λάθος, έχετε πει ότι οι φοίνικες, για παράδειγμα, δεν είναι τόσο ταιριαστοί.

Πράγματι το 2000 που ετοιμαζόμασταν για τους Ολυμπιακούς υπήρχε η μανία για τους –πανάκριβους τότε– φοίνικες. Μέσω μιας προσεκτικής καμπάνιας της Οργανωτικής Επιτροπής των Αγώνων, στην οποία τότε ήμουν υπεύθυνος για τα αντίστοιχα θέματα, καταφέραμε να αλλάξουμε τη μόδα, και μεταξύ άλλων να επανέλθει η ελιά ως το συμβολικό δέντρο της Αθήνας. Στην πραγματικότητα τα δέντρα ταιριάζουν ή όχι στις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες θα ζήσουν, γιατί πρόκειται για ζωντανούς οργανισμούς με συγκεκριμένες ανάγκες. Τώρα επείγει να επενδύσουμε στο μέλλον της αλλαγής του κλίματος, με εκτεταμένες αλλαγές στον δημόσιο χώρο και κυρίως με εκτεταμένη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη των πολλών, μεγάλων, υγιών δέντρων που είναι απαραίτητα.

— Πώς επηρεάζει η κλιματική αλλαγή τον τρόπο με τον οποίο επιλέγουμε τα δέντρα που φυτεύουμε;

Το τοπικό εύκρατο κλίμα αρχίζει να διαμορφώνεται σε μία μείξη εύκρατου και τροπικού τα τελευταία χρόνια, με μακροχρόνιες προβλέψεις δυστυχώς για πολύ πιο ζεστό.



◀ Η βλάστηση που ευδοκιμεί αλλάζει φυσικά σύμφωνα με τις κλιματικές συνθήκες. Από την άλλη πλευρά, η ανάγκη μας για οικονομία πόρων είναι μεγαλύτερη από ποτέ. Οι επιλογές φύτευσης θα πρέπει να ικανοποιούν τη συνθήκη της ευδοκίμησης και την ελάχιστη σπατάλη πόρων για τη συντήρησή τους. Συγχρόνως είναι επιτακτικό να προετοιμαστούμε από σήμερα κιόλας για τα πολύ δύσκολα που προβλέπονται για το κλίμα της Αθήνας. Τα δέντρα θα είναι οι μεγαλύτεροί μας σύμμαχοι για να είναι βιώσιμη η Αθήνα των επόμενων ετών, και θα έπρεπε ήδη οι δρόμοι μας να επανασχεδιάζονται για να γεμίσουν μεγάλα δέντρα.

— Εάν ήταν στο χέρι σας, με έναν «μαγικό» τρόπο, να αλλάξετε τα δέντρα της πόλης. Τι δέντρα θα βάζατε/ανά περιοχή; Δώστε μας 2-3 παραδείγματα.

Μεγάλο μέρος της Αττικής έχει νεραντζιές και οι ανθοφορία τους σηματοδοτεί την άνοιξη με την πλούσια μυρωδιά τους. Σε κάποιες ζώνες θα παραμένεναμε στα εσπεριδοειδή, αλλά θα τα ξανακάναμε βρώσιμα και χρυσικά. Έτσι ο κόσμος στις γειτονιές θα τα φρόντιζε περισσότερο. Σε άλλες ζώνες θα ετοιμαζόμασταν για τη μεταβολή του κλίματος, και θα βοηθούσαμε τη βιοποικιλότητα, με ιθαγενή μεγάλα φυλλοβόλα όπως η κουτσουπιά, και αειθαλή όπως η χαρουπιά.

— Τα δέντρα «αισθάνονται»; Εάν πληγώσουμε με κάποιο τρόπο ένα δέντρο, θα αντιδράσει;

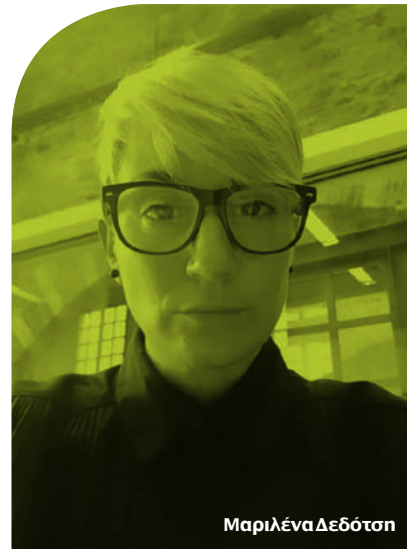
Υπάρχουν επιστημονικές αποδείξεις πως τα δέντρα είναι αλληλεξαρτώμενα, επικοινωνούν μεταξύ τους, έχουν νοημοσύνη, μεταφέρουν πληροφορίες από γενιά σε γενιά, όπως οι άνθρωποι. Το υπόγειο μυκητιακό δίκτυο του δάσους αλληλοεπιδρά με τα κύτταρα των ριζών των δέντρων και ανταλλάσσεται άνθρακας για θρεπτικά συστατικά, πληροφορίες μέσω άνθρακα, άζωτο, φώσφορο, αμυντικά σήματα, ορμόνες και άλλα. Αισθάνονται, αλλά διαφορετικά από εμάς, και αυτή τη διαφορετικότητα πρέπει να την καταλάβουμε και να τη σεβαστούμε. Δεν έχουν

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΠΩΣ ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΗΛΕΞΑΡΤΩΜΕΝΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ, ΕΧΟΥΝ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ, ΜΕΤΑΦΕΡΟΥΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΓΕΝΙΑ ΣΕ ΓΕΝΙΑ, ΟΠΩΣ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Μαρία Χαραμή



Θωμάς Δοξιάδης



Μαριλένα Δεδότου



Κολωνάκι

αισθητήρες πόνου όπως τα ζώα, αλλά επηρεάζονται από τις πληγές και αντιδρούν σε αυτές αλλάζοντας την ανάπτυξή τους, και μερικές φορές αρρωσταίνοντας ή και πεθαίνοντας.

— Συνήθως κρατάμε τα δέντρα σε χαμηλό ύψος, τόσο για λόγους ευκολίας στη συντήρηση, όσο και για λόγους ασφαλείας, όπως τουλάχιστον λένε οι υπεύθυνοι. Πώς σας φαίνεται αυτό;

Δυστυχώς τα κλαδέματα γίνονται μαζικά και «χωντρικά», χωρίς να εξισορροπούνται σωστά η σωστή ανάπτυξη των δέντρων και οι τοπικές συνθήκες. Οι υπηρεσίες πρασίνου από την πλευρά τους έχουν καταθέσει τους λόγους που γίνεται

αυτό. Η απόφαση είναι της ανώτατης αρχής: της ίδιας της κοινωνίας, αφού ενημερωθεί σωστά από ηγεσία που αντιλαμβάνεται και έχει άποψη. Θέλουμε ως προτεραιότητα στις πόλεις μας βιώσιμο μικροκλίμα, πλούσιο πράσινο, αναβαθμισμένη εικόνα, μεγάλη βιομάζα, ικανό φιλτράρισμα ρύπων, ζωντανά οικοσυστήματα όπου και τα πουλιά και τα ζώα θα βρίσκουν θέση; Αν ναι, τότε η πρακτική πρέπει να αλλάξει άρδην, και να πάμε σε πολύ προσεκτική και επιστημονική διαχείριση των δέντρων των πόλεων μας.

— Υπάρχουν δέντρα που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως διατηρητέα μνημεία της φύσης;

Ναι. Η διάρκεια ζωής των δέντρων είναι πολλα-

πλάσια από την ανθρώπινη και τα δέντρα παραμένουν μέσα στον χρόνο, όσο οι ανθρώπινες κοινωνίες εξελίσσονται. Δέντρα αιώνων ή και χιλιετιών όπως ο πλάτανος του Ιπποκράτη, η υπεραιώνωβια Πεύκη προμηθέας, η Σεκόια Υπερίων, η αδιόκοχημένη ελιά του Πλάτωνα, έχουν παραμείνει στην ιστορία. Μάλιστα υποψήφιο προς ένταξη στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, σύμφωνα με την σύμβαση της UNESCO, είναι το Δίκτυο Αιώνόβιων Δέντρων Ελληνικής Επανάστασης. Ακόμα και δέντρα δεκαετιών μπορούν να έχουν μεγάλη ιστορική, αισθητική η οικολογική αξία, όπως τα δέντρα του Εθνικού Κήπου. Πρέπει να στεκόμαστε με θαυμασμό και σεβασμό απέναντί τους, και πάση θυσία να τα προστατεύουμε και να τα βοηθάμε.

— Συμφωνείτε με την προοπτική «υιοθέτησης» δέντρων ή και ολόκληρων πάρκων από ιδιώτες; Θα βελτιώνει κάπως την κατάσταση;

Ναι, υπό προϋποθέσεις. Ναι γιατί τα οφέλη συμπεριλαμβάνουν καλύτερη συντήρηση και υγεία των φυτών, συνδρομή στο πολύ μεγάλο έργο των υπηρεσιών πρασίνου, σωματικά και ψυχικά οφέλη στους πολίτες που συμμετέχουν στη συντήρηση, συναισθηματική σύνδεση με τα φυτά που με τη σειρά της ξεκινά ενάρετο κύκλο περαιτέρω ενασχόλησης και προστασίας. Προϋποθέσεις η διατήρηση της συνολικής εποπτείας από τις υπηρεσίες πρασίνου, η ανάθεση της κάθε εργασίας σε πολίτες ή επαγγελματίες με την ανάλογη εμπειρία και εξειδίκευση, και η εξασφάλιση της άποψης, της πρόσβασης και της απόλαυσης όλων στο δημόσιο πράσινο, ανεξάρτητα από το ποιος το φροντίζει και το συντηρεί.

— Γιατί πιστεύετε ότι οι Αθηναίοι δείχνουν μάλλον αδιαφορία για το πράσινο που βρίσκεται δίπλα τους;

Η προφανής και εύκολη απάντηση είναι πως το αστικό πράσινο ήταν μέχρι πρότινος αρκετά παραμελημένο και αποσπασματικό στην πόλη μας. Οι πράσινοι θύλακες (πάρκα, λόφοι κλπ) αλλά και οι δημόσιοι χώροι δεν αποτελούν πρωταγωνιστές της δημόσιας ζωής ή περιοχές οργανικά δεμένες με τον ιστό της πόλης. Θεωρούμε πως αυτό είναι θέμα έλλειψης σχεδιασμού (που ξεκινά από την πολιτεία και τη μεγάλη κλίμακα) και έχει επηρεάσει ριζικά την καθημερινή ζωή και τις επιλογές των Αθηναίων. Στην καραντίνα, όταν αναγκαστήκαμε να βρούμε εναλλακτικές για τη ζωή «έξω», φάνηκε πως λατρέψαμε το πράσινο και μεγάλη μερίδα των κατοίκων το αναζητά όλο και περισσότερο. Για να συνεχίσουμε να το αγαπάμε και να το σεβόμαστε, χρειάζονται περισσότεροι δημόσιοι πράσινοι χώροι και σωστός σχεδιασμός, από τη μεγάλη κλίμακα μέχρι τη λεπτομέρεια.

— Υπάρχει πράσινη περιοχή της Αθήνας που μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση και για άλλες περιοχές ή συνοικίες της;

Ο λόφος του Φιλοπάππου είναι μια πολύ ιδιαίτερη περίπτωση με τον σχεδιασμό του Πικιώνη να σέβεται και να υπογραμμίζει άψογα το χαρακτηριστικό μεσογειακό τοπίο, το οποίο πλέον φαίνεται σαν να ήταν πάντα εκεί. Ο Εθνικός Κήπος αποτελεί πεδίο ανάπτυξης καλών πρακτικών για χώρους με μεγαλύτερη ηλικία. Ιδιαίτερα επιτυχημένη η νέα λογική φύτευσης των διακοσμητικών παρτεριών, ενώ έπεται το σημαντικότερο που είναι το πρόγραμμα διαχείρισης των μεγάλων σε ηλικία φυτών. Το Πεδίο του Άρεως τα τελευταία 6 χρόνια άρχισε να αποτελεί σταδιακά μια ανάσα για τους κατοίκους των γύρω πυκνοκατοικημένων περιοχών. Το πάρκο είναι εύκολα προσβάσιμο, με πλούσιες φυτεύσεις, ποικίλους χώρους στάσης και πλατείες. Τόσο τα παραπάνω όσο και η ποσοδική φιλοξενία καλλιτεχνικών και άλλων δράσεων αναψυχής βοηθούν στο να έχει ζωή και να προσελκύει ένα ευρύ κοινό σε διάφορες ώρες της ημέρας. Η περιοχή της Κυπριάδου είναι ένα ακόμη επιτυχημένο παράδειγμα ένταξης πρασίνου σε οικιστική περιοχή. Είναι μια αρκετά πυκνοκατοικημένη περιοχή με ψηλά κτίρια και πολυκατοικίες, αλλά οι φυτεμένες πρασιές που υπάρχουν μπροστά από τις πολυκατοικίες, τα δέντρα στα πεζοδρόμια και οι συχνές πλατείες δημιουργούν ένα πολύ ευχάριστο κλίμα. 🌿



A great place to be great

Νιώθουμε περήφανοι που οι άνθρωποί μας μάς ανέδειξαν ως Great Place to Work σε Ελλάδα, Πορτογαλία, Ρουμανία & Βουλγαρία.

Ευχαριστούμε, Kaizeners!

Έλα στο **#oneteam**
kaizengaming.com/careers





ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΛΙΦΑΤΙΔΗΣ

Το αίσθημα της ζωής δυναμώνει με το γράψιμο

Συζητώντας με τον κορυφαίο συγγραφέα

Του ΠΑΡΙ ΔΟΜΑΛΗ - Φωτό: ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΛΙΦΑΤΙΔΗΣ ΕΧΕΙ ΔΥΟ ΠΑΤΡΙΔΕΣ. ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΟΥΗΔΙΑ. ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΠΟΥ ΓΡΑΦΕΙ ΣΤΑ ΣΟΥΗΔΙΚΑ. ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 60 ΧΡΟΝΙΑ ΖΕΙ, ΓΡΑΦΕΙ, ΣΤΟΧΑΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΕΥΕΤΑΙ ΣΤΗ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ. ΠΑΡ' ΟΛΑ ΑΥΤΑ, ΟΠΩΣ ΜΟΥ ΛΕΕΙ, ΔΙΣΘΑΝΕΤΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ. ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΠΡΙΝ ΑΠΟ 84 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟΥΣ ΜΟΛΑΟΥΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ, ΜΙΛΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΕΧΕΙ ΔΙΑΒΑΣΕΙ ΟΜΗΡΟ, ΕΧΕΙ ΖΗΣΕΙ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΕΜΦΥΛΙΟ ΚΑΙ ΕΧΕΙ ΧΟΡΤΑΣΕΙ ΦΑΣΟΛΙΑ ΚΑΙ ΕΛΙΕΣ!

Το τελευταίο βιβλίο του «*Η Πολιορκία της Τροίας*» κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις Εκδόσεις Πατάκη. Τοποθετείται σ' ένα μικρό ελληνικό χωριό υπό γερμανική κατοχή, τον Απρίλιο του 1944, όταν και καταφτάνει από την Αθήνα η καινούργια δασκάλα. Τότε, ένας κρυφός έρωτας αρχίζει να τρώει τα σωθικά ενός έφηβου μαθητή της. Όταν οι Εγγλέζοι βομβαρδίζουν το χωριό για να καταστρέψουν το πρόχειρο αεροδρόμιο που έχουν φτιάξει εκεί οι Γερμανοί, η νεαρή δασκάλα καταφεύγει με τους μαθητές της σε μια κοντινή σπηλιά. Υπό τον ήχο των σειρήνων, μέσα στο μισοσκόταδο, αρχίζει να λέει στα παιδιά μια ιστορία για έναν άλλο πόλεμο, τότε που οι Έλληνες πολιορκούσαν την Τροία. Ο Καλλιφατίδης αναδιηγείται την Ιλιάδα του Ομήρου με θαυμαστή μαεστρία.

Μετά από ένα σύντομο ταξίδι σε μια μικρή πόλη έξω από το Αλικάντε της Ισπανίας προκειμένου να δώσει μια διάλεξη επέστρεψε στην Αθήνα για λίγες ημέρες. Τον συναντώ στα γραφεία των εκδόσεων Πατάκη. Όψη αριστοκρατική· είναι μυαλό ανοικτό και γεμάτος ευγένεια. Ξετυλίγει το κουβάρι της ζωής του, μιλά για τη λογοτεχνία, τον έρωτα, τον πόλεμο, τους δασκάλους του, τη μνήμη, τη νοσταλγία και εξηγεί πότε ξεριζώθηκε η παιδικότητα από μέσα του...

-Ποιος είναι ο επίγειος παράδεισος για εσάς; Είναι το νησί που μένω τα καλοκαίρια, το Γκότλαντ. Είναι η Ελλάδα μου στη Σουηδία. Έχει το ίδιο φως, τα ίδια δέντρα και φυσικά τη θάλασσα. Τοπικοί δημοσιογράφοι με ρώτησαν γιατί το αγόρασα, πριν από 50 χρόνια, και τους απάντησα «γιατί βρήκα την Ελλάδα μου».

-Η μοναξιά σας βοηθάει στο να γράψετε; Χωρίς αμφιβολία βοηθάει. Βέβαια, εξαρτάται από το πώς γράφει ο καθένας. Εγώ βασικά γράφω μυθιστορήματα. Ο πεζός λόγος είναι άλλοτε ένας μικρός και άλλοτε ένας μεγάλος μαραθώνιος. Δεν είναι η γραφή που μπορείς να κάνεις στο καφενείο, να γράψεις για παράδειγμα ένα ποίημα. Δεν λέω ότι υπάρχει ποιοτική διαφορά αλλά όταν γράφω την «Πολιορκία της Τροίας» χρειάζομαι γύρω μου ένα σωρό τόμους. Σχόλια, μεταφράσεις, πώς μετέφρασαν μια φράση οι Γάλλοι και πώς οι Εγγλέζοι. Όλα αυτά δεν μπορώ να τα κουβαλάω στο καφενείο (γέλια). Εξαρτάται και πόσο απαραίτητη σου είναι η ψυχία. Εγώ δεν μπορώ με τον θόρυβο.

-Έχετε συγγραφικές συνήθειες; Βεβαίως. Σ' ένα βιβλίο μου γράφω: «μέχρι τα 15 μου είχα χαρακτήρα. Μετά τα 15 έχω συνήθειες». Για μένα το μυστικό είναι ό,τι δουλεύεις κάθε μέρα και είσαι κοντά στο αυλάκι σου. Δεν φεύγεις απ' αυτό. Αν αρχίζεις να σκάβεις ένα αυλάκι πρέπει να είσαι εκεί κάθε μέρα. Από εκεί και πέρα υπάρχουν τα ενδιαμέσα που και αυτά μπορεί να είναι δημιουργικά. Μπορεί να κάνεις ένα ταξίδι στην Κύπρο και ένα άλλο ταξίδι για να παίξεις χαρτιά σ' ένα καζίνο. Αυτά μπορεί να σε βοηθούν παράλληλα.

-Πότε νιώθετε ότι ένα βιβλίο είναι έτοιμο; Ότι δεν χρειάζεται ούτε μια λέξη παραπάνω; Αυτό μας επιβάλλεται. Έρχεται κάποια στιγμή που δεν μπορείς να γράψεις άλλο. Μπορεί να ψάχνεις, να αλλάζεις, να διορθώνεις αλλά το βιβλίο έχει τελειώσει. Είναι σαν διακόπτης. Όσο είναι ανοικτός ο διακόπτης έχεις συνέχεια φως αλλά κάποια στιγμή άμα κλείσει παύεις να έχεις. Έτσι είναι και το γράψιμο.

-Ένα βιβλίο θέτει ερωτήματα ή δίνει απαντήσεις σε ερωτήματά μας; Αν το βιβλίο είναι γεμάτο απαντήσεις δεν είναι λογοτεχνία. Αν είναι μόνο ερωτήσεις είναι μια πάρα πολύ αρνητική εμπειρία για τον αναγνώστη. Ο αναγνώστης χρειάζεται και τα δύο. Και το πρόβλημα και τη λύση. Ο Αριστοτέλης το λέει όταν ορίζει την τραγωδία. Ό,τι και να γίνει πρέπει να έρθει

και η «κάθαρος». Να μην φύγει το κοινό «σκασμέ-
νο». Είναι βασικός δραματουργικός νόμος.

**Έχει διαφορά να γράφει κανείς για βιβλίο, για
σινεμά ή για εφημερίδα;** Σίγουρα. Εγώ αρθρο-
γραφώ αλλά έχω εργαστεί και σε εφημερίδες για
πολλά χρόνια. Δεν μπορείς να κάνεις τερτίπια και
εξυπνάδες εκεί. Ο άνθρωπος έχει μισή ώρα να κοι-
τάξει την εφημερίδα του. Αν δεν τον τσακώσεις
από τις πρώτες δυο γραμμές έφυγε. Το σινεμά
είναι περισσότερο θέμα εικόνων. Δεν χρειάζεται
απαραίτητα να γράψεις κάποια ιστορία. Έχω δει
σενάρια από γνωστούς σκηνοθέτες, οι οποίοι δεν
έχουν ούτε μια λέξη. Μόνο σειρά από εικόνες! Ως
σενARIOγράφος τώρα πρέπει να λες τι συμβαί-
νει, να αφηγηθείς. Δεν λες αν ο χαρακτήρας είναι
θυμωμένος· αυτό είναι δουλειά του σκηνοθέτη.
Όταν όμως γράφω μυθιστόρημα είμαι ταυτόχρο-
να και ο σκηνοθέτης. Ακόμα και τον θόρυβο του
δρόμου πρέπει να τον δώσω εγώ.

**Όταν τελειώνει ένα μυθιστόρημά σας αισθά-
νεστε ο ίδιος άνθρωπος;** Σίγουρα κάτι έχω μάθει
γράφοντας ένα βιβλίο. Και ειδικά αν γράφω για
ένα πρόβλημα που είναι και προσωπικό. Ας πούμε
η ζήλεια, η οποία με απασχολεί από μικρό παιδί.
Πρώτον γιατί την ένοιωθα και δεύτερον γιατί δεν
την καταλάβαινα. Ζήλεια τη μητέρα μου! Στα μά-
τια μου ήταν η ωραιότερη γυναίκα. Όταν βγαίναμε
στο δρόμο, πήγαινε μπροστά εκείνη και πίσω εγώ.
Της σφύριζαν από τις οικοδομές και εγώ ήθελα να
παίζω μπουνιές με τους οικοδόμους. Με τα χρόνια
άρχισα να αναρωτιέμαι γιατί το αισθανόμουν.

Είναι εσωτερική ανάγκη για εσάς το γράψιμο;
Το γιατί το κάνω είναι πολύ πιο δύσκολο από το να
πω πώς άρχισα να το κάνω. Όταν ήμουν περίπου 5
χρονών ο πατέρας μου ήταν στη φυλακή. Ο Γερμα-
νός λοχαγός αποφάσισε να εκτελέ-
σει τον τρελό του χωριού. Κάτι είχε
κάνει που τους ενόχλησε. Όλοι οι
κάτοικοι του χωριού ήμασταν υπο-
χρεωμένοι να δούμε την εκτέλεση,
ήταν σε δημόσια θέα. Πήγαμε με τη
μητέρα μου και θυμάμαι πως κρα-
τούσα το χέρι της. Στήθηκε ο τρελός
ακουμπώντας στον τοίχο της εκ-
κλησίας και μας κοίταζε όλους. Ξαν
να μας έβλεπε για πρώτη φορά. Τον
πυροβόλησαν και άρχισε να πέφτει
προς τα μπροστά, γιατί πίσω του ή-
ταν ο τοίχος, και φτάνοντας σ' ένα
χαμηλό επίπεδο, τα μάτια του συνά-
ντησαν τα δικά μου... το θυμάμαι πολ-
ύ έντονα αυτό. Τι σημασία έχει; Δεν
ξέρω. Το ίδιο απόγευμα πάντως έγραψα κάτι για
πρώτη φορά στη ζωή μου. Δεν έχει σημασία που
ήμουν 5 χρονών, μπορεί να το είχα κάνει και στα
100. Για πρώτη φορά όμως αισθάνθηκα ότι έχω μια
εμπειρία που δεν χωρά μέσα μου. Γιατί βασικά αυ-
τό είναι το γράψιμο. Εξωτερικεύεις εμπειρίες.

**Εσείς που έχετε γευθεί τους γλυκερές, υποθέ-
τω, καρπούς της δημιουργίας δίνετε σημασία
στις υπόλοιπες απολαύσεις της ζωής;** Ακόμα
μεγαλύτερη θα έλεγα. Ας πούμε, αν γράψω ένα
καλό κεφάλαιο, βγω έξω από το δωμάτιο που
γράφω, ανάψω την πίπα μου και πιω έναν καφέ
είναι πραγματική απόλαυση. Είναι γιορτή. Το αί-
σθημα της ζωής δυναμώνει με το γράψιμο. Δεν
αδυνατίζει.

**Πώς και αποφασίσατε να αναδιηγηθείτε την Ι-
λιάδα;** Η Ιλιάδα είναι ένα από τα αριστουργήματα.
Είναι όμως και όλη η παράδοση γύρω της. Νομίζω
ότι αυτή η παράδοση έχει συζητήσει τα προβλή-
ματα που θέτει η Ιλιάδα με τρόπο επιπόλαιο και
μάλιστα κάποια από αυτά καθόλου. Δεν έχω ξα-
ναδεί να συζητιέται το θέμα του πολέμου, όπως
το θέτει ο Όμηρος. Η Ιλιάδα είναι το πρώτο αντιπο-
λεμικό και καλύτερο, μέχρι στιγμής, ποίημα που
έχει γραφτεί – αλλά παρουσιάζεται ως μια ιστορία
ηρώων και με θέμα μια ωραία γυναίκα.

Τι είναι αυτό που μάγεψε εσάς στον Όμηρο; Για
τον Όμηρο άκουσα πρώτη φορά στο γυμνάσιο, ό-
ταν είχε έρθει ένας φαλακρός ραψωδός, ο οποίος
είχε μια ωραιότατη φωνή, και διάβασε μερικούς
στίχους. Μου σκώθηκε η τρίχα. Νομίζω ότι α-
δικούμε τον Όμηρο. Γράφει θαυμάσια πράγματα

τα οποία στη φιλολογία γύρω του δεν έχουν το
βάρος που τους αξίζει. Προφανώς υπάρχουν και
εξαιρέσεις. Σκέψου εκείνη τη σκηνή που η Ελένη
είναι στα τείχη και κοιτάζει τη μονομαχία του Πάρι
και του Μενέλαου. Δεν ξέρει ποιος να ευχηθεί να
νικήσει. Αν σκοτωθεί ο Μενέλαος θα σκοτωθεί ο
πατέρας των παιδιών της. Αν σκοτωθεί ο Πάρις θα
σκοτωθεί ο εραστής της. Και λέει «ό, τι και να γίνει
εγώ θα είμαι η χαμένη». Και είναι όντως. Δεν είναι
μόνο η «ωραία Ελένη»... είναι ένας άνθρωπος.

**Για τον έρωτα ή για τον πόλεμο μιλάτε στο βι-
βλίο;** Και για τα δύο. Ο πόλεμος είναι το βασικό-
τερο γιατί και ο έρωτας ένας πόλεμος είναι. Την
Ελένη εγώ δεν την βλέπω ως σύμβολο γυναικείας
ομορφιάς αλλά ως μια γυναίκα που έχει διαλέξει
έναν άντρα, είναι βασίλισσα, είναι ευτυχισμένη,
τα πουλάκια σταματούν να κελαηδούν όταν της
περνάει αλλά... ερωτεύεται. Αποφασίζει να τα α-
φήσει όλα και βρίσκεται στην Τροία. Και εκεί είναι
το δράμα της Ελένης και αυτό ήθελα να πω εγώ.
Η ανθρωπινή άποψη με ενδιέφερε περισσότερο
από τα ηρωικά στοιχεία. Γιατί, σε τελική ανάλυση,
όλοι αυτοί είναι άνθρωποι.

**Παλαιότερα τα παιδιά μάθαιναν Ιλιάδα και Ο-
δύσσεια απέξω. Σήμερα έχουμε βρει τι πρέπει
να μαθαίνουν;** Νομίζω ότι αυτό είναι ένα από τα
σπουδαιότερα προβλήματα όχι μόνο στην Ελλά-
δα αλλά παντού. Ο κόσμος έχει γυρίσει την πλά-
τη στην κλασική παράδοση. Μας πήρε τρεις χι-
λιάδες χρόνια για να ξεπεράσουμε ότι η αλήθεια
είναι τελικά καλύτερη από το ψέμα και σήμερα
γυρίζουμε την πλάτη στην αλήθεια και κερδίζει
το ψέμα. Το ψέμα, η απάτη, οι πεποιθήσεις, οι δό-
ξες, όπως έλεγε ο Αριστοτέλης. Μιλάμε πλέον για
την προσωπική μας αλήθεια που μπορούμε να
την κατακτήσουμε. Επιστρέφουμε στην τρέλα.

Στο δικαίωμα του ανθρώπου να εί-
ναι τρελός. Να μη σκέφτεται, να μη
συλλογίζεται, να μη βγάζει συμπε-
ράσματα, απλώς να έχει ορισμένες
εντυπώσεις.

Νοσταλγείτε την πατρίδα; Βέ-
βαια. Πήρα όμως ορισμένες απο-
φάσεις. Ήταν απλές αποφάσεις.
Δεν ήθελα να γυρίσω στην Ελλάδα
ως πρώην μετανάστης, να αγορά-
σω ένα σπιτάκι, να ξαναρχίσω να
ζω στην κοινωνία που άφησα. Δεν
ονειρεύομαι αυτό. Η κοινωνία
δεν είχε αλλάξει, εγώ ίσως να είχα
αλλάξει. Και επειδή είχα αρχίσει να
γράφω δεν μου άρεσε η ιδέα να κα-

τεβαίνω από τη Σουηδία ως τουρίστας να ξεδεύω
τις κορόνες μου και να φεύγω. Κάπου γράφω «τον
καημό μου θα τον βάλω σε γλάστρα, δεν θα τον
κάνω ταξιδάκια».

Τι είναι η νοσταλγία; Η νοσταλγία είναι κάτι πά-
ρα πολύ φυσικό. Το αισθάνονται οι άνθρωποι και
πάντα θα το αισθάνονται. Σήμερα όμως έχει χάσει
τη διάσταση του πόνου. Ο νόστος είναι πιο βαριά
λέξη, έχει πόνο. Γενικότερα έχουμε τη λέξη «καη-
μός». Η ξενιτιά είναι καημός, όμως δεν είναι για ό-
λους. Πολλοί χάνουν τον εαυτό τους στην ξενιτιά.
Η μετανάστευση και η αναμονή του μετανάστη
έχουν μεγάλη ιστορία στην Ελλάδα.

**Ποιο είναι το πιο συγκινητικό σχόλιο που σας
έχουν κάνει;** Το πιο συγκινητικό είναι αυτό που εί-
πε ο Μάνος Ελευθερίου στον Νίκο Θρασυβούλου
όταν τον ρώτησε πώς κατάφερε να ζήσει τους
μήνες που τον είχαν κάνει εσατζή. «Θα είχα αυτο-
κτονήσει αν δεν αλληλογραφούσα με τον Καλλι-
φатиδη» του απάντησε.

Ποια είναι η φιλοσοφία σας για τη ζωή; Αν μπο-
ρούσα να κάνω κάτι για να σταματήσουν οι πόλε-
μοι θα το έκανα χωρίς δεύτερη σκέψη. Νομίζω ότι
ο μεγαλύτερος εχθρός της ανθρωπότητας είναι
ο πόλεμος. Δημιουργεί πάθη, μίσση, καταστρέφει
το περιβάλλον. Ο πόλεμος δεν έλυσε ποτέ κανένα
πρόβλημα. Άλλη φιλοσοφία δεν έχω. Τα συνη-
θισμένα «καλύτερα να είσαι έντιμος παρά άτι-
μος»... αλλά αυτά τα λένε και στο κατηχητικό...

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Και εγώ. Χαρά μου
που μιλήσαμε. **A**

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ



ΓΙΩΡΓΟΣ ΞΕΝΟΣ ΤΟΠΟΙ ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ ANNA ΚΑΦΕΤΣΗ

14.12.2022 - 05.03.2023



ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Δεκέμβριος ΣΤΟ ΜΕΓΑΡΟ

ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΘΕΛΕΙ
ΛΑΜΨΗ, ΖΕΣΤΑΣΙΑ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ
ΚΙ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΤΑ ΠΡΟΣΦΕ-
ΡΕΙ ΑΠΛΟΧΕΡΑ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΓΙΑ
ΟΛΗ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Π

ώς θ' απολαύσω ζωντανά μουσικές του κόσμου χωρίς να φύγω από την καρδιά της Αθήνας; Πού θα δω διάσημους μουσικούς αλλά και γνωστούς Έλληνες ηθοποιούς; Γίνεται να χαρώ με τα παιδιά μου και μια διασκεδαστική μουσικοθεατρική παράσταση και «ταξιδιάρικο» θέατρο σκιών και στροβιλισμούς στον πάγο χωρίς να... ξεπαρκάρω; Να καθίσω για καφέ κάνοντας σε δυο βήματα και τις χριστουγεννιάτικες αγορές μου; Δεν θέλει πολλή σκέψη. Και φέτος τον Δεκέμβριο το Μέγαρο είναι ο απόλυτος προορισμός για να καλοπερνά όλη η οικογένεια. Από τις αρχές Δεκεμβρίου (έως και τον Φεβρουάριο) το Αίθριο μετατρέπεται σε παγοδρόμιο, ενώ το M Shop & M Cafe φορά τα γιορτινά του και προσφέρει καλαίσθητα δώρα, ειδικά φτιαγμένα για το κατάστημα, για να βγάλουμε τα ψώνια των ημερών εύκολα και γουστόζικα σε έναν προορισμό. Με αυτά και μ' αυτά, θα επιστρέφουμε συχνά πυκνά στη γωνία Βασ. Σοφίας και Κόκκαλη. Μήπως να βάζαμε στη shopping list μας και μια συνδρομή μέλους για να απολαμβάνουμε τα προνόμια των πιστών Φίλων του Μεγάρου; (Λεπτομέρειες στο <https://www.megaron.gr/oi-filoi-tou-megaron/>)

INFO

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Βασ. Σοφίας & Κόκκαλη

Εισιτήρια: 210 72 82 333, [megaron.gr](https://www.megaron.gr)





Πανσέληνος



Αννελίν Λέναρτς



Ελληνική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων



Ζωή Τσόκανου

Τα Χριστούγεννα του Καραγκιόζη στο Παρίσι

21, 23 & 25 Δεκεμβρίου στις 18:00, 26-30 Δεκεμβρίου, στις 16:00 & 18:00

Αίθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος

➤ Πλησιάζουν Χριστούγεννα και ο μεγάλος Πασάς έχει αναθέσει το εορταστικό τραπέζι σ' έναν διάσημο Γάλλο σεφ. Έλα, όμως, που οι γαλοπούλες (παραδοσιακό έδεσμα στο γιορτινό τραπέζι) το 'σκασαν! Τι έχει συμβεί και όλα τα κοτέτσια είναι άδεια; Ο σεφ ταξιδεύει στο Παρίσι για να εξιχνιάσει το μυστήριο. Πώς θα βρεθεί και ο Καραγκιόζης με την παρέα του στην Πόλη του Φωτός; Ποια είναι η μυστηριώδης Γαλλίδα γαλοπούλα-τραγουδίστρια που ξεσπκώνει τα πλήθη; Θα καταφέρει ο Καραγκιόζης να διαγράψει μια για πάντα τις γαλοπούλες από το χριστουγεννιάτικο μενού; Στη δέκατη χρονιά της παρουσίας του στο Μέγαρο, ο θίασος του γνωστού σκιοπαίκτη Ηλία Καρελλά μας ετοιμάζει σκηνικό παριζιάνικο σε μια ολοκαίνουργια veggie κωμωδία γεμάτη χιούμορ και δράση, στον ρυθμό του χασαποσέρβικου του Καραγκιόζη, αλλά και των θρυλικών valses musettes.

Συμπαγωγή: Θίασος Ηλία Καρελλά & Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Πανσέληνος του Χριστόφορου Χριστοφή

16-21 Δεκεμβρίου στις 20:00

Αίθουσα Νίκος Σκαλκώτας

➤ Μετά το «Τουλούζ Λωτρέκ- η Φαντασία της Αμαρτίας», που παρουσιάστηκε πρόσφατα, και το τρίτο μέρος της παρισινής τριλογίας του διακεκριμένου με το Βραβείο Κάρολος Κουν 2021 -2022 συγγραφέα έρχεται να συναντήσει το αθηναϊκό κοινό.

Το έργο εκτυλίσσεται στο Παρίσι τη δεκαετία του 1970, την εποχή των πολιτικών εμιγκρέδων, όπου οι πολιτικές και ιδεολογικές αναστατώσεις κυριαρχούσαν έντονα.

Η Βεατρίκη, από τις κυρίαρχες μορφές του έργου, είναι εμπνευσμένη από μια διάσημη εικαστικό της εποχής εκείνης, την οποία ο συγγραφέας αργότερα, φοιτητής στο Παρίσι, γνώρισε κι έγινε μαθητής και μοντέλο της.

Η υπόθεση του έργου μεταφέρεται την εποχή της χούντας, και περιγράφει χαρακτήρες και καταστάσεις σε χρόνια έντονα και σηµαδιακά. Η πολιτική σκέψη και το πάθος, με νύξεις ερωτισμού και υπαρξιακού αισθησιασμού, δίνουν τον τόνο της εποχής στην παράσταση που σκηνοθετεί ο Χριστόφορος Χριστοφής και υπογράφει μουσικά ο Νίκος Ξανθούλης. Ερμηνεύουν οι: Κωνσταντίνα Τάκαλου, Νικόλας Μακρής, Μαρία Παπαφωτίου, Χρήστος Σπανός, Δημήτρης Μαύρος, Αποστόλης Τότσικας.

Η Ελληνική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων, με τη Ζωή Τσόκανου

12 Δεκεμβρίου στις 20:30

Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης

➤ «Άρωμα» Ισπανίας θα έχει η πρώτη συναυλία της ΕΛΣΟΝ για τη φετινή σεζόν στην αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης. Η Ορχήστρα Νέων in Residence του Μεγάρου θα ερμηνεύσει τρεις δημοφιλέστατες συνθέσεις, εμπνευσμένες από τη μουσική παράδοση της ιβηρικής χώρας: το Ισπανικό καπρίτσιο, έργο 34 του Νικολάι Ρίμσκι-Κόρσακοφ, το Κοντσέρτο του Αρανχουέθ του Χοακίν Ροδρίγο (σε μεταγραφή για άρπα και ορχήστρα του συνθέτη) και τις Σουίτες Κάρμεν αρ. 1 και αρ. 2 του Ζωρζ Μπιζέ. Δεν είναι τυχαίο που πολλά σπουδαία έργα μεγάλων συνθετών είναι εμπνευσμένα από την ισπανική μουσική παράδοση και έχουν αγαπηθεί από το μουσικό κοινό παγκοσμίως. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η θρυλική όπερα Κάρμεν του Μπιζέ την οποία ο ίδιος ο Γάλλος συνθέτης επεξεργάστηκε και διαμόρφωσε από το υλικό της ορχηστρικής σουίτες. Στο πόντιουμ θα βρεθεί η καταξιωμένη αρχιμουσικός και καλλιτεχνική διευθύντρια της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης Ζωή Τσόκανου, ενώ με το σύνολο θα συμπράξει η σολίστ της άρπας και κορυφαία της Φιλαρμονικής της Βιέννης, Αννελίν Λέναρτς.

Παιδική Χορωδία Μότσαρτ της Βιέννης

17 Δεκεμβρίου στις 20:30, 18 Δεκεμβρίου στις 17:00
Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης

➔ Φορώντας τα χαρακτηριστικά μπλε κοστούμια εποχής, τα αγόρια (ηλικίας 8 έως 21 ετών) της Παιδικής Χορωδίας Μότσαρτ της Βιέννης παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Με τις αγγελικές φωνές τους και συνοδεία του μοναδικού εκκλησιαστικού οργάνου του Μεγάρου έρχονται να μας ταξιδέψουν στον κόσμο των Χριστουγέννων ερμηνεύοντας παραδοσιακά τραγούδια από την Αγγλία, την Αυστρία και τη Λατινική Αμερική, αποσπάσματα από κοσμαγάπητα θρησκευτικά έργα του Μότσαρτ, δημοφιλείς ύμνους των Πέρσελ, Ντιαμπέλλι και Φρανκ, αλλά και τα δικά μας κάλαντα. Ένα υπέροχο χριστουγεννιάτικο θέαμα για όλη την οικογένεια από την περίφημη χορωδία που ιδρύθηκε το 1956, όταν συμπληρώνονταν 200 χρόνια από τη γέννηση του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ. Στη μουσική διεύθυνση, ο αυστριακός καθηγητής φωνητικής τέχνης Πέτερ Λανγκ.

Συμπαρωγωγή: Λυκόφως AMKE & Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Σκρουτζ - Μια Χριστουγεννιάτικη Ιστορία Scrooge & Ghosts and Rock 'n' Roll

22 Δεκεμβρίου 2022 - 8 Ιανουαρίου 2023
Αίθουσα Αλεξάνδρα Τριάντη

➔ Η Χριστουγεννιάτικη ιστορία του Κάρολου Ντίκενς σε μορφή μιούζικαλ. Είναι ένας ξιπασμένος και ξεπεσμένος αστέρας της μουσικής. Την παραμονή των Χριστουγέννων, τα φαντάσματα διάσημων καλλιτεχνών της παγκόσμιας μουσικής σκηνής έρχονται να τον προειδοποιήσουν πως, εάν δεν αλλάξει τη στάση του απέναντι στους συνανθρώπους του, σύντομα θα περάσει και αυτός στην ιστορία ως ένας ακόμη αδικοκασμένος σταρ. Ατενίζοντας το παρελθόν αλλά και το μέλλον του, ο Σκρουτζ (Πάνος Μουζουράκης) θα συναντηθεί με τους ανθρώπους που τον διαμόρφωσαν και θα ξαναδεί με άλλο μάτι την ίδια του τη ζωή. Αν αγαπήσατε την Αυλή των Θαυμάτων, οι δημιουργοί της επιστρέφουν στο Μέγαρο με ένα νέο μιούζικαλ. Ο Χρήστος Σουγάρης (διασκευή και σκηνοθεσία), ο Στέφανος Κορκολής (μουσική) και ο Γεράσιμος Ευαγγελάτος (στίχοι) «διαβάζουν» τη Χριστουγεννιάτικη ιστορία του Κάρολου Ντίκενς μέσα από τη γλώσσα του μιούζικαλ.

Συμπαρωγωγή: Λυκόφως AMKE & Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Ουρανία Γκάσιου - Ρεσιτάλ εκκλησιαστικού οργάνου

23 Δεκεμβρίου στις 20:30
Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης

➔ Είναι οι μέρες που αδημονούμε να ακούσουμε τον αιθέριο ήχο του. Το επιβλητικό εκκλησιαστικό όργανο, το στολίδι της Αίθουσας Χρήστος Λαμπράκης, θα αποκαλυφθεί και φέτος από τη διακεκριμένη οργανίστα Ουρανία Γκάσιου. Από το πρόγραμμα δεν θα μπορούσε να λείπει η μουσική του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, που με στοχαστική πνευματικότητα και υποβλητική δύναμη φωτίζει ιδανικά το βαθύτερο νόημα της μεγάλης γιορτής. Σημαντικά έργα του γερμανικού ρεπερτορίου (Χαίντελ, Μέντελσον), όσο και των Γάλλων ρομαντικών συνθετών (και λαμπρών οργανιστών) Φρανκ και Γκριζόν, συμπληρώνουν το ρεσιτάλ. Την Ελληνίδα σολίστ, η οποία έχει εμφανιστεί σε σημαντικές αίθουσες συναυλιών και καθεδρικούς ναούς της Ευρώπης (όπως στο Αββαείο και τον Καθεδρικό του Γουεστμίνστερ, τον Καθεδρικό του Αγίου Παύλου, τον Άγιο Μαρτίνο των Αγρών, τον Καθεδρικό του Άλτενμπεργκ, το Κάστρο της Μπρατισλάβας, τους καθεδρικούς σε Ρίγα, Κοπεγχάγη και Τροντχάιμ), πλαισιώνει φωνητικά η γνωστή μεσόφωνος Μαρίτα Παπαρίζου.

Παιδική Χορωδία
Μότσαρτ της Βιέννης

© SEBASTIAN PASANILUC

Μαρίτα Παπαρίζου



Ουρανία Γκάσιου



© YIANNIS VELISSARIDIS

Πάνος Μουζουράκης





Νάντια
Κοντογεώργη



Πάννης Καλύβας



Μυρσίνη
Μαργαρίτη



Γιώργος
Παπαδημητρίου



ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΟ MSHOP

Εορταστικό γκαλά: μιούζικαλ

30 Δεκεμβρίου στις 20:30
Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης

➤ Αναπόσπαστο κομμάτι της γιορτινής σεζόν στο Μέγαρο, το εορταστικό γκαλά είναι κάτι σαν το μουσικό «γούρι» μας για να υποδεχτούμε ευφρόσυνα τη νέα χρονιά. Φέτος ποντάρει θεματικά στο μιούζικαλ, αυτό το σύνθετο είδος που συνδυάζει θέατρο, χορό και μουσική και αγαπήθηκε θερμά, ιδιαίτερα τα έργα της Χρυσής του Εποχής, από τη δεκαετία του '40 ως τη δεκαετία του '60. Η υψίφωνος Μυρσίνη Μαργαρίτη, ο βαθύφωνος Γιώργος Παπαδημητρίου, η μεσόφωνος Νάντια Κοντογεώργη και ο τενόρος Πάννης Καλύβας, υπό την μαγική του μαέστρου Μιχάλη Οικονόμου, έρχονται να μας παρασύρουν στη λάμψη και τη χαρά του μιούζικαλ, μέσα από έργα που άφησαν εποχή στο νεοϋορκέζικο Μπρόντγουεϋ και στο Ουέστ Εντ του Λονδίνου. Οι παρτιτούρες τους θ' ανοίξουν στο A Christmas Festival του Leroy Anderson, το Kiss me Kate του Cole Porter, τη Μελωδία της ευτυχίας και το West Side Story. Συμπαρωγή: Κρατική Ορχήστρα Αθηνών & Μέγαρο Μουσικής Αθηνών



© AGIOSTRATIS

ΠΑΓΟΔΡΟΜΙΟ ΣΤΟ ΜΕΓΑΡΟ



Παγοδρόμιο στο Μέγαρο

Δευτ.-Παρ. 17:00-23:00, Σάβ.-Κυρ. & αργίες 11:00-23:00.
Εορταστικό ωράριο: 26/12-8/1/2023. Ανοικτά και στις 25-26/12, 1, 2 & 6/1/2023

➤ Μια ολόλευκη πίστα 350 τ.μ. στο αίθριο μας περιμένει για διασκεδαστικές παρεϊστικές διαδρομές στον πάγο. Το προσωπικό της Ice Arena θα είναι εκεί για να μας δώσει τις απαραίτητες συμβουλές ενώ για όσους «κολλήσουν» με το σπορ, υπάρχει δυνατότητα και για ιδιαίτερα μαθήματα με έμπειρους προπονητές.

Info: <https://www.megaron.gr/pagodromio/>



ΤΑ ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ FINCH

ΜΕ ΤΙΣ
ΤΡΙΔΙΑΣΤΑΣΕΣ
ΜΙΝΙΑΤΟΥΡΕΣ
ΠΕΡΙΠΤΕΡΩΝ
Ο ΚΑΝΑΔΟΣ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ
ΜΑΣ ΣΥΣΤΗΝΕΙ
ΜΙΑ ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΗ
ΑΘΗΝΑ ΣΤΗΝ
ΠΡΩΤΗ ΑΤΟΜΙΚΗ
ΤΟΥ ΕΚΘΕΣΗ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΡΙΤΣΑ



Τ

α έργα του **Ανδρέα Finch** αποτελούνται από τρισδιάστατες μινιατούρες αστικών στοιχείων της Αθήνας, με κύρια θεματολογία τα παλαιά περίπτερα, τα οποία κατασκευάζονται διά χειρός, σε διάφορες παραλλαγές και μεγέθη. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται τηλεφωνικοί θάλαμοι, νοσταλγικά λογότυπα, αθηναϊκά κτίρια και οχήματα, εμπνευσμένα από τις περιπλανήσεις του δημιουργού σε διάφορες γειτονιές της πόλης μέσα από τη δραστηριότητά του ως συλλέκτη και εμπόρου αντικών. Οι κατασκευές του διεκδικούν περισσότερο την αισθητική συνοχή εν μέσω νοσταλγίας, παρά τη μοντελιστική ακρίβεια. Μέχρι και τις 30 Δεκεμβρίου, η γκαλερί «**Art Place - Kyriakos Petalidis**» παρουσιάζει την πρώτη ατομική έκθεση του **Finch of Athens** (Ανδρέας Finch) με τίτλο: «*Finchperience*».

Παράλληλα, ο Ανδρέας ασχολείται με τη μελέτη της βιομηχανικής ιστορίας της Ελλάδας. Σύντομα, θα παρουσιαστεί και ο υπό έκδοση τόμος που ετοίμασε μετά από μακροχρόνια έρευνα με θέμα την ιστορία των παιχνιδιών στην Ελλάδα. Την περασμένη εβδομάδα συναντηθήκαμε και μιλήσαμε για όλα αυτά και πολλά πολλά ακόμη.

Ο Ανδρέας είναι φανταστικός αφηγητής και υπερδραστήριος νους. Με κάθε πάσα μου, ξεκινά ταξίδια. Κάνει στάσεις, παρακάμψεις, αναστροφές, παραδρομές και κάθε φορά μου λέει πως πάλι με έφερε μέσω Λαμίας ή μέσω Κονγκό. Οι ιστορίες του ζωντανεύουν με εικόνες σχεδόν απτές.

«Θυμάμαι κάτι Κυριακές, τότε που στην Ερμού είχα ένα τεράστιο παζάρι γεμάτο πάγκους. Πλανόδιοι, τσιγγάνοι, σωματεία ρακοσυλλεκτών. Μια Κυριακή πρωί, λοιπόν, με παίρνει ο πατέρας μου και μου λέει “πάμε μια βόλτα κάτω”. Σκουπίδια, πράγματα, όλα ετερόκλητα μεταξύ τους, κούκλες από βιτρίνες, καρτόνια κλεμμένα από οικοδομές... Ως παιδάκι που ήμουν, αποτυπώθηκαν όλα στο μυαλό μου. Τρελάθηκα».

»Ασχολούμαι πολλά χρόνια με αντικές και συλλέγω αντικείμενα. Το πήρα απ’ το σπίτι μου αυτό το... κουσούρι. Επειδή ο πατέρας μου και η μάνα μου ασχολούνταν με τα αυτοκίνητα, κάπως στο μυαλό μου έδεσε αυτό κι άρχισα να μαζεύω παιχνίδια. Ήμουν παιδί και λάτρευα το κέντρο. Μένανε στην Κηφισιά και ήρθαμε εδώ». Οι γονείς του ήταν λυπημένοι που «τον έπαιρναν από το πράσινο και τον έφερναν στην πόλη», αλλά ο ίδιος πανευτυχής. «Ήμουν στο μπαλκόνι και έβλεπα κόσμο, πέταγα αυγά. Μου λέει, λοιπόν, ο πατέρας μου “πάμε να βλπούμε παιχνίδια αφού θες να τα μαζεύεις”. Και πηγαίναμε βόλτες. Παλιά τσιγκινά παιχνίδια, κουρδιστά και τέτοια. Κι έτσι ξεκίνησα να γυρνάω και την Αθήνα μόνος μου, όσο μεγάλωνα. Μάζευα τα ψιλά των γονιών μου –τα έλεβα επί της ουσίας– και τα ρέστα από το σούπερ-μάρκετ. Κάθε Παρασκευή, το έσκαγα. Πήγαίνα στην Πολυκλείτου να πάρω παλιά αυτοκινητάκια Matchbox».

Έκτοτε, ο Ανδρέας έχει συνάψει σχέσεις με το ετερόκλητο. Με το εγγύς ξένο, που συνεχώς εμφανίζεται μέσα στην πολυπολιτισμική Αθήνα. «Υπάρχει ένας κόσμος αλλιώτικος, διαφορετικός, που είναι ακριβώς δίπλα σου», μου λέει κι ενώνει σχεδόν τις παλάμες του. «Είναι εκεί αλλά δεν τον αγγίζεις». Η αφή είναι σημαντική για τον Ανδρέα. Είναι ένας απ’ τους λόγους που αγαπά την κατασκευή και το 3D printing ειδικότερα.

«Εσύ σε ποιον κόσμο αισθάνεσαι ότι ανήκεις» τον ρωτάω. «Στον δικό μου, εκεί όπου οι Σύριοι στη Λιοσίων έχουν πάντα Φαλάφελ και κοτόπουλο» απαντάει. Όταν τον είχα πρωτοσυναντήσει στα εγκαίνια της νέας του έκθεσης, στο θέατρο ΕΛΕΡ, μου υποσχέθηκε ότι αν με απογοτεύσει το κοτόπουλό τους θα μου δώσει τα χρήματά μου πίσω.

Η ταυτότητα του «καλλιτέχνη» δεν τουκάβεται καλά, του άρεσε πάντα να φτιάχνει πράγματα. Του αρέσουν πολύ τα κρέατα, που δεν έτρωγαν ποτέ στο σπίτι. Θέλει να δει τι υπάρχει πέρα από τα όρια του κόσμου του κι όταν βρεθεί εκεί αναζητά το καταφύγιο του οικείου. Το περίπτερο είναι ένα τέτοιο καταφύγιο, κάτι οικείο μέσα στις πιο άγριες περιοχές της Αθήνας, για ένα παιδί που μεγάλωσε στον Καναδά και στην Κηφισιά. Του κρατάει παρέα, οπότε κι αυτός το ανταποδίδει απαθανατίζοντάς το.

Παρατηρώ ότι ελάχιστα αναφέρεται στην έκθεσή του και προτιμά να εξιστορεί περιπέτειες ανακάλυψης. «*Η χαρά δεν είναι να βρεις κάτι πολύ σπάνιο*» ξεκαθαρίζει.

Αν διάλεγα ένα μότο ζωής μέσα από τα λόγια του Ανδρέα Finch, θα ήταν: «*Και δεν πάμε να δούμε τι γίνεται*». Όταν γυρνούσε όλη την Ελλάδα ως συλλέκτης παιχνιδιών, όταν πρωτογνώριζε την Αθήνα και τα κοτοπουλαδικά της κι όταν άρχισε να καταπιάνεται με το 3D Printing και το βιομηχανικό design, δεν είχε κατά νου να γίνει αναγνωρίσιμος. Η εντύπωσή μου για το τι έχει κατά νου; Να δοκιμάσει αυτά που φαντάζεται, να βρει θησαυρούς σε χωματερές και να μάθει την ιστορία του πώς, διάολο, βρέθηκαν εκεί.

Το κυνήγι του συλλέκτη φέρνει σκληρά παζαρέματα και διαφωνίες, αλλά ο Ανδρέας έχει κάνει φιλίες ακόμα και με τους πιο κακόφημους μαγαζάτορες. «*Η τριβή είναι δοκιμασία*» μου λέει. «*Μ’ αυτόν που θα βριστείς άσχημα θα γίνει ο καλύτερος φίλος*. Όλες οι συναλλαγές κι όλες οι σχέσεις με τους ανθρώπους περνάνε μια φάση δοκιμασίας. Κι εκεί, με αυτούς τους εμπόρους, χτίζονται πολύ ιδιαίτερες σχέσεις. Στην αρχή υπάρχει μία ομαλότητα, η οποία είναι άοσμη, ώσπου να έρθει μια τριβή. Εκεί βγάζουμε όλοι τα χαρτιά μας».

● Η έκθεση «*Finchperience*» θα διαρκέσει έως 30/12 (12.00 - 21.00). Την καλλιτεχνική επιμέλεια έχει ο Κυριάκος Πεταλίδης και τα κείμενα του καταλόγου υπογράφει ο συγγραφέας Ιωάννης Τσίρκας. **Α**



ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ, ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΟΛΑ ΕΤΕΡΟΚΛΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ, ΚΟΥΚΛΕΣ ΑΠΟ ΒΙΤΡΙΝΕΣ, ΚΑΡΤΟΣΙΑ ΚΛΕΜΜΕΝΑ ΑΠΟ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ... ΩΣ ΠΑΙΔΑΚΙ ΠΟΥ ΉΜΟΥΝ, ΑΠΟΤΥΠΩΘΗΚΑΝ ΟΛΑ ΣΤΟ ΜΥΑΛΟ ΜΟΥ. ΤΡΕΛΑΘΗΚΑ.»

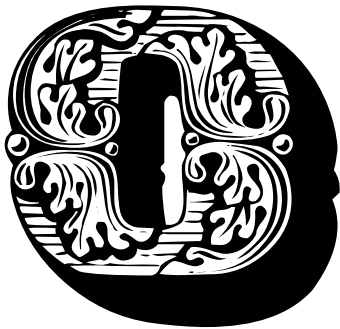
ΚΡΙΣΤΟΦ

ΒΑΡΛΙΚΟΦΣΚΙ

«ΕΙΔΙΚΑ ΣΗΜΕΡΑ

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΜΑΣΤΕ

ΑΦΥΠΝΙΣΜΕΝΟΙ»



Ι ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΤΙΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ σε μια πληθωρική σκηνογραφία γεμάτη χρώμα, ένταση κι αντανάκλασεις (σχεδιασμένη από τη Μαλγκορζάτα Στσέσνιακ). Το μπουντουάρ μιας αρτίστας με τα τσιγάρα και την περούκα της, ένα χρυσαφένιο μπαρ, στο φόντο μια σειρά από καθίσματα κινηματογραφικής αίθουσας, μια μεγάλη οθόνη. Είναι πια απόγευμα και ο Κριστόφ Βαρλικόφσκι έχει τελειώσει μόλις από την πρόβα για «*Τα παραμύθια του Χόφμαν*», τη νέα πολυαναμενόμενη συμπαραγωγή της Εθνικής Λυρικής

Σκηνής με την Όπερα Λα Μονναί των Βρυξελλών που κάνει πρεμιέρα στις 18 Δεκεμβρίου. Η μέρα του έχει ξεκινήσει νωρίς το πρωί, από τις επτά κιόλας, αλλά παρά την κούραση το βλέμμα του περιζήτητου Πολωνού σκηνοθέτη δεν γράφει ούτε στιγμή λιγότερο έντονο και διαπεραστικό από την εικόνα του που έχει καταχωριστεί στη μνήμη των πιστών θεατρόφιλων. Από το 2008, οπότε ξεκίνησε τις καλλιτεχνικές εφόδους του στη χώρα μας παρουσιάζοντας στη Θεσσαλονίκη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Βραβείου για το Θέατρο το «*Καθαροί πια*» της Σάρα Κέιν έως την περσινή του «*Οδύσσεια*» στην Πειραιώς 260 με το Nowy Teatr, του οποίου είναι καλλιτεχνικός διευθυντής, μετρά αρκετά sold out σε μεγάλους πολιτιστικούς θεσμούς – στο Φεστιβάλ Αθηνών, στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση. Είναι, όμως, η πρώτη φορά που διαβαίνει την πόρτα της ΕΛΣ ως συνεργάτης και μένει στην ελληνική πρωτεύουσα για να δουλέψει μια παραγωγή επί ενάμιση μήνα.

ΚΑΘΕΤΑΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΜΟΥ ατμίζοντας αρειμανίως το ηλεκτρονικό του τσιγάρο, αγγίζει διαρκώς τα ατίθασα μαλλιά του, μιλά αργά. «*“Είδα” πραγματικά όπερα για πρώτη φορά όταν ήμουν βοηθός του Πίτερ Μπρουκ και ανέβαζε το “Impressions de Pelleas”, μια θεατρική εκδοχή του έργου “Πελλέας και Μελισάνθη” του Ντεμπισί συνοδεία δύο πιάνων. Οτιδήποτε είχα δει πριν δεν είχε καμία σημασία»* ομολογεί. Παρότι εδώ και χρόνια το λυρικό θέατρο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της δουλειάς του (μέσα από συνεργασίες με στιβαρούς οργανισμούς όπως η παρισινή όπερα, το Teatro Real της Μαδρίτης, η Κρατική Όπερα της Βαυαρίας, η λονδρέζικη Royal Opera House, η Ruhrtriennale και το Φεστιβάλ του Σάλτσμπουργκ), αρχικά δεν έβλεπε με καλό μάτι το είδος. Του φαινόταν πολύ «τεχνητό», διακοσμητικό, ακόμα και περιοριστικό με δεδομένες τις ισχυρές συντεταγμένες που θέτουν η μουσική και το λιμπρέτο. Αναζητώντας τον δικό του δρόμο για να ξετυλίγει αυτές τις ιστορίες αποφάσισε ότι «είναι ζήτημα οξύνοιας» των συντελεστών να να μπορέσουν να τις αφηγηθούν με διαφορετικό τρόπο, αντισυμβατικά. Ένας ακόμα λόγος να τον ελκύει το έργο του Ζακ Όφενμπαχ με την ιδιαίτερα πολύπλοκη αφήγηση και την πολυκύμαντη διαδρομή, αφού πρόκειται για το κύκνειο άσμα του Γάλλου συνθέτη που δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει.

— **Τι κίνησε το ενδιαφέρον σας περισσότερο στα «Παραμύθια του Χόφμαν»;** Είναι πολύ ανοιχτό ως έργο και βρίσκεται κατά κάποιον τρόπο ανάμεσα σε δύο είδη, δεν είναι ούτε όπερα ούτε οπερέτα, έχει κάτι ελαφρύ και η μουσική είναι καταπληκτική. Μπορείς να αντιληφθείς το έργο κατά κάποιο τρόπο ως μιούζικαλ. Ο κύριος χαρακτήρας είναι ένας αλκοολικός καλλιτέχνης. Τρεις γυναικείες μορφές, η άψυχη κούκλα Ολυμπία, η άρρωστη τραγουδίστρια Αντωνία και η εταίρα Τζουλιέτα, διαθέτουν η καθεμία στοιχεία που συνθέτουν την ημιαντόνα Στέλλα, τη γυναίκα με την οποία είναι ερωτευμένος. Υπάρχει, λοιπόν, το στοιχείο του φανταστικού, ψυχεδελικά οράματα και όλες

αυτές οι παράξενες ιστορίες. Γιατί επιλέγει αυτές τις γυναίκες; Υπάρχει ένα νήμα σ' αυτή την επιλογή, δεν είναι ασύνδετο ως εμμονή. Προσπαθείς λοιπόν να προβάλεις κάτι αληθινό, κάτι βαθύ και σε ένα ψυχολογικό επίπεδο, γιατί αν σκεφτείς ότι αυτή η όπερα δεν είναι αποκλειστικά για τον Χόφμαν αλλά και για τους δυο τους, μπορείς να τη δεις ως μια ενδιαφέρουσα ιστορία ανάμεσα σε ηθοποιούς και σκηνοθέτες. Στο μυαλό σου έρχονται και ταινίες όπως τα *A Star Is Born*, *The Shining* και *Inland Empire* καθώς ως πλοκή διαθέτει το καλογραμμένο σενάριο μιας χολιγουντιανής ταινίας.

— **Γιατί είναι τόσο σημαντικός ο κινηματογράφος και η αισθητική του στη δουλειά σας;** Ο κινηματογράφος είναι μια πρόκληση, αλλάζει πολύ γρήγορα, πρόκειται για μια νέα (σε σχέση με το θέατρο) τέχνη που γεννήθηκε στο τέλος του 19ου αιώνα. Μπορεί να αναπαραστήσει τον κόσμο και να δημιουργήσει στιβαρούς χαρακτήρες. Βλέπω, λοιπόν, πώς χτίζεται μια καλή ταινία και προσπαθώ να βρω μια δομή και για την όπερα.

— **Από την πρώτη παρουσίασή του στα τέλη του 19ου αιώνα έως και το 2010 οπότε ανακαλύφθηκε στα αρχεία της Οπερά Κορμικ υλικό που θεωρούνταν κατεστραμμένο, το συγκεκριμένο έργο έχει γνωρίσει διάφορες εκδοχές. Πώς αυτή η ιδιαίτερη διαδρομή του επηρέασε τη σκηνοθεσία σας;** Ως σκηνοθέτης στην όπερα βρίσκεσαι μπροστά σε «μνημεία» και καλείσαι να ανακαλύψεις μια ταιριαστή ερμηνεία. Κάποιες φορές έχεις υλικό που χρειάζεται μια καινούργια ματιά που δεν έχει παρουσιαστεί μέχρι τώρα, οπότε είναι ζήτημα πώς το βλέπει και ο μαέστρος, γιατί υπάρχουν πολλοί οπαδοί των ακαδημαϊκών ανεβασμάτων που προσπαθούν να ερμηνεύσουν ολόκληρη την όπερα, την παλιά εκδοχή της. Έχει να κάνει με την ελευθερία. Πρέπει να ξέρεις τι θέλεις να πεις και μετά να διαβάσεις το συγκεκριμένο έργο με θεατρικό τρόπο γιατί ήδη έχει συντεθεί έτσι.

— **Η αγάπη, η επιθυμία και ο θάνατος είναι ζητήματα που επανέρχονται στη δουλειά σας. Γιατί;** Όταν ασχολούμαι με την όπερα γίνεται μια συνάντηση και πιθανώς ο κόσμος μου, που είναι μια προβολή της φαντασίας μου, προσπαθεί να υπηρετήσει με τον καλύτερο τρόπο το έργο. Ο θάνατος είναι ο θάνατός μου, η επιθυμία η δική μου επιθυμία, η αγάπη είναι η δική μου αγάπη. Κάποιες φορές ρωτώ τον εαυτό μου, αν ο συνθέτης θα ήταν ευτυχής βλέποντας τι έχω κάνει. Ίσως κάποιος να το φανταζόταν αλλιώς. Δεν ξέρω τι θα φανταζόταν π.χ. ο Βέρντι. Αλλά τώρα βρίσκομαι εγώ απέναντι σ' αυτό το έργο.

— **Διαφέρει ο τρόπος που δουλεύετε για την όπερα σε σχέση με το θέατρο και ποιο είναι το σημείο εκκίνησης κάθε φορά;** Όχι δεν διαφέρει. Στο θέατρο αφετηρία είναι η έρευνα καθώς όλο και λιγότερο δουλεύω πάνω σ' ένα συγκεκριμένο θεατρικό, οι παραστάσεις μου συνήθως είναι διασκευές ή μάλλον ένα μοντάζ κειμένων. Στην όπερα πρώτα έρχεται η αναμέτρηση· σκεφτόμαι τι αφορά αυτή η μουσική, αν υπάρχει κάτι που με ενδιαφέρει ιδιαίτερα, κάτι που νιώθω, κάτι συναρπαστικό σχετικά με το πώς μπορείς να το πραγματοποιήσεις.

— **Το κοινό είναι επίσης πολύ σημαντικό για σας. Τι θέλετε να δει μέσα από αυτό το έργο;** Δεν θέλω να δει κάτι συγκεκριμένο. Ελπίζω να μπορέσει να κάνει το δικό του ταξίδι με αυτό που προτείνω αλλά δεν προγραμματίζω τους ανθρώπους, δεν είναι αυτό η δουλειά μου και πιστεύω ότι δεν είναι καλό να το κάνεις. Πρέπει να τους αφήσουμε την ελευθερία να σκεφθούν ό,τι γνωρίζουν, γιατί μπορούμε να δούμε μόνο αυτό που ξέρουμε. Ο καθένας έχει διαφορετικές προσλαμβάνουσες και καλείται να κάνει το δικό του ταξίδι.

— **Έχετε δηλώσει ότι το θέατρο πρέπει να προκαλεί και να θέτει ερωτήματα και ταυτόχρονα να βάζει το κοινό να «δουλέψει».** Ο κόσμος φαίνεται ότι γίνεται όλο και πιο πολύπλοκος, σαν να χάνουμε έδαφος, έχουμε στο νου μας μεγάλες καταστροφές, όπως στην ταινία «*Μελαγχολία*» του Λαρς φον Τρίερ. Από την άλλη προσπαθούμε να προχωρήσουμε. Οπότε η δική μου ευθύνη απέναντι στον εαυτό μου είναι πιο σημαντική από μια ιδιαίτερη ευθύνη. Δεν χρειάζεται ως καλλιτέχνης να νιώθω κάποια ευθύνη για το κοινό, αλλά απέναντι στον εαυτό μου σε σχέση με τον κόσμο. Οπότε όλα ξεκινούν μέσα μου και στον διάλόγό μου με τον κόσμο, με την όπερα, με το θέατρο.

— **Πώς βλέπετε, αλήθεια, τον κόσμο σήμερα;** Δύσκολα. Κάτι τελείωσε. Νιώθουμε τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας των όσων συμβαίνουν, ότι είναι πολύ ευάλωτος. Άλλοι πιστεύουν ότι είναι μια στιγμή που οφείλουμε να αντιδράσουμε. Ειδικά σήμερα πρέπει να είμαστε αφηνισμένοι. Όλοι φοβόμαστε μήπως χάσουμε τη δουλειά μας, το να μην είμαστε χρήσιμοι γι' αυτή τη νέα κοινωνία που έρχεται. Βρισκόμαστε στο τέλος μιας κατάστασης σταθερότητας και πάντα χρειάζονται θύματα ώστε να ανανεώσουμε τον κόσμο. Νομίζω ότι είμαστε στα πρόθυρα μιας καταστροφής.

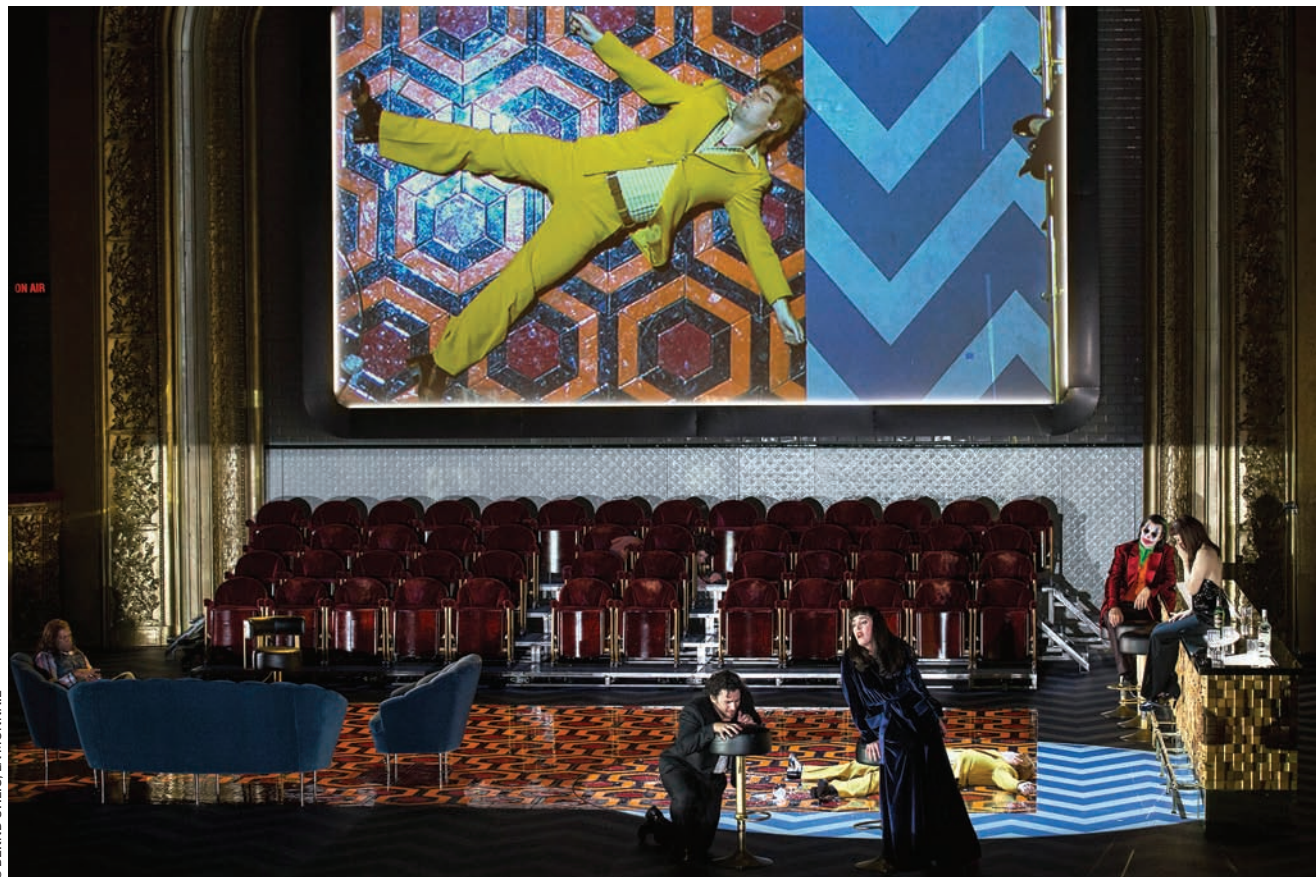
— **Νιώθετε ότι γίνεται «πόλεμος» μέσα σας, ότι εντός σας βρίσκεστε σε σύγκρουση;** Πάντα.

— **Είναι αυτό που κινητοποιεί τη δημιουργικότητά σας; Τι είναι;** Απλά η ζωή. Είναι καλύτερο να μην το πολυσκέφτεσαι, να αναρωτιέσαι «είμαι αρκετά καλός ή όχι;». Είναι καλύτερα να ακολουθείς τη ροή της ζωής.

— **Πώς αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, τον ρόλο σας ως καλλιτέχνης;** Είμαι ένας έντιμος εργάτης και τίποτα άλλο. **A**

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ, ΚΑΤΑΔΥΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ ΤΟΥ ΧΟΦΜΑΝ. ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΕΜΙΕΡΑ, ΜΙΛΗΣΑΜΕ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΑΣΗΜΟ ΠΟΛΩΝΟ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ.

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ





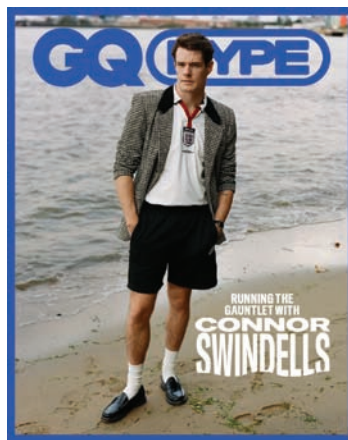
Τα περιοδικά έχουν ακόμη μέλλον. Μπορεί να έχει μειωθεί η αγορά, αλλά υπάρχει πολύς κόσμος που εξακολουθεί να τα αγοράζει.

Οι άνθρωποι που διαβάζουμε περιοδικά, προσέχουμε ακόμα και τους συντελεστές. Έτσι, την περασμένη άνοιξη, καθώς ξεκοκάλιζα το μεγαλύτερο ανδρικό περιοδικό του πλανήτη, το **GQ (Gentlemen's Quarterly)** που εκδίδει η **Condé Nast**, το μάτι μου έπεσε σε ένα όνομα ασυνήθιστα ελληνικό και εντυπωσιακά ψηλά στην ιεραρχία του περιοδικού που κράταγα στα χέρια μου: **Fashion Editor: Angelo Mitakos**. Μετά από πολύωρο stalking στο διαδίκτυο, εμφανίζεται στην οθόνη μου ένας πολύ όμορφος αλλά και στιλάτος νεαρός με μαλλιά που μου θυμίζουν τον **George Michael** στα νιάτα του.

Νοέμβριος. Το ταξί με κατεβάζει στην Hanover Square του Λονδίνου. Στο νούμερο 1 της πλατείας υψώνεται ένα εξώροφο κτίριο που θυμίζει ξενοδοχείο πολυτελείας. Πάνω από την κύρια είσοδο αναγράφεται με χρυσά γράμματα «**VOGUE HOUSE**», ενώ στα δεξιά «**CONDÉ NAST WORLDWIDE NEWS**».

Μπαίνω στον χώρο της ρεσεψιόν και στέλνω μήνυμα στον Άγγελο πως έφτασα. Περιμένω πλησίον της ρεσεψιόν. Εκεί υπάρχει χώρος διαμορφωμένος σαν βιβλιοπωλείο, όπου μπορεί να αγοράσει κανείς όλες τις εκδόσεις της Condé Nast, απ' όλο τον κόσμο.

Σε λίγα λεπτά το ασανσέρ πίσω από τον ρεσεψιονίστ ανοίγει και εμφανίζεται ο Άγγελος, ψηλόλιγνος, κεφάτος, φορώντας μαύρη μπλούζα και ασορτί παντελόνι, μπουτάκια και έχει μισοριγμένο πάνω του ένα δερμάτινο τζάκετ «**Chicago Bulls**». «Έτσι ντυνόμαστε στα γραφεία», μου λέει, «άνετα». Ανεβαίνουμε στον



πρώτο όροφο, όπου στεγάζεται το **GQ**. «Τώρα είναι ήρεμα τα πράγματα. Αν ήσουν εδώ πριν μια εβδομάδα θα είχες δι-
αρκώς πονοκέφαλο». Μόλις έχει κυκλοφορήσει το τεύχος Φθινόπωρο-Χειμώνας του «**GQ Style**», ενός μεγαλύτερου οχήματος περιοδικού, στα πρότυπα ενός coffee table book που κυκλοφορεί δύο φορές τον χρόνο. «Το **GQ Style** είναι πιο τολμηρό, γι' αυτό κι εκεί έχω την ευκαιρία να δώσω μια “γκέι” πινελιά. Δεν θα το έλεγα “εικαστικά γκέι”, αλλά πιο ανοιχτό σε μια fem νότα».

Διασχίζουμε έναν μεγάλο διάδρομο για να φτάσουμε στο γραφείο του. Στα μισά διαπιστώνω ότι είμαστε περιτριγυρισμένοι από γραφεία με δημοσιογράφους – πάνω από διακόσιοι άνθρωποι δουλεύουν γύρω μας. Σαράντα από αυτούς είναι στην άκρη και κάνουν σύσκεψη. Πλησιάζω και τους παρατηρώ. «Είναι το newsroom του ορόφου αυτού», με πληροφορεί, «εδώ δουλεύουν δημοσιογράφοι του **GQ** και του **WIRED**». Το γραφείο του Άγγελου, στο τέλος της αίθουσας, θυμίζει αποθήκη. Κούττες, βαλίτσες, κρεμάστρες, ντουλάπες, ρούχα, παπούτσια και αξεσουάρ σε πλήρη πανζουρλισμό. Κορμάτια σχεδιασμένα από τη **Vivienne Westwood** ως τον **Yohji Yamamoto** μέχρι τη **Levi's**, την **Diesel**, την **Balenciaga** και την **Gucci**. Είναι τα ρούχα με τα οποία έντυσε ο Άγγελος το **Sam Smith** για το cover story του **GQ Style**. «Στις περισσότερες φωτογραφίες που βγάζει το **Sam Smith** είναι πιο ρευστή και θηλυρεπής η εικόνα του. Εγώ ήθελα να του δώσω ένα πιο grunge στιλ. Έκανα έρευνα πάνω στην grunge και την goth κουλτούρα και κατόπιν έψαξα τις τελευταίες πασαρέλες οίκων που βγάζουν ρούχα ταιριστά στην περίπτωση και τους ζήτησα να μου στείλουν δείγματα. Κάπως έτσι πάει συνήθως. Εγώ εμπνέομαι και δουλεύω πάνω στην εικόνα που θα προβάλλει το άτομο που μου αναθέτουν και ο φωτογράφος έχει εποπτεία του σκηνικού και της οπτικοποίησης αυτής της εικόνας».

Παίρνουμε από μια coca-cola light από το ψυγείο του γραφείου του και ανεβαίνουμε στον δεύτερο και στον τρίτο όροφο, όπου στεγάζεται η βρετανική **VOGUE**. Οι διάδρομοι που οδηγούν στα γραφεία της Βίβλου της Μόδας είναι καλυμμένοι με κορνιζαρισμένα εξώφυλλα του περιοδικού και φωτογραφίες γνωστών σχεδιαστών. Μπροστά από ένα εξώφυλλο της Ριάνα, ο Άγγελος μου διηγείται πώς ασχολήθηκε με τη μόδα.

«Η πρώτη ανάμνηση που έχω, σχετίζεται με μόδα. Ήμουν τριών ή τεσσάρων ετών και φόραγα ένα σερ φόρμα-μπλούζα κόκκινου χρώματος, από κοτλέ ύφασμα με τον Μίκυ Μάους στην πλάτη. Θυμάμαι το πόσο ευτυχισμένος ένιωθα φορώντας το. Ένωθα ωραίος, μοδάτος και ήμουν απλά ένα μωρό. Πάντα με απασχολούσε η μόδα, να είναι μοδάτο αυτό που φοράω».

«Στα 18 μου κατάλαβα πως με ενδιέφερε περισσότερο να είμαι στιλίστας ή να γράφω για μόδα, από το να σχεδιάζω ρούχα. Σπούδασα, λοιπόν, Προώθηση Μόδας και αποφοιτώντας εργάστηκα σε διαφημιστικές καμπάνιες. Κατόπιν μια φίλη που είχα και δούλευε στο **GQ**, μου είπε πως υπάρχει μια θέση για πρακτική άσκηση ενός μήνα. Πήγα και πλέον εργάζομαι οκτώ χρόνια για το περιοδικό».

Δεν μπορώ να μην τον ρωτήσω τι έχει να προσφέρει σήμερα –κατά τη γνώμη του– ένα τυπωμένο editorial μόδας – σε μια εποχή που τα κοινωνικά δίκτυα αλλάζουν τα πάντα τόσο γρήγορα, ακόμα και στη βιομηχανία της μόδας.

«Προτιμώ τη φωτογράφιση σε ένα περιοδικό γιατί υπάρχει από πίσω της η προσπάθεια πολλών ανθρώπων να δημιουργήσουν μια εικόνα. Αυτό, αυτομάτως, κάνει την εικόνα πιο αξιόχρηστη, πιο διαχρονική. Ό,τι εσωκλείει περισσότερη σκέψη και μεθοδικότητα είναι, για μένα, καλύτερο. Τα περιοδικά έχουν ακόμη μέλλον. Μπορεί να έχει μειωθεί η αγορά, αλλά υπάρχει πολύς κόσμος που εξακολουθεί να τα αγοράζει. Αρέσουν τα iconic εξώφυλλα».

Ανεβήκαμε και στους υπόλοιπους ορόφους, διασχίζοντας τα γραφεία περιοδικών όπως το **Vanity Fair**, το **Tattler** και το **Condé Nast Traveller**. Ο Άγγελος μου μίλησε για τις αλλαγές στον περιοδικό Τύπο.

«Πολλά περιοδικά έκλεισαν την τελευταία δεκαετία. Ο λόγος δεν ήταν μόνο η μείωση της αγοράς, αλλά το ότι δεν προσαρμόστηκαν με τις αλλαγές που συνέβησαν στην κοινωνία. Τα κοινωνικά δίκτυα, και ειδικά το **Instagram**, επέδρασαν τόσο έντονα στους ανθρώπους, τους έκαναν να νιώθουν ότι έχουν μια συγκεκριμένη ταυτότητα περισσότερο από ποτέ. Οι άνθρωποι νοιάζονται, όσο ποτέ άλλοτε, για την προσωπική ιστορία ενός άλλου ανθρώπου και τα περιοδικά προσαρμόστηκαν και αξιοποίησαν το εργαλείο του storytelling που διαθέτουν ώστε, σε συνδυασμό με την υψηλή αναγνωσιμότητά τους, να έχουν την πρωτοκαθεδρία στο να μοιράζονται αυτές τις ιστορίες. Αυτό, συνεπάγεται και τεράστια ευθύνη για τα περιοδικά. Πρέπει να σέβονται και την ιστορία που μοιράζεσαι, αλλά και τον αναγνώστη: να είναι η ιστορία μοναδική, ενδιαφέρουσα και να έχει κάτι να του πει». **Α**

Το Sam Smith αυτοπροσδιορίζεται ως non binary (μη δυαδικό άτομο), εξ ου και η χρήση του ουδέτερου γένους από τον συντάκτη.

Angelo Mitakos

ΜΠΗΚΑΜΕ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ GQ
ΚΑΙ ΜΙΛΗΣΑΜΕ ΜΕ ΤΟΝ
ΕΛΛΗΝΑ FASHION EDITOR

Του ΓΙΑΝΝΗ Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ



ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Προστατεύουμε το πιο σημαντικό πράγμα στη ζωή μας, την υγεία όλων μας.

Γι' αυτό, στην Τράπεζα Πειραιώς, σε συνεργασία με την NN Hellas, προσφέρουμε δύο προγράμματα ασφάλισης υγείας που φροντίζουν για όλα αυτά:

- **ΛΥΣΕΙΣ ΥΓΕΙΑΣ GOLD:** Το ολοκληρωμένο νοσοκομειακό πρόγραμμα που μπορείτε να συνδυάσετε με εξωνοσοκομειακές καλύψεις.
- **FOCUS ON YOU:** Το νέο πρωτοποριακό πρόγραμμα εξωνοσοκομειακής φροντίδας και πρόληψης για όλους, χωρίς περιορισμούς.

Μάθετε περισσότερα στο piraeusbank.gr

Η Πειραιώς Financial Holdings A.E., ως ασφαλιστικός διαμεσολαβητής, ασκεί τη δραστηριότητα της διανομής των ασφαλιστικών προϊόντων, στο όνομα και για λογαριασμό των ασφαλιστικών εταιρειών με τις οποίες διατηρεί συνεργασία.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ



ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ



ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ

ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΣ Ραντεβού με το Απρόβλεπτο

Κείμενα γραμμένα με μία και μόνη οδηγία:
να μπορούν να διαβαστούν από κάποιον ενώ
κρέμεται από μια χειρολαβή στο τρόλεϊ.



Από φύλο σε φύλο

10 ιστορίες για την ελευθερία και την ισότητα
της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας

ΑΠΟ ΦΥΛΟ ΣΕ ΦΥΛΟ
10 ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΗΣ
ΛΟΑΤΚΙ+ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.

Μια συνέκδοση της Athens Voice Books
και του Free Thinking Zone.



ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΠΑΡΤΑΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΕΛΛΑ

Ένα άναρχο υβριδικό Lesb-Western
που δεν θέλει να έχει καμία
λογιστική αξιοπρέπεια.
Όλα στα μούτρα!



ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΑΜΑΡΑΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΤΕΘΛΑΣΜΕΝΗ

Μυθιστόρημα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΜΑΡΑΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΤΕΘΛΑΣΜΕΝΗ

Ένα μυθιστόρημα για τη ματαίωση,
την απώλεια - και τη λύτρωση.



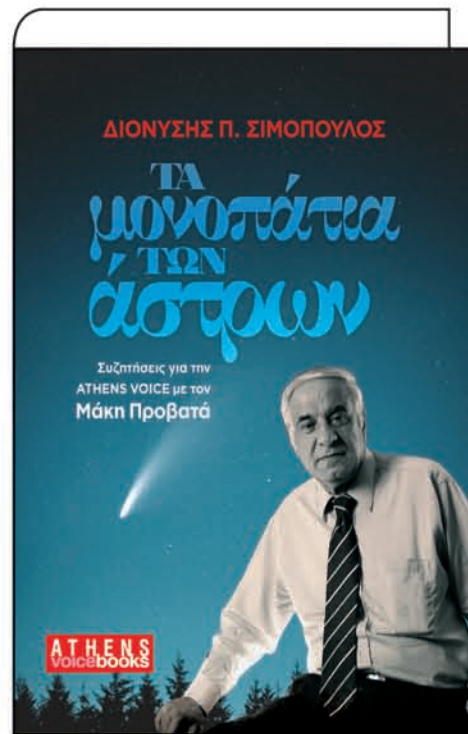
ΗΛΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Η ποιητική συλλογή του ιδρυτή
της Ελληνικής Greenpeace &
πρώην υφ. ΠΕΧΩΔΕ.



ΔΙΟΝΥΣΗΣ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

Συζητήσεις για την
ATHENS VOICE με τον
Μάκη Προβατά

ΔΙΟΝΥΣΗΣ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

Ο βραβευμένος αστροφυσικός,
επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου,
συζητάει με τον Μάκη Προβατά.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ATHENS VOICE BOOKS

Χαριλάου Τρικούπη 22, Αθήνα, 210 3617310

on-line στο athensvoice.gr/culture/books/athens-voice-books



#

Soul / Body / Mind

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΣΟΦΙΑ ΝΕΤΑ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΑΚΗ

Χειμώνας με «κοκτέιλ» ιώσεων να μας ταλαιπωρούν



Έτος, πριν ακόμη έρθουν τα πρώτα κρύα, οι ιώσεις του αναπνευστικού έκαναν έντονη την παρουσία τους, με το πρώτο κύμα γρίπης να εμφανίζεται από τον Αύγουστο! Μαζί, όμως, με τη γρίπη έρχονται και ο αναπνευστικός συγκυτιακός ιός αλλά και ο SARS-CoV-2 που προκαλεί την COVID-19, δημιουργώντας ένα «εκρηκτικό κοκτέιλ» που απειλεί την υγεία μας. Προσοχή, λοιπόν, ιδιαίτερα τώρα που πλησιάζουν οι γιορτές, ώστε να τις απολαύσουμε χωρίς δυσάρεστα απρόοπτα. Τα εμβόλια παραμένουν πολύτιμος σύμμαχος, ενώ η γενικότερη φροντίδα του εαυτού μας –ψυχικά και σωματικά– ευνοεί το ανοσοποιητικό μας σύστημα.



Η 1η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ έχει καθιερωθεί ως Παγκόσμια Ημέρα AIDS, δηλαδή ημέρα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού για τον ιό HIV. Η Ελληνική Εταιρεία Μελέτης και Αντιμετώπισης του AIDS (Ε.Ε.Μ.Α.Α.), ο Σύλλογος Οροθετικών Ελλάδος «Θετική Φωνή» και η βιοφαρμακευτική εταιρεία Gilead Sciences Ελλάδας ανέλαβαν από κοινού δράση και πραγματοποίησαν δυναμική εκστρατεία ενημέρωσης για τον ιό HIV, υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων. Πολύτιμος συνεργάτης το Κέντρο Πρόληψης και Εξέτασης Checkpoint.

Με το αντισυμβατικό σύνθημα «**Αν θες να μάθεις, βάζεις δάχτυλο**», στόχο έχουν να προκαλέσουν άμεσα και έντονα το ενδιαφέρον για να μάθει κανείς περισσότερα για την ιδιαίτερως απλή διαδικασία του διαγνωστικού ελέγχου HIV. Οι φορείς υιοθέτησαν μια τολμηρή και προκλητική προσέγγιση, ώστε να τραβήξουν την προσοχή όσο το δυνατόν περισσότερων ανθρώπων. Επίσης, το εικαστικό της καμπάνιας απευθύνεται τόσο σε άντρες όσο και σε γυναίκες, καταρρίπτοντας ακόμα έναν μύθο, ότι ο HIV αφορά συγκεκριμένες ομάδες συνανθρώπων μας. Άλλωστε, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '90 η αντιμετώπιση του AIDS συσχετίστηκε με ορισμένες από τις πλέον εμβληματικές εκστρατείες στην ιστορία της διαφήμισης. Η #zerostigma καμπάνια επιδιώκει να συνεχίσει αυτή την παράδοση.

Στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο στην **Πλατεία Μοναστηρακίου**, την 1η Δεκεμβρίου, προσήλθε μεγάλος αριθμός πολιτών για να κάνουν εύκολα, γρήγορα και με απόλυτη ασφάλεια τον διαγνωστικό έλεγχο, δίνοντας μία σταγόνα αίμα στο εξειδικευμένο προσωπικό που βρισκόταν για τον σκοπό αυτό στο σημείο ελέγχου.

Όπως και για άλλα νοσήματα, έτσι και για τον HIV, ο προληπτικός έλεγχος είναι σημαντικός και πολύτιμος. Με την έγκαιρη διάγνωση της λοίμωξης οι άνθρωποι που έχουν μολυνθεί με τον ιό, έχουν τη δυνατότητα να λάβουν την κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή και να διασφαλίσουν ότι θα συνεχίσουν να ζουν μια φυσιολογική ζωή. Το μήνυμα που επιθυμεί να περάσει η καμπάνια είναι ότι **οφείλουμε ως κοινωνία να αποβάλλουμε τα στερεότυπα και τους φόβους του στιγματισμού και να συμβάλουμε στην καταπολέμηση του HIV ακολουθώντας την απλή διαδικασία του τεστ**.

Στο κάλεσμα για συμμετοχή στη δράση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των Ε.Ε.Μ.Α.Α., «Θετική Φωνή» και Gilead Sciences Ελλάδας, #ZeroStigma, που ενώνει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, δήλωσαν το παρών, μεταξύ άλλων, εκπρόσωποι από τον χώρο της πολιτικής, της αυτοδιοίκησης, της ενημέρωσης, της τέχνης και της επιστήμης, όπως οι: Νικόλας Πατρομανωλάκης, Κατερίνα Γκαγκάκη, Μανόλης Καλαμπόκας, Παύλος Χρηστίδης, Γιώργος Παπαδάκης, Ρίτσα Μιζιόγλη, Μαρία Αναστασοπούλου, Πέτρος Λαγούτης, Μαριάννα Τουμασάτου, Γιάννης Στάνκογλου, Πηνελόπη Αναστασοπούλου, Μαρία Κορινθίου, Ρούλα Ρέβη, Αποστόλης Τότσικας, Ηλιάνα Παπαγεωργίου κ.ά.

Ο πρόεδρος του Συλλόγου Οροθετικών Ελλάδος «Θετική Φωνή», **Νίκος Δέδες**, σχολίασε: «*Η άγνοια όχι μόνο οδηγεί στο στίγμα κατά του HIV, αλλά ακόμα και κατά της ίδιας της εξέτασης. Η γνώση, η εξέταση, το προφυλακτικό και η PrEP είναι τα όπλα που έχουμε κατά του HIV και του στίγματος*».

Ο πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης και Αντιμετώπισης του AIDS, **Μάριος Λαζανάς**, ανέφερε: «*Η παγκόσμια ημέρα για την HIV λοίμωξη - AIDS είναι ημέρα ευαισθητοποίησης και αλληλεγγύης. Ο καθένας μπορεί να μολυνθεί από τον ιό, γι' αυτό θα πρέπει να λαμβάνουμε τα μέτρα πρόληψης και να κάνουμε προληπτικό έλεγχο. Η λοίμωξη πλέον με τη θεραπεία καταστέλλεται και δεν μεταδίδεται. Όλοι μαζί ας καταπολεμήσουμε το στίγμα*».

Ο γενικός διευθυντής της Gilead Sciences Ελλάδας και Κύπρου, **Σάββας Χαραλαμπίδης**, σημείωσε σχετικά: «*Πα emάς στην Gilead Sciences η εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων και η συμπερίληψη αποτελούν προτεραιότητα στο πλαίσιο της βασικής μας επιδίωξης να επιφέρουμε θετικές κοινωνικές αλλαγές. Επικεντρωνόμαστε στο έργο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για ζητήματα που αφορούν στον ιό HIV, με τελικό στόχο το #ZeroStigma για την εξάλειψη του στιγματισμού και της προκατάληψης απέναντι στη νόσο και τους ανθρώπους που ζουν με τον ιό*».



“Οφείλουμε ως κοινωνία να αποβάλλουμε τα στερεότυπα και τους φόβους του στιγματισμού και να συμβάλουμε στην καταπολέμηση του HIV ακολουθώντας την απλή διαδικασία του τεστ”



«ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ, ΒΑΖΕΙΣ ΔΑΧΤΥΛΟ»

Νίκησε τον φόβο του στίγματος
και κάνε την εξέταση για τον HIV



Πύλη Αδριανού

«Τα δικαιώματα επί των απεικονιζόμενων μνημείων ανήκουν στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ν. 4858/2021)».

«Το μνημείο (Πύλη του Αδριανού) υπάγεται στην αρμοδιότητα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών».

«Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού – Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Hellenic Ministry of Culture and Sports/ Hellenic Organization of Cultural Resources Development)».



Μ.Καλαμπόκας,
Ν.Γιατρομανωλάκης,
Σ.Χαραλαμπίδης,
Ν.Δέδες,
Γ.Παπαδόκης



Π.Λαγούτης, Ρ.Ρέβη, Α.Τότσικας, Μ.Τουμασάτου, Ρ.Μπιζόγλη



Πηνελόπη Αναστασοπούλου



Η.Παπαγεωργίου, Ν.Δέδες,
Μ.Αναστασοπούλου,
Σ.Χαραλαμπίδης



Σ.Χαραλαμπίδης,
Κ.Γκαγκάκη, Ν.Δέδες

Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ «ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ»

Το Cetaphil αποκαθιστά τη φυσιολογική λειτουργία και μειώνει τα συνοδά συμπτώματα



Τα προϊόντα **Cetaphil** καλύπτουν όλες τις ανάγκες ενυδάτωσης για πρόσωπο και σώμα, αλλά και διαθέτουν λύσεις για δέρματα που ταλαιπωρούνται από ακμή, ατοπική δερματίτιδα και ροδόχρονο νόσο

νικές μελέτες, οι οποίες συνοδεύουν το κάθε προϊόν, αλλά και την καταγραφή των εντυπώσεων των ιδίων των χρηστών.

Έτσι, λοιπόν, για την καθημερινή φροντίδα του ευαίσθητου δέρματος έχουμε διαθέσιμα στη χώρα μας το απαλό καθαριστικό Cetaphil για πρόσωπο και σώμα, αλλά και την κλασική ενυδατική σώματος Cetaphil για τις καθημερινές ανάγκες ενυδάτωσης. Τα δύο αυτά προϊόντα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλα τα ευαίσθητα και ξηρά δέρματα ανεξαρτήτως αιτίας, είτε είναι ξηρά λόγω αυξημένης έκθεσης στον ήλιο είτε λόγω ηλικίας είτε ως αποτέλεσμα ξηραντικών θεραπειών, όπως οι αντι-ακνειακές αγωγές. Για αυτή την τελευταία κατηγορία ασθενών, η Cetaphil προτείνει και τον αφρό καθαρισμού **Pro Spot Control**, που είναι ιδανικός για δέρματα που ταλαιπωρούνται από ακμή. Ακόμη διαθέσιμο είναι και το **Cetaphil® Extra Gentle Daily Scrub** που προσφέρει αποτελεσματικό καθαρισμό του προσώπου μέσω απαλής απολέπισης.

Ατοπική δερματίτιδα

Για το ευαίσθητο δέρμα των ασθενών που πάσχουν από ατοπική δερματίτιδα, η σειρά Cetaphil προσφέρει τη σειρά **Pro Restoraderm**, με ένα αφρόλουτρο ανάπλασης και μία ενυδατική λοσιόν ανάπλασης. Τα δύο αυτά προϊόντα είναι πλούσια σε θρεπτικά συστατικά για το ατοπικό δέρμα, ενώ δρουν αποκαθιστώντας το δερματικό φραγμό που πάσχει, μειώνοντας τη διαδερμική απώλεια νερού. Έτσι, ανακουφίζουν τον ασθενή από τα έντονα συμπτώματα της ατοπικής δερματίτιδας, ενώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις ηλικίες ακόμη και στα νεογνά που διαγιγνώσκονται με το πρόβλημα αυτό.

Ροδόχρονο νόσος

Περνώντας τώρα σε μια άλλη κατηγορία ασθενών, το ευαίσθητο δέρμα πολύ συχνά συνοδεύει και μία ακόμη πάθηση, τη ροδόχρονο νόσο. Η νόσος αυτή προσβάλλει το πρόσωπο των ασθενών, οι οποίοι παρουσιάζουν έντονο ερύθημα και συχνά φλεγμονώδεις βλάβες συνοδευόμενες από έντονο κνησμό. Το δέρμα των ασθενών αυτών έχει ιδιαίτερες ανάγκες και τα προϊόντα Cetaphil® Redness, το Relief Foaming Face, η Cetaphil Redness Relief Daily Moisturizing SPF30 και η Cetaphil Redness Relief Night Cream είναι ιδανικά για την περιποίηση αυτών των ασθενών. Οι κρέμες περιέχουν καφεΐνη για να μειώνουν την ερυθρότητα, πολλές αντιφλεγμονώδεις ουσίες για να μειώνουν τη φλεγμονή αλλά και αλλαντοΐνη για να προστατεύουν το δερματικό φραγμό. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο τους σε ήπιες περιπτώσεις ή να δράσουν συμπληρωματικά σε ασθενείς που χρειάζονται φαρμακευτική αγωγή για τη νόσο τους.

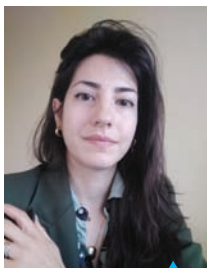
Ενυδάτωση - Αντιγήρανση

Τέλος, δεν θα μπορούσε να λείπει από τη σειρά **Cetaphil** και μία πρόταση για αντιγήρανση με αποδεδειγμένη δράση μέσα από κλινικές δοκιμές. Πρόκειται για την ενυδατική λοσιόν ημέρας με υαλουρονικό οξύ **Cetaphil® Daily Moisturizer**, η οποία καλύπτει τις ανάγκες του προσώπου σε 24ωρη βάση. Περιέχει υαλουρονικό οξύ, αντιοξειδωτικά και ενυδατικά του δέρματος, παραμένοντας πάντα φιλική προς το ευαίσθητο δέρμα. Το δέρμα μας και ακόμη περισσότερο το ευαίσθητο δέρμα χρήζουν καθημερινής φροντίδας και προστασίας γι' αυτό δεν πρέπει να το παραμελούμε. ●

Το δέρμα μας, το μεγαλύτερο όργανο του σώματός μας, αποτελεί τον βασικό σύνδεσμο επικοινωνίας μεταξύ του εξωτερικού και του εσωτερικού μας κόσμου, συμμετέχοντας στην εύρυθμη λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού. Συνεπώς, είναι σημαντικό να το φροντίζουμε με προσοχή και να το διατηρούμε υγιές. Δυστυχώς, στις σύγχρονες κοινωνίες συναντάμε ολοένα και πιο συχνά το λεγόμενο «ευαίσθητο» δέρμα. Οι ρύποι της ατμόσφαιρας και τα πολλαπλά αλλεργιογόνα με τα οποία ερχόμαστε σε επαφή στις μεγάλες πόλεις αυξάνουν τις ανάγκες του δέρματος και συχνά ξεπερνούν την ικανότητά του να ανταπεξέλθει. Έτσι το δέρμα, ερχόμενο σε επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον, μας προκαλεί δυσάρεστα συμπτώματα όπως πόνο, καύσο, νυγμό και ερυθρότητα. Αυτό είναι που ονομάζουμε «ευαίσθητο δέρμα». Το φυσιολογικό δέρμα δεν θα ανταποκρινόταν με τέτοια συμπτώματα στα αντίστοιχα ερεθίσματα, εξηγεί η κα **Αρετή Ελευθεριάδη Dermatologist-Venereologist Associate Medical Advisor Pharmaserve-LillyS.A.C.I.**

Ευαίσθητο δέρμα - Οδηγίες περιποίησης

Η συχνότητα εμφάνισης του «ευαίσθητου δέρματος» ολοένα αυξάνεται. Είναι πιο συχνό στις γυναίκες, ενώ έχει φανεί ότι οι άνθρωποι που ζουν με αυτό τείνουν να εμφανίζουν ψυχοσωματικά συμπτώματα άγχους αλλά και εχθρικότητα. Είναι, επομένως, καθοριστικής σημασίας η διάγνωσή του από τον Δερματολόγο, ώστε να δοθούν οι κατάλληλες οδηγίες περιποίησης με στόχο την αποκατάσταση της φυσιολογικής λειτουργίας του και τη μείωση των συνοδών συμπτωμάτων. Η καθημερινή φροντίδα του απαιτεί προσεκτική προσέγγιση με ειδικά καλλυντικά που δεν θα τραυματίζουν περαιτέρω το δερματικό φραγμό, ενώ θα αποκαθιστούν τα επίπεδα της φυσιολογικής ενυδάτωσης της επιδερμίδας. Τέτοια προϊόντα προσφέρει η σειρά **Cetaphil** της εταιρείας Galderma, **η οποία διανέμεται στην ελληνική αγορά από τη Φαρμασέρβ-Λίλλυ**. Πρόκειται για μια σειρά καλλυντικών με μακρά ιστορία στον χώρο της δερματολογίας και εξειδίκευση στο ευαίσθητο δέρμα με ή χωρίς άλλες νοσηρότητες. Η εμπιστοσύνη και η γνώση για την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα της σειράς Cetaphil προκύπτει από αυστηρές κλινικές δοκιμές και κλι-



Αρετή Ελευθεριάδη
Dermatologist-Venereologist
Associate Medical Advisor
Pharmaserve-LillyS.A.C.I.



ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟ ΔΕΡΜΑ



**ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ ΚΑΙ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ HONDOS CENTER**

Επίσημος Διανομέας



ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ-ΛΙΛΛΥ Α.Ε.Β.Ε.
15° χλμ. Εθνικής Οδού Αθηνών-Λαμίας, 14564 Κηφισιά,
ΤΗΛ.: 210 6294600, FAX.: 2106294610
Για παραγγελίες: ΤΗΛ.: 210 6294629,
e-mail: orders@lilly.gr, www.lilly.gr

GALDERMA
EST. 1981

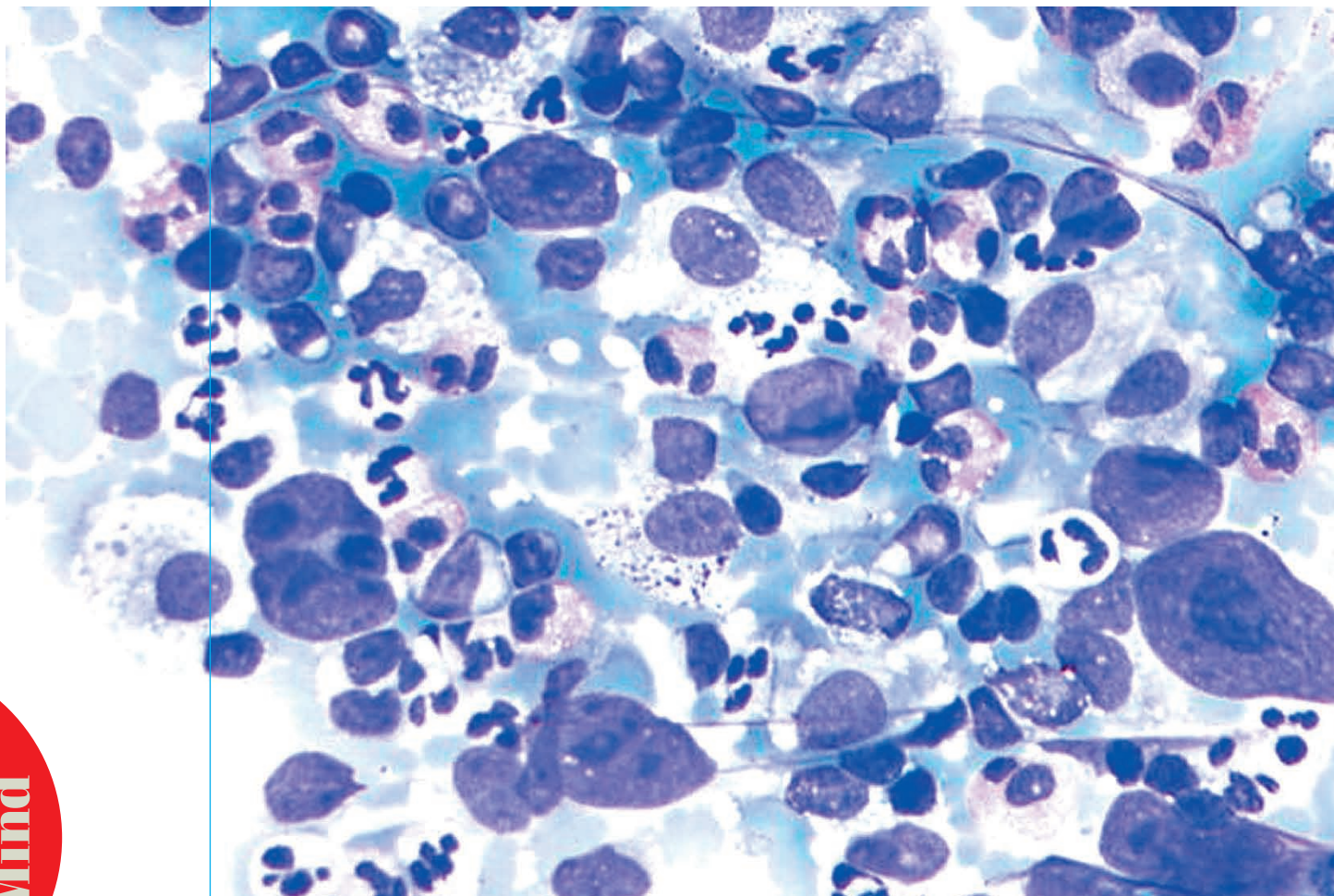
Συνδεθείτε με τη ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ-ΛΙΛΛΥ
στα κοινωνικά δίκτυα



3_Cetaphil_KTY_Hero_5_22

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΧΥΤΟΥ ΛΕΜΦΩΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΜΕΓΑΛΑ Β ΚΥΤΤΑΡΑ

Οι νέες θεραπείες



CART-cells, ενώ η ανάγκη πιστοποίησης και οι απαιτήσεις σε προηγμένες υλικοτεχνικές υποδομές περιορίζουν ακόμη περισσότερο τη διαθεσιμότητα της μεθόδου.

Η δεύτερη μεγάλη πρόοδος είναι τα νεότερα **μονοκλωνικά αντισώματα**, είτε έναντι άλλων αντιγονικών στόχων όπως η **ταφασιταμίνη**, είτε **συζευγμένα με κυτταροστατικά φάρμακα** όπως το **Polatuzumab vedotin** και το **Loncastuximab tesirine**, τα οποία ενώνονται με το αντιγόνο, εισέρχονται μέσα στο νεοπλασματικό κύτταρο, όπου διασπώνται και απελευθερώνουν το κυτταροστατικό φάρμακο το οποίο τελικά σκοτώνει τα νεοπλασματικά κύτταρα. Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται, τέλος, και τα **διειδικά αντισώματα** (**Mosunetuzumab, Glofitamab, Epcoritamab**) που ενώνονται ταυτόχρονα σε ένα αντιγόνο στην επιφάνεια ενός Τ-λεμφοκυττάρου και ένα αντιγόνο στην επιφάνεια του λεμφοκυτταρικού κυττάρου, με αποτέλεσμα το Τ-λεμφοκύτταρο να έρχεται πολύ κοντά με το λεμφοματικό κύτταρο και τελικά να το σκοτώνει.

Πρόσφατες εξελίξεις

Το 2020 οι ρυθμιστικές αρχές τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (EMA) όσο και στην Αμερική (FDA) ενέκριναν τη χορήγηση του Polatuzumab Vedotin σε συνδυασμό με Rituximab και μπενδαμουστίνη σε προθεραπευμένους ασθενείς με ΔΛΜΒΚ που δεν είναι επιλέξιμοι για Α-ΜΑΚ, ενώ πρόσφατα ο συνδυασμός Polatuzumab Vedotin-R-CHP έλαβε έγκριση ως θεραπεία 1ης γραμμής για νεοδιαγνωσθέντες ασθενείς μετά τα θετικά αποτελέσματα της μελέτης POLARIX.

Επιπλέον, το 2021 ο FDA και ο EMA ενέκριναν τη χορήγηση του **συνδυασμού ταφασιταμίνης με λεναλιδομίδη**, έναν ανοσοτροποποιητικό παράγοντα, ακολουθούμενο από μονοθεραπεία με ταφασιταμίνη για τη θεραπεία ενήλικων ασθενών με ανθεκτικό/υποτροπιάζον ΔΛΜΒΚ, οι οποίοι δεν είναι επιλέξιμοι για Α-ΜΑΚ. Το **tafasitamab** είναι ένα εξανθρωποποιημένο μονοκλωνικό αντίσωμα που στρέφεται έναντι του αντιγόνου CD19 των Β-λεμφοκυττάρων. Στην εγκριτική μελέτη φάσης 2, ο συνδυασμός ταφασιταμίνης-λεναλιδομίδης χορηγήθηκε σε 81 ασθενείς, διάμεσης ηλικίας 72 ετών, με ανθεκτικό/υποτροπιάζον ΔΛΜΒΚ που είχαν λάβει 1-3 προηγούμενες γραμμές θεραπείας. Το 58% των ασθενών ανταποκρίθηκε με το 40% να επιτυγχάνει πλήρη ύφεση. Το εντυπωσιακό ήταν η πολύ μακρά διάρκεια των ανταποκρίσεων με διάμεση τιμή τους 44 περίπου μήνες. Τα αποτελέσματα ήταν ακόμη καλύτερα στους ασθενείς που έλαβαν το συνδυασμό ταφασιταμίνης-λεναλιδομίδης μετά από μία μόνο γραμμή θεραπείας, δηλαδή ως θεραπεία δεύτερης γραμμής.

Συμπερασματικά, οι καινοτόμες θεραπείες και τα νεότερα μονοκλωνικά αντισώματα αποτελούν εξαιρετικά αποτελεσματικές επιλογές στο διάχυτο λέμφωμα από μεγάλη Β-κύτταρα και φαίνεται ότι αλλάζουν τη θεραπευτική στρατηγική σε ασθενείς με ανθεκτική/υποτροπιάζουσα νόσο αλλά και στην πρώτη γραμμή θεραπείας, πετυχαίνοντας τελικά σημαντική αύξηση του αριθμού των ασθενών που θεραπεύονται από το συγκεκριμένο νεόπλασμα.●

Τα μη-Hodgkin λεμφώματα (ΜΗΛ) είναι μια ετερογενής ομάδα νεοπλασμάτων του λεμφικού ιστού, ο οποίος αποτελεί βασικό πυλώνα του ανοσοποιητικού συστήματος. Προέρχονται από Β- ή Τ-λεμφοκύτταρα, στο 85% και 15% των περιπτώσεων αντίστοιχα, και διακρίνονται σε υψηλής και χαμηλής κακοήθειας ανάλογα με την κλινική πορεία τους. Το διάχυτο λέμφωμα από μεγάλα Β-κύτταρα (ΔΛΜΒΚ) αποτελεί τον πιο συχνό ιστολογικό υπότυπο ΜΗΛ και αφορά το 80% των περιπτώσεων υψηλής κακοήθειας ΜΗΛ, με εκτιμώμενη επίπτωση 6-7 περιπτώσεις ανά 100.000 πληθυσμού στην Ευρώπη τονίζει ο κ. **Σωτήριος Γ. Παπαγεωργίου Αιματολόγος, Επιμ. Α' ΕΣΥ Αιματολογικού τμήματος της Β' Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής του ΕΚΠΑ στο Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟΝ».**

Τα ΔΛΜΒΚ είναι επιθετικά νεοπλάσματα και χωρίς θεραπεία είναι θανατηφόρα σε μικρό χρονικό διάστημα από τη διάγνυσή τους. Παρ' όλα αυτά η σύγχρονη ανοσοχημειοθεραπεία είναι πολύ αποτελεσματική και επιφέρει ίαση στο 60-65% των ασθενών. Αυτό κατά κανόνα οφείλεται στην προσθήκη -το 2001- της ανοσοθεραπείας με το αντι-CD20 μονοκλωνικό αντίσωμα (Rituximab) στον βασικό χημειοθεραπευτικό συνδυασμό 4 φαρμάκων υπό το ακρωνύμιο CHOP, ο οποίος μέχρι τότε οδηγούσε σε ίαση μόνο το 30-40% των ασθενών. Ωστόσο, παρά τη σημαντική αυτή πρόοδο, περίπου το 1/3 των ασθενών δεν θα ανταποκριθεί πλήρως στη θεραπεία πρώτης γραμμής με Rituximab-CHOP ή θα εμφανίσει υποτροπή της νόσου μετά από πλήρη ύφεση. Η έκβαση αυτής της ομάδας α-

σθενών παραδοσιακά ήταν δυσμενής καθώς η ίαση ήταν εφικτή μόλις στο 10-20% και η εξέλιξη της νόσου τυπικά ταχεία.

Για τους ασθενείς που δεν ανταποκρίνονται ή υποτροπιάζουν μετά τη θεραπεία πρώτης γραμμής, η αυτόλογη μεταμόσχευση αρχέγονων αιμοποιητικών κυττάρων (Α-ΜΑΚ) αποτελεί τη θεραπεία εκλογής για εκείνους που είναι επιλέξιμοι, δηλαδή νεότεροι από 65-70 ετών και χωρίς σημαντικές συννοσηρότητες. Ωστόσο, η Α-ΜΑΚ προϋποθέτει χημειοευσαιθησία στην ανοσοχημειοθεραπεία διάσωσης που προηγείται, η οποία επιτυγχάνεται μόνο στους μισούς ασθενείς με αποτέλεσμα τελικά η ίαση με την Α-ΜΑΚ να περιορίζεται στο 20%-25% περίπου των επιλέξιμων ασθενών.

Για τους ασθενείς που δεν είναι επιλέξιμοι για Α-ΜΑΚ ή για αυτούς που θα υποτροπιάσουν μετά την Α-ΜΑΚ, τα αποτελέσματα με τις διαθέσιμες θεραπευτικές επιλογές ήταν, μέχρι πρόσφατα, απογοητευτικά και η νόσος ήταν θανατηφόρος σχεδόν στο σύνολο των ασθενών.

Καινοτόμες θεραπείες

Ωστόσο, τα τελευταία 2 χρόνια έχει συντελεστεί εξαιρετική πρόοδος στην αντιμετώπιση του ΔΛΜΒΚ. Η ανάπτυξη **καινοτόμων κυτταρικών θεραπειών (CART-cells)**, με τις οποίες πετυχαίνουμε τον επαναπρογραμματισμό, την ενεργοποίηση και τον πολλαπλασιασμό ειδικών Τ-κυτταροτοξικών λεμφοκυττάρων του ασθενούς ώστε να μπορούν και πάλι να αναγνωρίσουν αντιγόνα των λεμφοματικών κυττάρων και να σκοτώσουν, μπορεί να επιφέρει ίαση στο 30-40% αυτών των ασθενών. Δυστυχώς όμως πολλοί ασθενείς δεν είναι επιλέξιμοι ούτε για θεραπεία με CART-cells. Η θεραπεία αυτή δεν είναι άμεσα διαθέσιμη λόγω χρονικών περιορισμών που σχετίζονται με την παραγωγή των

“ Πολύ καλά αποτελέσματα είχε ο συνδυασμός ταφασιταμίνης - λεναλιδομίδης μετά από μία μόνο γραμμή θεραπείας, δηλαδή ως θεραπεία δεύτερης γραμμής, στους ασθενείς που τον έλαβαν



Σωτήριος Γ. Παπαγεωργίου
Αιματολόγος, Επιμ. Α' ΕΣΥ
Αιματολογικό τμήμα, Β' Προπαι-
δευτική Παθολογική Κλινική
ΕΚΠΑ Π.Γ.Ν. "ΑΤΤΙΚΟΝ"



Αν το βλέπεις
παντού μπροστά σου,
ήρθε η ώρα να κλείσεις
το επόμενο ραντεβού σου.

Μήπως όλα γύρω σας, σας υπενθυμίζουν το check-up σας;
Στο ανακαινισμένο τμήμα προληπτικού ελέγχου/check-up
του Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center ο έλεγχός σας πραγματοποιείται
βάσει των εξατομικευμένων αναγκών σας, με πιστοποιημένο
ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό και συμμετοχή όλων των ιατρικών ειδικοτήτων.
Με λίγα λόγια δεν έχετε καμία δικαιολογία πια να το αμελείτε...

Κλείστε σήμερα το ραντεβού σας για check-up στο 210 697 2150

www.dunant.gr | Λ. Μεσογείων 107, 11526 Αθήνα

**ΕΡΡΙΚΟΣ
ΝΤΥΝΑΝ**
Hospital Center

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΥΓΕΙΑ

Η στρατηγική αειφορίας της Boehringer Ingelheim



↑ Ο κος Δημήτρης Αναγνωστάκης, γενικός δ/ντής της Boehringer Ingelheim Ελλάς, μιλάει στο panel υγείας Innovation forum 2022

Τον ρόλο της καινοτομίας στην αειφόρο ανάπτυξη της Ελλάδας τόνισε σε ομιλία του στις 21 Νοεμβρίου στο 3ο Φόρουμ Καινοτομίας ο **Δημήτρης Αναγνωστάκης, γενικός διευθυντής της φαρμακευτικής εταιρείας Boehringer Ingelheim Ελλάς** και μέλος του Ελληνογερμανικού Επιμελητηρίου. Το Φόρουμ Καινοτομίας διοργανώνεται από το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και την Πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Αθήνα. Στόχος του Φόρουμ Καινοτομίας είναι να παρουσιάσει ιστορίες επιτυχίας από διάφορους τομείς με επίκεντρο την καινοτομία, και να δρομολογήσει διαδραστικές μορφές ανταλλαγής ιδεών και νέες συνεργασίες. Σε αυτό το πλαίσιο, η ελληνο-γερμανική ανταλλαγή απόψεων γύρω από το

θέμα της καινοτομίας ως μοχλού οικονομικής ανάπτυξης είναι ιδιαίτερως σημαντική.

More Health - More Green - More Potential

Ο κ. Αναγνωστάκης αναφέρθηκε στη στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης της Boehringer Ingelheim η οποία ανακοινώθηκε αμέσως μετά τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή το 2021 (COP26). Το πλαίσιο «**Αειφόρος Ανάπτυξη - Για Γενεές**» έχει τρεις πυλώνες: «**More Health**» (καλή υγεία για τους ανθρώπους και τα ζώα), «**More Green**» (φροντίδα για το περιβάλλον) και «**More Potential**» (συνδημιουργία υγιών ενσωματωμένων και βιώσιμων κοινοτήτων). Μέσω των τριών αυτών πυλώνων η Boehringer Ingelheim εφαρ-



↑ Η νέα επένδυση της Boehringer Ingelheim εφαρμόζει πρότυπα Industry 4.0

μόζει 20 πρωτοβουλίες σε ολόκληρο τον κόσμο που καθοδηγούν τη συνεισφορά και την επίδραση της εταιρείας. Αυτές οι πρωτοβουλίες είναι σε συμφωνία με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Προκειμένου να επιτύχει τους στόχους αυτούς, η εταιρεία έχει αναθεωρήσει τη δέσμευσή της για συμμετοχή σε μεγάλο εύρος συνεργασιών που απαιτείται για την αντιμετώπιση των πολύπλοκων προκλήσεων παγκοσμίως. Παράλληλα, σε διεθνές επίπεδο ακολουθεί τη φιλοσοφία **One Health** στον σχεδιασμό και τη διάθεση τόσο των φαρμάκων για ανθρώπινη χρήση όσο και των φαρμάκων για κτηνιατρική χρήση. Στα πλαίσια αυτά η εταιρεία μέσω του πυλώνα **More Health** επενδύει το ποσό των 250 εκατ. ευρώ σε συμμαχία για την καταπολέμηση αναδυόμενων λοιμωδών νοσημάτων, τα 2/3 από τα οποία οφείλονται σε ζωονοσθους.

Αειφόρος Ανάπτυξη από τη Boehringer Ingelheim Ελλάς

Απόρροια της στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης στην Ελλάδα αποτελεί η συνεχής επένδυση της εταιρείας με προδιαγραφές industry 4.0., στο εργοστάσιό της στο Κορωπί, το οποίο έχει μετατραπεί σε κέντρο (hub) παραγωγής και εξαγωγών των καινοτόμων αντιδιαβητικών φαρμάκων σε 80 χώρες. Η νέα επένδυση της εταιρείας ύψους 100 εκατ. για το διάστημα 2019-2025 έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή. Η επένδυση αποδεικνύει ότι η καινοτομία σε αυτή τη χώρα μπορεί να παραχθεί, να φέρει σημαντικό συνάλλαγμα, να συγκρατήσει επιστημονικό δυναμικό (Braindrain) και να μας βοηθήσει να κρατήσουμε την παραγωγή στο ευρωπαϊκό έδαφος. Ένα στα τρία φάρμακα που εξάγονται από την Ελλάδα προέρχονται από το εργοστάσιο της Boehringer Ingelheim στο Κορωπί. Σύμφωνα με την έκθεση του Ινστιτούτου Wifor, η άμεση **συνεισφορά της Boehringer Ingelheim στο ΑΕΠ της Ελλάδας ανέρχεται σε περίπου 8% της ελληνικής φαρμακευτικής βιομηχανίας**. Συμπεριλαμβανομένων των δευτερογενών επιπτώσεων, η Boehringer Ingelheim συνεισέφερε σχεδόν 310 εκατ. ευρώ στο ΑΕΠ. Με ποσοστό 11%, η Boehringer Ingelheim στην Ελλάδα πέτυχε αξιοσημείωτη συνολική ένταση R&D (εσωτερικές και εξωτερικές δαπάνες R&D ανά GVA), η οποία υπερβαίνει κατά πολύ τον στόχο του 3% για τη χώρα. Η δραστηριότητα της Boehringer δημιούργησε 5.764 έμμεσες και 1.573 έμμεσες θέσεις στην ελληνική αγορά εργασίας, σπινρίζοντας έτσι σχεδόν 7.700 θέσεις εργασίας. Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν το πολύ σημαντικό αποτύπωμα της Boehringer Ingelheim στην Ελλάδα. ●

More Health, More Green, More Potential. Μέσω των τριών αυτών πυλώνων, η Boehringer Ingelheim εφαρμόζει 20 πρωτοβουλίες σε ολόκληρο τον κόσμο και επενδύει το ποσό των 250 εκατ. σε συμμαχία για την καταπολέμηση αναδυόμενων λοιμωδών νοσημάτων.



Value through
innovation

Η βελτίωση της υγείας ανθρώπων και ζώων είναι ο σκοπός μας

Οι άνθρωποι της Boehringer Ingelheim αποτελούμε
το πολυτιμότερο αγαθό της, καθώς συμβάλλουμε
αποφασιστικά στην ανάπτυξη και στην εδραίωσή της.
Με τη δική μας δημιουργική συμβολή, δέσμευση και
ενθουσιασμό προάγουμε το όραμα της εταιρίας
προσφέροντας περισσότερη υγεία για τους ανθρώπους,
τις οικογένειες, την κοινωνία.

www.boehringer-ingelheim.com

 **Boehringer
Ingelheim**

Η ΑΝΟΣΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΟΝΑ

Στόχος να μετατραπεί σταδιακά ο προχωρημένος καρκίνος σε μια χρόνια πάθηση

Στοχευμένες θεραπείες - Όφελος

«Οι στοχευμένες θεραπείες αποτελούν την άλλη σημαντική εξέλιξη των τελευταίων ετών. Με τη βοήθεια της μοριακής βιολογίας διαπιστώσαμε ότι ορισμένοι τύποι καρκίνου φέρουν κάποια μετάλλαξη ή αντιμετάθεση, ένα μοριακό χαρακτηριστικό, δηλαδή, που έχει αποδειχθεί ότι είναι εκείνο που προάγει την καρκινογένεση. Οι θεραπείες αυτές στοχεύουν τις συγκεκριμένες μεταλλάξεις και αποτελούν πλέον πολύ σημαντικό όπλο για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Στον πνεύμονα έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα 8 διαφορετικά μοριακά χαρακτηριστικά για τα οποία έχουμε στοχευμένες θεραπείες. Αναφέρω το "μέχρι σήμερα", διότι το θεραπευτικό περιβάλλον είναι εξαιρετικά δυναμικό και υπάρχουν συνεχείς εξελίξεις. Νέα φάρμακα που ακολουθούν αυτή τη στρατηγική ανακαλύπτονται κάθε έτος και για αυτό η συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων είναι επιτακτική. Η διαδικασία για να ανιχνευθούν, γίνεται με το υλικό της βιοψίας ή με αιμοληψία, το οποίο μελετάται σε εργαστήριο βιολογίας και με το αποτέλεσμα αποφασίζεται αν ο ασθενής μπορεί να λάβει ή όχι στοχευμένη θεραπεία. Η πιθανότητα να παρατηρηθεί ένα από αυτά τα μοριακά χαρακτηριστικά στο μη-μικροκυτταρικό καρκίνο του πνεύμονα είναι μικρή, αλλά αθροιστικά το ποσοστό των ασθενών που θα λάβουν τελικά στοχευμένη θεραπεία είναι περίπου 15%. Αν υπάρχουν αυτές οι μεταλλάξεις, πρέπει να εντοπιστούν. Ο λόγος είναι ότι με ορισμένες από τις στοχευμένες θεραπείες, το όφελος για τους ασθενείς είναι εξαιρετικά σημαντικό. Ενδεικτικά θα σας αναφέρω ότι σε περίπτωση που υπάρχει η EGFR μετάλλαξη άνω του 50% των ασθενών είναι εν ζωή 5 χρόνια από τη διάγνωση, ενώ στη περίπτωση του ALK, το ποσοστό αυτό ξεπερνάει το 60%», τονίζει ο ειδικός.

Πρόληψη

Οι θεραπείες εξελίσσονται, η πρόγνωση βελτιώνεται, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε την πρόληψη. Και η πρόληψη ξεκινάει με τη διακοπή του καπνίσματος, καθώς έχει φανεί ότι το κάπνισμα είναι συνυφασμένο με τον καρκίνο του πνεύμονα. Αυτό δεν σημαίνει ότι κάποιος που καπνίζει, θα εμφανίσει απαραίτητα κακοήθεια, αλλά επιδημιολογικά στοιχεία έχουν δείξει ότι η χρήση του τσιγάρου, είτε είναι απλό είτε ηλεκτρονικό, αυξάνει σημαντικά την πιθανότητα του καρκίνου πνεύμονα και μάλιστα σε κάποιες περιπτώσεις όπως ο μικροκυτταρικός καρκίνος πνεύμονα με πιο επιθετική μορφή. Για αυτόν τον λόγο, υπάρχει πλέον οδηγία από την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενταχθεί στο εθνικό πρόγραμμα του προληπτικού ασυμπτωματικού ελέγχου (screening) των κρατών-μελών και ο καρκίνος του πνεύμονα, όπως συμβαίνει με τη μαστογραφία για τον καρκίνο του μαστού. Ο έλεγχος αυτός απευθύνεται σε άτομα που είναι καπνιστές ή πρώην καπνιστές, ηλικίας 50 έως 75 ετών, οι οποίοι θα πρέπει να υποβάλλονται μία φορά το χρόνο σε αξονική θώρακος με χαμηλή δόση ακτινοβολίας. Με την αξονική αυτή το ποσοστό να ανιχνευθεί ο καρκίνος του πνεύμονα σε τόσο αρχικό στάδιο, ώστε να μπορεί να χειρουργηθεί, είναι άνω του 65%. Τα επιτεύγματα της επιστήμης και της έρευνας, όπως αυτά αντικατοπτρίζονται σε όλα τα σύγχρονα φάρμακα και τις νέες στρατηγικές, μας έχουν κάνει να μη φοβόμαστε τον καρκίνο του πνεύμονα. ●

Ο καρκίνος του πνεύμονα αποτελεί, με βάση τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, την πρώτη αιτία θανάτου από καρκίνο. Ωστόσο, διανύουμε μια συναρπαστική περίοδο για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Οι συνεχείς εξελίξεις στην έρευνα, η εμβάθυνση στη βιολογία και το πώς ακριβώς «λειτουργεί» ο καρκίνος σε μοριακό επίπεδο οδήγησαν τα τελευταία χρόνια σε αλλαγή του θεραπευτικού χάρτη, με στόχο σταδιακά να μετατραπεί ο προχωρημένος καρκίνος σε μία χρόνια πάθηση επισημαίνει ο κ. **Βασίλης Ραμφίδης MD, MSc, Παθολόγος-Ογκολόγος, Διευθυντής Ογκολογικής Κλινικής 251 Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας, Διευθυντής ΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ, Πανεπιστημιακός Συνεργάτης Γ' ΠΠ Ιατρικής Σχολής Αθηνών.**

Ανήκει, δηλαδή, στις κατηγορίες κακοθών νεοπλασμάτων που οι ασθενείς έχουν επωφεληθεί σημαντικά από αυτές τις εξελίξεις. Μέχρι πριν μερικά χρόνια η πρόγνωση ήταν πολύ πτωχή και είχαμε φτάσει σε ένα επίπεδο που η χημειοθεραπεία δεν μπορούσε να προσφέρει κάτι παραπάνω. Η έρευνα λοιπόν εστίασε σε δύο θεραπευτικές κατευθύνσεις, στην ανοσοθεραπεία και στις στοχευμένες θεραπείες.

Τα εντυπωσιακά αποτελέσματα της ανοσοθεραπείας

«Η ανοσοθεραπεία ουσιαστικά δεν στοχεύει τα καρκινικά κύτταρα, αλλά συντελεί στο να ενεργοποιήσει την άμυνα του οργανισμού, την οποία η κακοήθεια έχει "κοιμήσει". Όταν η ανοσοθεραπεία καταφέρνει να κινητοποιήσει την άμυνα, τα αποτελέσματα είναι εντυπωσιακά. Πλέον έχουμε αποτελέσματα που

δείχνουν ότι άνω του 30% των ασθενών με μη μικροκυτταρικό καρκίνο του πνεύμονα είναι εν ζωή 5 χρόνια μετά τη διάγνωση. Υποψήφιοι για να λάβουν ανοσοθεραπεία είναι όλοι οι ασθενείς με προχωρημένο καρκίνο πνεύμονα και η προσπάθειά μας εστιάζει στο να ανιχνεύσουμε ποιοι ακριβώς είναι εκείνοι που ωφελούνται τόσο πολύ, ώστε να αναπτυχθούν οι κατάλληλες στρατηγικές και να γίνει η ανοσοθεραπεία ακόμα πιο αποτελεσματική. Τα δεδομένα αυτά τα βλέπουμε και στην καθημερινότητά μας, έχοντας ασθενείς που διαγνώστηκαν με καρκίνο χρόνια πριν και ζούσαν να μην έχουν καρκίνο. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να επισημάνω ότι η ανοσοθεραπεία αναζητά πλέον τη θέση της και στον πρώιμο καρκίνο του πνεύμονα και μάλιστα πριν το χειρουργείο με επίσης αποτελέσματα που φαίνεται να αλλάζουν τα δεδομένα που είχαμε μέχρι σήμερα», εξηγεί ο κ. Ραμφίδης.

Οι εξελίξεις στην έρευνα οδήγησαν στην **ανοσοθεραπεία** και στις **στοχευμένες θεραπείες**, φέρνοντας **τεράστια αλλαγή στο θεραπευτικό χάρτη** και **στοχεύουν στη σταδιακή μετατροπή του προχωρημένου καρκίνου σε χρόνια πάθηση**



Βασίλης Ραμφίδης MD, MSc,
Παθολόγος-Ογκολόγος,
Διευθυντής Ογκολογικής
Κλινικής 251 Γενικό Νοσοκομείο
Αεροπορίας, Διευθυντής ΙΑΤΡΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ, Πανεπιστημιακός
Συνεργάτης Γ' ΠΠ Ιατρικής
Σχολής Αθηνών.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΟΝΑ

Ζήσε κάθε σου ανάσα!



ONC-GR-2200231/Nov2022

ΜΕ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ:

Κλείσε ραντεβού για τον προσυμπτωματικό έλεγχό σου.

ΜΕ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ:

Μίλησε με τον γιατρό σου αν έχεις διαγνωσθεί με καρκίνο του πνεύμονα.

Μάθε περισσότερα στο
www.zisekathesouanasa.gr
ή σκάναρε εδώ



ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ:



ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ:



ΕΕΑΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΑΙΧΜΗΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ
ΟΓΚΟΛΟΓΙΑΣ



ΕΟΠΕ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΟΓΚΟΛΟΓΩΝ
ΠΑΘΟΛΟΓΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ



ΕΛΛΟΚ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΚΑΡΚΙΝΟΥ



LUCC
Lung Cancer Europe

ΣΙΕΛΟΓΟΝΟΙ ΑΔΕΝΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Μολύνσεις, φλεγμονές αλλά και όγκοι μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα

Οι σιελογόνοι αδένες, οι οποίοι βρίσκονται κατανεμημένοι γύρω από τη στοματική κοιλότητα, παράγουν το σάλιο συμβάλλοντας έτσι στην καλή λειτουργία της κατάποσης, της γεύσης και της πέψης, στην ομιλία και τη διατήρηση της υγείας του στόματος. Διακρίνονται σε μείζονες και ελάσσονες. Μείζονες και οι κυριότεροι σιελογόνοι αδένες είναι οι παρωτίδες, οι υπογνάθιοι και οι υπογλώσσιοι.

Η παρωτίδα είναι ο μεγαλύτερος σιελογόνος αδένας και βρίσκεται στην περιοχή μπροστά από το αυτί, μια σε κάθε πλευρά. Οι υπογνάθιοι βρίσκονται κάτω από την κάτω γνάθο.

Οι υπογλώσσιοι, όπως λέει και το όνομά τους, βρίσκονται κάτω από τη γλώσσα. Συχνά, όμως, διάφορες παθήσεις όπως κάποια μόλυνση ή φλεγμονή, μια απόφραξη, αλλά και όγκοι μπορεί να επηρεάσουν την καλή λειτουργία τους δημιουργώντας προβλήματα.

Τα πιο συχνά προβλήματα

«Οι παθήσεις των σιελογόνων αδένων αφορούν σε φλεγμονές (σιελαδενίτιδα) ή σε όγκους, καλοήθεις ή κακοήθεις», εξηγεί η **δρ Ανατολή Παταρίδου MD Ωτορινολαρυγγολόγος Χειρουργός Κεφαλής - Τραχήλου, ΠαιδοΩΡΛ, Επιστημονική Συνεργάτης Νοσοκομείου ΥΓΕΙΑ-ΜΗΤΕΡΑ.**

Σιελαδενίτιδα: Είναι φλεγμονή που μπορεί να οφείλεται σε λίθο (πέτρα), σε οίδημα του πόρου, σε τραυματισμό συχνά από οδοντοστοιχίες ή σε χαλασμένα δόντια, σε συγγενείς ανωμαλίες, σε όγκους ή κύστες, σε αφυδάτωση, σε ακτινοθεραπεία.

Όγκοι: Μπορεί να είναι καλοήθεις ή κακοήθεις και είναι πρόβλημα που απαιτεί σχολαστική αξιολόγηση. Διότι διόγκωση του αδένος έχουμε και χωρίς την ύπαρξη λίθου, σε μια απλή ιογενή φλεγμονή ή από αλλεργικά αίτια.

Προδιαθεσικοί παράγοντες

- Ξηροστομία
- Αφυδάτωση
- Κάπνισμα, αλκοόλ, καφέ
- Φάρμακα για την αρτηριακή πίεση, αντιισταμινικά, διουρητικά, βαρβιτουρικά, ψυχιατρικά και άλλα φάρμακα που μειώνουν την παραγωγή του σάλιου
- Κακή στοματική υγιεινή (περιοδοντίτιδα κτλ)
- Έκθεση σε ακτινοβολία
- Υποσιτισμός ή άλλες διατροφικές διαταραχές που επηρεάζουν και την παραγωγή του σάλιου.

Απόφραξη σιελογόνων αδένων

Το πιο συχνό αίτιο απόφραξης των μεγάλων σιελογόνων αδένων (παρωτίδες και υπογνάθιοι) είναι η παρουσία λίθου, είτε στη διαδρομή του κύριου εκφορπτικού πόρου, είτε μέσα στο παρέγχυμα. Η συχνότητα της παρουσίας λίθων στους σιελογόνους αδένες αφορά περίπου στο 1% του πληθυσμού κάθε χρόνο, χωρίς να εμφανίζουν όλοι συμπτώματα. Ένα ποσοστό περίπου 15-20% αφορά στην παρωτίδα και ένα 70-80% στον υπογνάθιο αδένος.

Όγκοι

Εκτός από την απόφραξη από λίθο ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα που ταλαιπωρεί πολλούς ασθενείς είναι οι όγκοι των σιελογόνων αδένων.

Η παρωτίδα είναι ο μεγαλύτερος σιελογόνος αδένας και περίπου το 80% των όγκων είναι καλοήθεις. Η ιδιαιτερότητα όσον αφορά την παρωτίδα είναι ότι τη διασχίζει το προσωπικό νεύρο το οποίο ουσιαστικά νευρώνει τους μимικούς μυς του προσώπου οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την έκφρασή μας. Αν λοι-

“ Σε όλους τους όγκους είναι απαραίτητη η πλήρης αφαίρεση με τον λιγότερο δυνατό ακρωτηριασμό, διατηρώντας τη μέγιστη λειτουργικότητα του οργάνου κάτι που επιτυγχάνεται με τις **ελάχιστες παρεμβατικές τεχνικές** ”

πόν εμφανιστεί μια διόγκωση είτε μπροστά από το αυτί είτε στο μάγουλο είτε στη γωνία του σαγονιού ή αν υπάρξει απότομη αύξηση στο μέγεθός της, πόνος ή παράλυση του προσωπικού νεύρου (στραβώνει το στόμα πέφτει η γωνία του ματιού) είτε το δέρμα εμφανίσει εξέλκωση, τότε υπάρχει υποψία για κακοήθεια. Σε όλους αυτούς τους όγκους είναι απαραίτητη η πλήρης αφαίρεση και όχι εκκυρνήση του όγκου ώστε να αποφευχθεί η υποτροπή.

Ο υπογνάθιος σιελογόνος είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος σιελογόνος αδένας και περίπου 50-60% των όγκων είναι καλοήθεις. Παρ' όλα αυτά όμως οι όγκοι αυτοί πρέπει να αφαιρούνται γιατί μεγαλώνουν και προκαλούν δυσμορφία καθώς επίσης σε ένα ποσοστό αυτών μπορεί να παρουσιάσουν κακοήγη εξαλλαγή. Η χειρουργική αφαίρεση των όγκων αυτών γίνεται με απόλυτη ασφάλεια με τη χρήση νευροανκινευτή γιατί ανατομικά έρχονται σε άμεση σχέση με σημαντικά νεύρα, η παρωτίδα με το προσωπικό νεύρο και ο υπογνάθιος με το υπογλώσσιο και γλωσσικό νεύρο.

Διάγνωση και θεραπεία

Η διάγνωση βασίζεται αρχικά στη λήψη λεπτομερών ιατρικού ιστορικού. Ακολουθεί η κλινική εξέταση, η ψηλάφηση, το υπερηχογράφημα, η βιοψία, όταν υπάρχει ένδειξη, η αξονική ή η μαγνητική τομογραφία. Κάθε ασθενής αντιμετωπίζεται εξατομικευμένα, με φαρμακευτική ή/και χειρουργική θεραπεία. Ένα χειρουργείο μπορεί να περιλαμβάνει από την τοπική αφαίρεση ενός λίθου μέχρι την αφαίρεση του αδένος. Όταν πρόκειται για κάποιον όγκο, τότε η θεραπεία είναι εξατομικευμένη, ανάλογα με την εκάστοτε διάγνωση.

Τα συχνά επεισόδια φλεγμονής, δηλαδή σιελαδενίτιδας, οδηγούν πολύ συχνά στην ανάγκη για αφαίρεση του αδένος, επέμβαση η οποία, είτε αφορά στην παρωτίδα, είτε στον υπογνάθιο και έχει ένα ποσοστό επιπλοκών, παροδικών ή και μόνιμων.

Σιαλενδοσκόπηση

Τα τελευταία χρόνια στη χειρουργική έχουν επικρατήσει οι **ελάχιστες παρεμβατικές τεχνικές (minimally invasive surgery)**, με σκοπό την αντιμετώπιση της πάθησης με τον λιγότερο ακρωτηριαστικό τρόπο, ώστε ο ειδικός χειρουργός να επιτύχει τη διατήρηση της μέγιστης λειτουργικότητας του οργάνου.

Αυτό, στην αντιμετώπιση των παθήσεων που αφορούν στους σιελογόνους αδένες, επιτεύχθηκε με τη σιαλενδοσκόπηση, κατά την οποία γίνεται ένας έλεγχος υπό άμεση όραση όλου του δικτύου των λεγόμενων εκφορπτικών πόρων στους μεγάλους σιελογόνους αδένες. Για τον σκοπό αυτό, ημιεύκαμπτο ενδοσκόπιο εισάγεται στον εκφορπτικό πόρο του αδένος και συνδέεται με σύστημα καταγραφής, που αποτελείται από κάμερα και μόνιτορ. Συνήθως γίνεται υπό τοπική αναισθησία, αφού προηγηθεί διαστολή στο στόμιο του πόρου, μέσω του οποίου εισάγεται το ενδοσκόπιο. Με το σύστημα πλύσης με φυσιολογικό ορό γίνεται διερεύνηση σε όλη τη διαδρομή για λίθους, στενώσεις, συμφύσεις, επιθήλια, όγκους και οποιασδήποτε αιτίας, που προκαλεί απόφραξη στη ροή του σάλιου. Υπάρχει δυνατότητα μέσω του αυλού του ενδοσκοπίου να αφαιρεθεί ο λίθος ή τα επιθήλια, να αντιμετωπιστούν συμφύσεις και να ληφθεί υλικό για βιοψία με ειδικές λαβίδες. Επιπλέον, είναι δυνατή και η ενδοσκοπική λιθοτριψία, με τη βοήθεια ινών λέιζερ διαμέσου των ενδοσκοπίου. Η συμβολή της σιαλενδοσκόπησης τόσο σε διαγνωστικό, όσο και σε θεραπευτικό επίπεδο, σε πολλές περιπτώσεις αποδεικνύεται σωτήρια για τον σιελογόνο αδένος, που δεν χρειάζεται να αφαιρεθεί. ●



Ανατολή Παταρίδου, χειρουργός ωτορινολαρυγγολόγος κεφαλής και τραχήλου, παιδο-ΩΡΛ



Επενδύουμε στην καινοτομία
που ανοίγει νέους δρόμους στη θεραπεία

GEN/KTX/FACEDNA/2202

Η φαρμακευτική καινοτομία ανοίγει κάθε μέρα νέους δρόμους στη θεραπεία. Όσο η επιστήμη θα παράγει νέα γνώση, τα όρια της υγείας θα διευρύνονται. Το αδύνατο θα γίνεται κάθε μέρα πιο δυνατό.

Γι' αυτό, στην GENESIS Pharma, εστιάζουμε εκεί όλες μας τις δυνάμεις. Είμαστε η μόνη ελληνική φαρμακευτική εταιρεία με εξειδίκευση στη βιοτεχνολογία εδώ και δύο δεκαετίες, μέσω της αποκλειστικής μας συνεργασίας με πρωτοπόρες διεθνείς φαρμακευτικές εταιρείες που ανακαλύπτουν και αναπτύσσουν θεραπείες αιχμής.

Εργαζόμαστε καθημερινά για να διασφαλίσουμε στους ασθενείς στη χώρα μας, άμεση πρόσβαση σε υψηλής τεχνολογίας φάρμακα για χρόνιες, σπάνιες και σοβαρές παθήσεις, κυρίως στους τομείς της νευρολογίας, της αιματολογίας, της ογκολογίας, της δερματολογίας, της ρευματολογίας και της νεφρολογίας.

Επενδύουμε στην καινοτομία. Παραμένουμε προσηλωμένοι στον στόχο για μια καλύτερη ζωή.

Μάθετε περισσότερα στο www.genesispharma.com



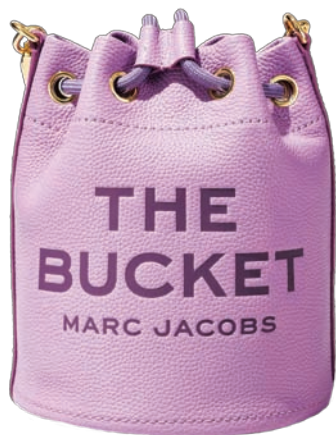


ZOUMBOULAKIS GALLERIES
3D διακοσμητικό αντικείμενο €50



KATERINA MAKRIYIANNI

Σκουλαρίκια Candy balls, ασήμι 925, ντουμπλαρισμένο με χρυσό 24kt και μετάξι €120



MARC JACOBS
Γυναικεία τσάντα bucket €440



HARALAS
Γόβα €189



ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Μεταλλικός βιβλιοστάτης βασισμένος στο έργο του Γιάννη Μόραλη «Αγγελος» €40



CATRICE
Vegan γυαλιστερό κραγιόν

SANDRO

Σακάκι €417



POLAROID
Γυαλιά ηλίου

SWAROVSKI

Δαχτυλίδι κοκτέιλ €300



CONVERSE

Σκούφος Beanie €25



MOLESKINE

Εβδομαδιαίο συλλεκτικό ημερολόγιο Frida Kahlo €29,50

KARL LAGERFELD

Τσάντα ώμου folded €299



TEZENIS

Σετ εσώρουκα €24,99



ATTICA

Φόρμα Diane Von Furstenberg €505



SEVENTEEN
Volume μάσκαρα



Viva Magenta
Είναι το χρώμα του 2023 σύμφωνα με την Pantone



MODIVO

Κάλτσες Mayoral €7



GLAMAZON

Ταξικά Ζητήματα

Μια έκθεση στο Βερολίνο ρίχνει φως στις κοινωνικές τάξεις, δείχνοντας πώς οι ανισότητες, οικονομικές και κοινωνικές, επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζεται, πωλείται και εκτίθεται η τέχνη

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Όνομα καλλιτέχνη, ημερομηνία γέννησης, εθνικότητα. Οι τυπικές βιογραφικές πληροφορίες στις επιτοίχιες ετικέτες σε μουσεία και γκαλερί σε όλο τον κόσμο. Αλλά σε μια νέα έκθεση στην Berlinische Galerie, οι επισκέπτες θα βρουν πιο αποκαλυπτικά στοιχεία: «Επαγγέλματα των γονέων», «Ωρες α-πλήρωτης εργασίας» ή «Ο μεγαλύτερος αριθμός ελεύθερων επαγγελματιών δραστηριοτήτων που γίνονταν ταυτόχρονα». (Στην περίπτωση του καλλιτέχνη Norbert Witzgall, η απάντηση στο τελευταίο είναι 11). Στην έκθεση, η οποία ονομάζεται «Class Issues» και θα διαρκέσει έως τις 9 Ιανουαρίου 2023, πολλά από τα έργα τέχνης, τόσο σύγχρονα όσο και ιστορικά, αφορούν στην οικονομική και κοινωνική ανισότητα.

Πρέπει να έχεις πίσω σου ένα Trust fund για να γίνεις επιτυχημένος καλλιτέχνης; Κάτι σαν το δεν είμαι άσχημος, φτωχός είμαι; Οι ακραίες ταξικές διαφορές συγκρούονται στον τομέα της τέχνης. Πίσω από τη γοητευτική εικόνα του μποέμ καλλιτέχνη κρύβονται, πολλές φορές, η φτώχεια και οι σχέσεις εξάρτησης. Θέλουμε να μιλήσουμε –γράφουν οι curators– για το πόσο έντονα το κοινωνικό υπόβαθρο επηρεάζει την πρόσβαση και τη σταδιοδρομία και για το πώς η παραγωγή τέχνης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό κεφάλαιο. Τα έργα τέχνης ρίχνουν φως στα διαρθρωτικά μειονεκτήματα και διαπραγματεύονται τα ερωτήματα που προκύπτουν στον χώρο της τέχνης λόγω των επιπτώσεων του ταξισμού.

Η έκθεση «Class Issues» στην Berlinische Galerie συμπληρώνεται από ένα κινηματογραφικό πρόγραμμα στον χώρο βίντεο IBB, καθώς και από ένα πρόγραμμα εκδηλώσεων και εργαστηρίου. Ο τομέας της τέχνης χαρακτηρίζεται από μια παράδοση ταυτόχρονη παρουσία, όπως αναφέρεται στο booklet της έκθεσης. Ενώ ελπίζουν σε μια λαμπρή καριέρα στην αγορά της τέχνης, οι περισσότεροι καλλιτέχνες εργάζονται κάτω από επισφαλείς συνθήκες και χρηματοδοτούνται από δουλειές σε επίπεδο κατώτατου μισθού. Η φτώχεια διατηρείται στο απυρόβλητο και ταυτόχρονα μετατρέπεται σε φρενίτι. Οι απατηλές ιστορίες «από τα κουρέλια στον πλούτο» συνεχίζουν να εκτυλίσσονται. ●

CITY GUIDE

Ο Ροβινσώνας Κρούσος κάνει γιορτές στο Μέγαρο

Ο πιο διάσημος ναυαγός μάς προσκαλεί στο νησί του ακόμα περισσότερες μέρες στις γιορτές

Έχετε αρχίσει ήδη να σκέφτεστε πού θα βγείτε οικογενειακά την περίοδο των γιορτών; Κι εμείς. Γι' αυτό το Μέγαρο προσθέτει επιπλέον παραστάσεις σε μια από τις πιο όμορφες, γεμάτη ζωντανή μουσική, χορό και διαδραστικές προβολές, θεατρικές συμπαραγωγές του. Ο Ροβινσώνας Κρούσος, ο διάσημος ήρωας από το κλασικό βιβλίο του Ντάνιελ Ντεφόε, κλείνει φέτος 303 χρόνια ζωής και εξακολουθεί να γοητεύει μικρούς και μεγάλους σε ολόκληρο τον κόσμο. Αναζητώντας την περιπέτεια, σαλπάρει με ένα καράβι και υπόσχεται στην αγαπημένη του Φίνα να επιστρέψει γρήγορα, όμως ναυαγεί σε ένα ερημονήσι. Ολομόναχος στην αρχή, με μοναδικά εφόδια τις γνώσεις και την εφευρετικότητά του, καταφέρνει να επιβιώσει στην άγρια φύση. Στην πορεία θα αποκτήσει συντροφιά, τον πιστό υπηρέτη Παρασκευά και έναν φλύαρο παπαγάλο. Αντιμετωπίζει άγριους κανίβαλους και αδίστακτους κουρσάρους, πάντα, όμως, έχοντας την ελπίδα ότι κάποια στιγμή θα επιστρέψει στον τόπο και στην αγαπημένη του. Μια συναρπαστική μουσικοθεατρική παράσταση για μικρούς και μεγάλους σε σκηνοθεσία Τατιάνας Λύγαρη, «το έργο είναι ένας "οδηγός επιβίωσης", με παιδαγωγικές αξίες για

τους μικρούς θεατές και με ρεαλισμό για τους ενήλικες», όπως σημειώνει η σκηνοθέτιδα. «Η αγασθή σχέση του ανθρώπου με τη φύση, η εργατικότητα, η υπομονή, η επιμονή, η πειθαρχία, η διαχείριση της μοναξιάς και η χαρά της επικοινωνίας, η εφευρετικότητα, η πίστη, η ελπίδα αλλά και η συνεργασία και συνύπαρξη ανθρώπων με διαφορετικές καταβολές και πολιτισμικές αντιλήψεις προβάλλονται στην παράσταση, σε μια διασκεδαστική και συναρπαστική ατμόσφαιρα εξωτικής περιπέτειας».

Το έργο ανεβαίνει σε διασκευή του Γιώργου Γαλιτή. Η ορχήστρα επί σκηνής, με πιάνο, κιθάρες, πνευστά και ντραμς, παρουσιάζει πρωτότυπες συνθέσεις του Μηνά Ι. Αλεξιάδη, ενώ τα σκηνικά και τα κοστούμια υπογράφει ο Γιάννης Μετζικώφ. Στη σκηνή, ερμηνεύει, τραγουδά και χορεύει ένας πολυμελής θίασος (Ελενα Βακάλη, Γιάννης Βαρβαρέσος, Λεωνίδα Καλφαγιάννη, Σταύρος Μπέκας, Λάμπρος Παπαγεωργίου, Μάρθα Τομπουλίδου, Δημήτρης Τσολάκης, Σαμψών Φύτρος, Χρυσάλενα Χριστοπούλου).

Οι παραστάσεις πραγματοποιούνται με τη χορηγία της Τράπεζας Πειραιώς και αποτελούν συμπαραγωγή της Arcadia Media και του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών.

INFO Μέγαρο Μουσικής, Νέος εκθεσιακός χώρος

Παραστάσεις για το κοινό: Σάββατο στις 15:00, Κυριακή στις 11:30 και 15:00
Επιπλέον παραστάσεις για τις γιορτές: 25/12 στις 17:00, 26/12 & 30/12 στις 15:00,
4/1 & 5/1 στις 15:00, Εισιτήρια: 2107282333, megaron.gr



ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Μη χάσετε αυτή την εβδομάδα

13

Θέατρο, χορός, συναυλίες, εκθέσεις. Πολιτιστικές προτάσεις που μας εντριγκάρουν.

Της ΙΩΑΝΝΑΣ ΓΚΟΜΟΥΖΑ

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr



1 Ποιος πήγε κι έσπασε τη στάμνα;

Ο δικαστής Αδάμ καλείται να διαλευκάνει ποιος έσπασε μια ιστορική στάμνα στο υπνοδωμάτιο της Εύας, ενώ ο ίδιος είναι ο βασικός ύποπτος. Η μπρέτα της Εύας μινύει τον αρραβωνιαστικό της αλλά η υπόθεση περιπλέκεται ακόμα περισσότερο, καθώς ο σύμβουλος Βάλτερ έχει έρθει να επιθεωρήσει τις δικαστικές αρχές. Ο Νίκος Χατζόπουλος και ο Ακύλλας Καραζήσης συν-σκηνοθετούν και συμπρωταγωνιστούν στη «Σπασμένη στάμνα» (1806), τη σπαρταριστή, γεμάτη ευτράπελα και αλυσιδωτές παρεξηγήσεις, αστυνομική κωμωδία του Χάινριχ Φον Κλάιστ. Μάλιστα, θα μεταφέρουν τη δράση της σε απροσδόκτους χώρους της αθήνας, κυκλώνοντας τους θεατές. Θα μπει στο... παιχνίδι;

Εθνικό Θέατρο, Κτήριο Τσίλλερ, πρεμιέρα στις 10 Δεκεμβρίου



2 Στον κόσμο των NFT

Είκοσι οθόνες για NFTs στήνονται στη The Blender Gallery για την έκθεση «Above Olympus to the Dogstar». Σε συνδιοργάνωση με την εταιρεία Jab Labs, θα προβάλλονται οι limited edition συλλογές ψηφιακών έργων των Above Olympus και του Jonathan St. Void, καθώς και συνεργατικά τους έργα. Παράλληλα, ο ντιζάινερ και εικαστικός Niklas (Νίκος Αθανασόπουλος) θα παρουσιάσει μια συλλογή κεραμικών από πορσελάνη που σχεδιάστηκαν σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας και υλοποιήθηκαν με τη χρήση τρισδιάστατου εκτυπωτή.

The Blender Gallery, εγκαίνια: 10 Δεκεμβρίου στις 19:00-00:00



3 Είστε για VR τσάρκες; I am...

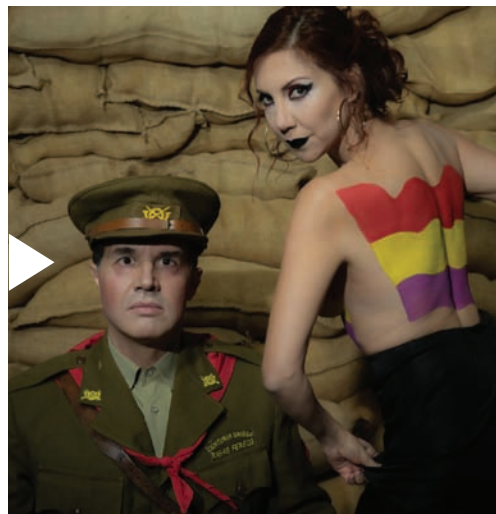
Εδώ και μια δεκαετία, η Σουζάνε Κένεντι πειραματίζεται εισάγοντας στη σκηνή τη δραματολογία του διαδικτύου και τον παγανισμό του κυβερνοχώρου – ακόμη κι όταν ανεβάζει έργα όπως οι «Τρεις Αδερφές» του Τσέχοφ. Μετά τις «Αυτόχειρες παρθένους» που παρουσίασε το 2019 στο Φεστιβάλ Αθηνών, η Γερμανίδα βραβευμένη σκηνοθέτις επιστρέφει στην Αθήνα, αυτή τη φορά μαζί με τους καλλιτέχνες πολυμέσων Μάρκου Σελγκ και Ρόντρικ Μπίρστεκερ. Μας καλεί να φορέσουμε τα ειδικά γυαλιά εικονικής πραγματικότητας και για 35 λεπτά να βυθιστούμε σε ένα ψυχεδελικό ταξίδι και, μαζί, παιχνίδι αυτογνωσίας, ανοίγοντας πόρτες στο άγνωστο. Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, 9 έως 30 Δεκεμβρίου



4 Η Καρμέλα, ο Παουλίνο και ο ισπανικός εμφύλιος

Εν μέσω πολέμου δύο ηθοποιοί περιοδεύουν στην Ισπανία για να διασκεδάσουν τα στρατεύματα των Δημοκρατικών. Όταν εξαιτίας ενός λάθους, αιχμαλωτίζονται από τους εθνικιστές του Φράνκο καλούνται να παρουσιάσουν, με αντάλλαγμα την ελευθερία τους, μια παράσταση που θα κλευάζει τη δημοκρατία και τα αιχμάλωτα μέλη των Διεθνών Ταξιαρχιών. Τι μπορεί να συμβεί όταν βρεθείς στη λάθος πλευρά της ιστορίας; Το πολυβραβευμένο, κωμικοτραγικό έργο «Ay, Carmela!» του Χοσέ Σάντσις Σινιστέρρα παρουσιάζουν αυτή τη σεζόν ο Κωνσταντίνος Κυριακός και η Κατερίνα Μπιλάλη της Θεατρικής Εταιρείας THEARTES.

Θέατρο Μεταξουργείο, πρεμιέρα στις 12 Δεκεμβρίου



5 Αφιέρωμα στον Παντελή Βούλγαρη

Με τον φακό του «επιμένει στην απεικόνιση των ταπεινών, των άσημων ανθρώπων που οι άλλοι προσπερνούν» εστιάζοντας «στο πέρασμα της κοινωνίας από την πολιτική των αποκλεισμών και των διακρίσεων στην πολιτική των ταυτοτήτων», όπως σημειώνει η πρόεδρος της Ταινιοθήκης, Μαρία Κομνηνού. Ευκαιρία, λοιπόν, να απολαύσουμε ξανά δώδεκα ταινίες μυθοπλασίας αλλά και τέσσερις μικρού μήκους του πολυβραβευμένου σκηνοθέτη, από το «Προξενίο της Άννας», το «Happy Day» και τα «Πέτρινα χρόνια» ως τις «Νύφες», τη «Μικρά Αγγλία» και το «Τελευταίο σπρεϊ-μα». Μια ρετροσπεκτίβα στην οποία θα είναι και ο ίδιος παρών μαζί με αγαπημένους του συνεργάτες που θα προλογίζουν τις προβολές.

Ταινιοθήκη της Ελλάδος, 8-15 Δεκεμβρίου



6 Οι Shame ζωντανά στον Ταύρο

Χάρη στο νεύρο και τις «κοφτερές» κιθάρες τους φιγουράρουν στις κορυφαίες νέες μπάντες που ξεπήδησαν από τη βρετανική σκηνή τα τελευταία χρόνια. Μας πρωτοουσστήθηκαν στο Release Athens 2019 και να που η πεντάδα από το Νότιο Λονδίνο επιστρέφει για μια βραδιά γεμάτη post-punk ενέργεια, με τον Charlie Steen στο μικρόφωνο και τραγούδια σαν τα One Rizla, Alphabet, Gold Hole, Concrete και Water in the Well στις αποσκευές τους. Ένα ραντεβού με την υποστήριξη του ATHENSVOICE 102.5.

Fuzz Live Music Club, 9 Δεκεμβρίου



7 «Προβοκάτορες» στο κράτος της Ωρυγίας

Ο πρωτοεμφανιζόμενος σκηνοθέτης Ορέστης Σταυρόπουλος καταπιάνεται με το κείμενο του νέου συγγραφέα Γιάννη Αποσκήτη στην Πειραματική Σκηνή Νέων Δημοουργών του Εθνικού Θεάτρου. Οι «Προβοκάτορες» εκτυλίσσονται στις εγκαταστάσεις ενός στούντιο, στο γραφείο δύο κυβερνητικών υπαλλήλων και σε αμέτρητες οθόνες των πολιτών μιας φανταστικής χώρας όπου τα νέα είναι καταγιγιστικά, καταναλώνονται στη στιγμή και ξεχνιούνται εξίσου γρήγορα. Σας θυμίζει κάτι; *Θέατρο REX, από τις 8 Δεκεμβρίου*



8 Με κλαρίνα και ροκ εν ρολ

Στο Κύτταρο, φυσικά. Στην σκηνή της Αχαρνών & Ηπείρου, το βράδυ της Παρασκευής κινείται σε ρυθμούς βαλκανικούς, με κλαρίνα, νταούλια, γκάιντες και κρουστά χάρη στη συνάντηση των Γκιντίκι και Banda Entopica. Το Σαββατόβραδο (10 Δεκεμβρίου) είναι αφιερωμένο στον Παύλο Σιδηρόπουλο αφού φίλοι, συνοδοιπόροι του αλλά και νεότεροι μουσικοί συμμετέχουν στην καθιερωμένη συναυλία για τον πρίγκιπα του ελληνικού ροκ. Αφιερωμένη εξαιρετικά σε νοσταλγούς του ροκ εν ρολ η Τετάρτη με τη θρυλική βρετανική μπάντα των «The Godfathers» που γιορτάζει την 35η επέτειό της – She gives me love! *Κύτταρο Live, 9, 10 & 14 Δεκεμβρίου*

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

9 Το κοριτσάκι με τα σπέρτα σε video art

Ένα κορίτσι που του λείπουν τα πάντα, ζει ολομόναχο ανάμεσά μας, σφιχταγκάλιασμένο με την αγωνία μιας σπύρας. Η *bijoux de kant* μεταγράφει την κλασική ιστορία του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν στο μέσο της βίντεο τέχνης, ακολουθώντας την Κατερίνα Μισιχρόνη στο κέντρο της Αθήνας. Με τίτλο «*Spiritus*», το αστικό παραμύθι τους προβάλλεται για μια βραδιά, με ελεύθερη είσοδο στο πλαίσιο του προγράμματος «*Πολιτισμός στις Γειτονίες*» του Athens Culture Net του Δήμου Αθηναίων.

Θέατρο Μπέλλος, 8 Δεκεμβρίου στις 20:00-21:45 (κάθε τέταρτο)



10 Αρχιτεκτονική για βραβείο

Ένα υπόσκαφο εξοχικό Μήλο, ένας κήπος με... δωμάτιο στη Τζια, σπίνια μέσα στα λιόδεντρα στο Μεγανήσι αλλά και γαντζωμένα στ' απόκρημνα βράχια της Καρπάθου, ένα... «κουτί που πετάει» στο Χαϊδάρι και μια κατοικία στην Αρτέμιδα, αλλά και η έδρα της ναυτιλιακής εταιρίας Agemar στην Καλλιθέα είναι τα κτίρια που ξεχώρισαν στα Βραβεία Αρχιτεκτονικής 2022 για την τετραετία από το 2017. Για να δείτε και τις 97 προτάσεις που κατατέθηκαν στον θεσμό του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής, ραντεβού στην Πειραιώς.

Μουσείο Μπενάκη Πειραιώς, από 10 Δεκεμβρίου



11 Η Lia Hide στην Αβραμιώτου

Μετά την εμφάνισή της στα Athens Jazz Festival, Athens Music Week και Musa Hellenica, η Ελληνίδα τραγουδοποιός καταφθάνει με τον τελευταίο της δίσκο στο six d.o.g.s. Ο τίτλος του «*The Missing Fourth Guest*» είναι δανεισμένος από την εναρκτήρια πρόταση του διαλόγου του Πλάτωνα «Τίμαιος». Μαζί της στη σκηνή σε progressive dark pop μονοπάτια οι Aki' Base, Πύργος Ράδος, Ντένης Μόρφης και Στέλιος Χατζηκαλέας.

Six d.o.g.s, 10 Δεκεμβρίου στις 21:00



12 Ο Olivier de Sagazan για πρώτη φορά στην Αθήνα

Όταν το 2018 συμμετείχε στο Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, η διοργάνωση πρόσθεσε επιπλέον παράσταση για να καλύψει τη ζήτηση. Τώρα, ο διεθνούς φήμης περφόρμερ και γλύπτης έρχεται με το «*Transfiguration*» στην Αθήνα για να αφηγηθεί την ιστορία της ανεκλήρωτης επιθυμίας του ζωγράφου και γλύπτη να εμψυώσει ζωή στο δημιούργημά του. Σκεπάζοντας τον εαυτό του με πηλό, αλλάζει ταυτότητες επί σκηνής, σε μια αγωνιώδη αναζήτηση νέας ουσίας και μορφής.

Σύγχρονο Θέατρο, 12 Δεκεμβρίου στις 21:30

13 Η επιστροφή της Αντιγόνης

Για περισσότερους από εννέα μήνες, οι 19 ηθοποιοί της παράστασης δούλεψαν ομαδικά φέρνοντας στη σκηνή τις ποικίλες, παράλληλες με το θέατρο, ιδιότητές τους. Μια μη τυπική σύνθεση της εμβληματικής τραγωδίας του Σοφοκλή, η παράσταση που σκηνοθέτησε ο Χάρης Φραγκούλης, σε μετάφραση Νίκου Α. Παναγιωτόπουλου, παρουσιάστηκε την περασμένη σεζόν αλλά επιστρέφει για λίγες παραστάσεις τον Δεκέμβριο.

Θέατρο Σφενδόνη, από τις 12 Δεκεμβρίου



ΓΡΩΜΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ

Της ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ Φωτό καταστημάτων: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΑΤΣΗΣ

Ντομάτες που μοσχοβολάνε, καρότα με υπέροχη γεύση και μπρόκολα με ζωηρό, πράσινο χρώμα. Η αλήθεια είναι πως όταν δοκιμάζεις βιολογικά προϊόντα, δύσκολα γυρνάς πίσω στα συμβατικά. Τα βιολογικά λαχανικά, φρούτα αλλά και τα κρεατικά έχουν μεγαλώσει χωρίς φάρμακα ή άλλες χημικές ουσίες, κάτι που έχει αντίκτυπο στη γεύση τους αλλά και στην υγεία μας. Σήμερα μπορείς να τα βρεις πολύ πιο εύκολα από ό,τι μερικά χρόνια πριν, καθώς τα βιολογικά μάρκετ και delicatessen βρίσκονται σχεδόν σε κάθε γωνιά. Κάνε ένα δώρο, λοιπόν, στον εαυτό σου βάζοντας τα βιολογικά προϊόντα στην καθημερινότητά σου.

Καλό για σένα, καλό για όλους:

Περισσότερα Βιολογικά προϊόντα. Περισσότερη Γεύση.

Στην ποικιλία των προϊόντων μας, θα βρείτε
πάνω από 140 βιολογικά προϊόντα.
Όλα ποιοτικά, όλα οικονομικά.

ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ
ΓΙΑ ΕΝΑ
ΚΑΛΥΤΕΡΟ
ΑΥΡΙΟ

<https://www.lidl-hellas.gr/sustainability>



Alesto
Βιολογικές μπάρες
ποικιλία

Κάθε συσκ. 30 g

0,79€

1 Kg = 26,33€



Alesto
Βιολογικά
αμύγδαλα

150 g

3,49€

1 Kg = 23,27€



Fairglobe
Βιολογική σοκολάτα
υγείας 70% κακάο

100 g

1,59€

1 Kg = 15,90€



Alesto
Βιολογικά
καρύδια

150 g

3,15€

1 Kg = 21€



Κάθε μέρα αξίζει!



A. FARM

Βιολογικά προϊόντα από τη μεγαλύτερη πιστοποιημένη φάρμα στην Ελλάδα

Στην Ορεινή Αρκαδία σε υψόμετρο 800 μέτρων, στο χωριό Κολλίνες, θα συναντήσεις τη μεγαλύτερη πιστοποιημένη φάρμα στην Ελλάδα. Πρόκειται για ένα «στολίδι» της φύσης, που εκτείνεται σε χιλιάδες στρέμματα στις πλαγιές του Ταυγέτου, την οποία διασχίζει ο ποταμός Ευρώτας. Εκεί, τα ζώα κινούνται ελεύθερα στο φυσικό τους περιβάλλον και τρέφονται μόνο με φυσικά προϊόντα και βιολογικές καλλιέργειες. Στη φάρμα παράγονται βιολογικά κρέατα πρώτης ποιότητας. Ακόμη, διαθέτει και παραδοσιακό τυροκομείο, όπου παρασκευάζονται τυριά, όπως το ξινοτύρι Τρίπολης, η ξηρή μυζήθρα και πολλά άλλα. Πώς θα τα προμηθευτείς; Μα φυσικά στα καταστήματα αυτής της οικολογικής Αρκαδικής φάρμας, στα Α. Farm -Τρίπολη και Γλυφά-

δα- μαζί με μια μεγάλη ποικιλία σε παραδοσιακά είδη παντοπωλείου. Επίσης, εκεί θα βρεις χειροποίητα παρασκευάσματα "ready to cook" που προσδίδουν μεγάλη νοστιμιά στο τραπέζι σου. Ειδικά για τις γιορτές, το Α. Farm ετοιμάζει πολλές χριστουγεννιάτικες λιχουδιές, όπως γκιουλμπασί, ρολό γαλοπούλας, γεμιστό ρολό κουνέλι, αρνάκι -πραγματικά «λουκούμι»- και χριστουγεννιάτικη γέμιση! Το κατάστημα της Γλυφάδας διαθέτει υπηρεσία διανομής κατ' οίκον στο μεγαλύτερο κομμάτι του Λεκανοπεδίου Αττικής με δωρεάν μεταφορικά - γιατί η γεύση δεν έχει περιορισμούς. Το καλύτερο; Στο Instagram account τους θα βρεις καθημερινά tips για τέλεια βιολογικά γεύματα (π.χ. οδηγίες για καλό ψήσιμο), αλλά και συνταγές να γλείφεις τα δάχτυλα σου!

📍 Άνω Γλυφάδα: Γούναρη 196 & Ιλίου, 2109646765 / Τρίπολη: Λεωφ. Ο.Η.Ε. 42, 2710227424, www.a-farm.gr A.Farm Πρότυπο Βιολογικό Κρεοπωλείο [a.farmbiologikokreopolio](https://www.instagram.com/a.farmbiologikokreopolio)



ΑΦΙΕΡΩΜΑ BIO cool VOICE



BRINKY'S ORGANIC GROCERIES

Τεράστια ποικιλία σε οργανικά και βιολογικά προϊόντα

Όταν ο Ελληνογερμανός Marko Brinkmann ήρθε στην Ελλάδα, αποφάσισε να στήσει μία γωνιά αφιερωμένη στα οργανικά και βιολογικά προϊόντα, εξαιτίας της μεγάλης αγάπης του για την υγιεινή διατροφή. Έτσι γεννήθηκε το Brinky's, ένα κατάστημα που περιλαμβάνει περίπου... τα πάντα! Στο Brinky's μπορείς να βρεις ό,τι και σε ένα σούπερ μάρκετ, με τη διαφορά ότι εδώ όλα είναι βιολογικά. Θα ανακαλύψεις δεκάδες προϊόντα παντοπωλείου (από άλευρα και σάλτσες, μέχρι αυγά, μπαχαρικά και σούπες), διάφορα σνακς και αρτοσκευάσματα, συμπληρώματα διατροφής και γαλακτοκομικά προϊόντα, ζυμαρικά, όσπρια, ρύζια, αλίπαστα, εκλεκτά τυριά και αλλαντικά, αλλά και μία μεγάλη ποικιλία σε vegan προϊόντα. Θα βρεις

επίσης καθαριστικά για το σπίτι, βρεφικά και παιδικά είδη, όπως και πολλά οργανικά προϊόντα για την προσωπική σου φροντίδα. Η μεγάλη δύναμή του Brinky's, όμως, είναι η μαναβική του. Ο Marko συνεργάζεται με μικρούς παραγωγούς από όλη την Ελλάδα, και φροντίζει τα φρούτα και τα λαχανικά που φτάνουν στο Brinky's να είναι 100% βιολογικά. Εκτός από το φυσικό κατάστημα το Brinky's διαθέτει και ένα καλά ενημερωμένο e-shop (www.brinkys.gr), με δυνατότητα παράδοσης αυθημερόν σε όλη την Αθήνα και μάλιστα στην ώρα που επιθυμείς.

Extra tip: Με τον κωδικό ATHENSVOICE έχεις 10% έκπτωση σε όλα τα προϊόντα του Brinky's για όλο τον Δεκέμβριο!

📍 Τρώων 69, Πετράλωνα, 2103454150, www.brinkys.gr

[brinkys](https://www.facebook.com/brinkys), [@_brinkys_](https://www.instagram.com/_brinkys_)



ΕΒΛΟΓΗΜΕΝΟ νηστίσιμο

vegan,



για την υγεία



για τα ζώα



για τον πλανήτη



Ο veganισμός είναι ευλογία!

Ο βιγανισμός δεν είναι απλά τρόπος διατροφής, είναι τρόπος ζωής! Vegan γίνεσαι από σεβασμό, στα ζώα, στην υγεία, στον πλανήτη! Το ΕΒΛΟΓΗΜΕΝΟ νηστίσιμο στηρίζει τη vegan φιλοσοφία και κάνει τη vegan ζωή πιο εύκολη, νόστιμη και θρεπτική. Πρωτοπορώντας, δημιούργησε το vegan προϊόν: ΕΒΛΟΓΗΜΕΝΟ νηστίσιμο classic! Από τότε στην οικογένεια ΕΒΛΟΓΗΜΕΝΟ, προστέθηκαν πολλά ακόμα μέλη, που έδωσαν λύση στη vegan διατροφή και κουζίνα ενώ εμπλουτίστηκαν με βιταμίνες κυρίως του συμπλέγματος Β, φυτική πρωτεΐνη, ασβέστιο και άλλα. Στόχος και υπόσχεση της οικογένειας ΕΒΛΟΓΗΜΕΝΟ είναι να παραμείνει πρωτοποριακή, με προϊόντα που ενισχύουν το βιγανισμό. Μια επιλογή ζωής. Μια πράξη ευθύνης προς τον πλανήτη μας.



evlogimeno.com



ΚΡΕΑΤΑ ΣΙΑΚΟΣ

Ό,τι κρέας κι αν ψάχνεις,
θα το βρεις εδώ

Τα κρεοπωλεία Σιάκος άνοιξαν πριν 14 χρόνια, φέρνοντας μία νέα νιοή στην αγορά. Τη διαφορά δεν κάνουν μόνο η εξαιρετική ποιότητα και η πραγματικά τεράστια ποικιλία που διαθέτουν (με περισσότερους από 750 κωδικούς σε κρέας, θα βρεις περίπου... τα πάντα!), αλλά και το γεγονός ότι δεν χρειάζεται καν να επισκεφθείς το κατάστημα! Τα κρεοπωλεία Σιάκος ήταν τα πρώτα που έδωσαν τη δυνατότητα της online παραγγελίας στους πελάτες τους, πράγμα που σημαίνει ότι μπορείς να κάνεις τα ψώνια σου ηλεκτρονικά και μέσα σε λίγα λεπτά να έρθουν στην πόρτα σου. Φυσικά, ένα τόσο ενημερωμένο κρεοπωλείο δεν γίνεται παρά να διαθέτει μία εξίσου μεγάλη ποικιλία σε βιολογικά κρέατα και, μάλιστα, από μικρές ελληνικές φάρμες. Για παράδειγμα, θα ανακαλύψεις μοσχάρι από την Τρίπολη, κοτόπουλο από την Πίνδο, χοιρινό από την Κρήτη, αρνί και κατσίκι από τη

Βόνιτσα. Όσο για την περίοδο των εορτών, τα Κρεοπωλεία Σιάκος έχουν ετοιμάσει πολλές, πεντανόστιμες προτάσεις που θα μας λύσουν τα χέρια στην προετοιμασία του γιορτινού τραπέζιού. Μιλάμε για κότσι αγριογούρουνου, γαλοπούλα γεμιστή με συκωτάκια, ελάφι μπουργκινιόν (!), καραμέλα πανσέτας μαύρου χοίρου και πολλές ακόμα έτοιμες συνθέσεις - το μόνο που χρειάζεται να κάνεις εσύ είναι να ανοίξεις τον φούρνο!

Extra tip: Αξίζει να αναφέρουμε πως τα κρεοπωλεία Σιάκος απέσπασαν στα Meat Awards έξι βραβεία: δύο Gold Awards για τις καμπάνιες προώθησης και το delivery, δύο Silver Awards για την εξυπηρέτηση πελατών και τις online υπηρεσίες και ένα Bronze Award για το e-shop www.siakos.gr. Και το κυριότερο, αναδείχθηκε ως Company of the Year.

Λ. Ιωνίας 47, Αχαρνές/ Λ. Δεκελείας 29

Ν. Φιλαδέλφεια, 2102401190, www.siakos.gr, [@siakosgr](https://www.facebook.com/siakosgr), [siakosgr](https://www.instagram.com/siakosgr)



ΑΦΙΕΡΩΜΑ **BIO** cool VOICE

follow @tastevoice on **Instagram**

tag your pics with **#tastevoice** to be featured

Taste lovers, join us!



ΑΕΛΙΑ BIO MARKET

Απολαυστικά προϊόντα από κάθε
γωνιά της Ελλάδας

Μας λείπουν, είναι η αλήθεια, concept stores σαν το Aelia Bio Market, το οποίο είναι ένα πλήρως ενημερωμένο και εξειδικευμένο παντοπωλείο με βιολογικά προϊόντα, αλλά και ένας χώρος εστίασης, με κρύα πιάτα, τα οποία, μάλιστα, μπορείτε να απολαύσετε στα τραπέζια που βγάζει στο απέναντι πάρκο.

Η κουζίνα χρησιμοποιεί τα προϊόντα που θα βρείτε και στα ράφια, χωρίς ζάχαρη, αλάτι, τηγάνι, ενώ τα πάντα είναι θερμιδομετρημένα. Απολαυστικά σάντουιτς με κοτόπουλο, αλλά και χούμους παντζαριού, healthy bowls, γλυκά σαν το φοβερό μπανάνα bread και τα brownies με βάση το αβοκάντο (αμφότερα χωρίς γλουτένη), σαλάτες, μεγάλη ποικιλία από χυμούς και smoothies, είναι κάποια από τα ωραία του καταλόγου.

Οι άνθρωποι του Aelia Bio Market αγαπούν

τους μικρούς παραγωγούς και φροντίζουν να προμηθεύονται τα προϊόντα τους από κάθε γωνιά της Ελλάδας. Φρούτα και λαχανικά εποχής, προϊόντα ψυγείου, όπως γάλατα, γιαούρτια, βιολογικό κρέας από ελληνικά ζώα, προϊόντα κατάψυξης (πίτες, παγωτά, λαχανικά), προϊόντα για εξειδικευμένη διατροφή, μακαρόνια, ρύζια, όσπρια, λάδια, βρεφικές και παιδικές τροφές, καλλυντικά και απορρυπαντικά σε συσκευασίες που σέβονται το περιβάλλον, ελληνικά κρασιά, μπύρες από μικρές ελληνικές μικροζυθοποιίες, είναι κάποια μόνο από αυτά που θα βρείτε στα ράφια του.

Σημειώστε ότι τα νόστιμα της κουζίνας μπορείτε να τα προμηθευτείτε μέσω e-Food και WOLT, ενώ τα προϊόντα του σούπερ μάρκετ από το Instashop, στον κατάλογο των παντοπωλείων. Ανοικτά από Δευτέρα έως και Σάββατο 08.00-22.00.

Φαλήρου 100, 2169392329 [f aeliabio](#) [i aeliaorganic](#)



ΑΦΙΕΡΩΜΑ **BIO** VOICE



LIFETREE

Φυσικά διατροφικά προϊόντα,
συμπληρώματα και καλλυντικά

Ένας μικρός παράδεισος με φυσικά, βιολογικά, προσεκτικά επιλεγμένα προϊόντα, για όλους εμάς που αναζητούμε το καλύτερο για τον εαυτό μας και την οικογένειά μας.

Τόσο στο φυσικό κατάστημα του Χαλάνδριου όσο και στο πλήρως ενημερωμένο e-shop, θα βρείτε μια πολύ μεγάλη γκάμα από διατροφικά προϊόντα, όπως φυσικά γλυκαντικά, άλευρα, φυσικά μείγματα χωρίς γλουτένη, σοκολάτες χωρίς ζάχαρη και άλλα, συμπληρώματα (βιταμίνες, έλαια, μέταλλα και αμινοξέα, φυσικά βοηθήματα κ.ά.) για την υποστήριξη του οργανισμού μας και για τις ανάγκες ανθρώπων με αλλεργίες, δυσανεξίες, διαβήτη και αυτοάνοσα, αλλά και φυσικά καλλυντικά κατάλληλα για όλες τις επιδερμίδες και τις ηλικίες, για το πρόσωπο, το σώμα, τα μαλλιά, τη στοματική μας υγιεινή.

Η LifeTree δημιουργήθηκε το 2018 και έχει

καταφέρει να καλύψει ένα μεγάλο κενό που υπήρχε στον χώρο, με όλα τα προϊόντα της να είναι επιλεγμένα προσεκτικά, ούτως ώστε να μην έχουν χημικά πρόσθετα και βλαβερές ουσίες που επιβαρύνουν τον οργανισμό και την υγεία μας.

Στο πλαίσιο αυτό, βρίσκεται σε μια συνεχή αναζήτηση για νέα, φυσικά και πρωτοποριακά προϊόντα, έχοντας σε συνεργασίες με μεγάλες και πολύ γνωστές εταιρείες, όπως η Funksjonell Mat (Νορβηγία) με τα προϊόντα Sukrin, η Paleolit (Ουγγαρία) με μια τεράστια ποικιλία σε άλευρα και σοκολάτες, η Holomed (Ολλανδία, ΗΠΑ) με τα προϊόντα Green Pasture, η Aportha (Γερμανία) με τα υψηλής ποιότητας συμπληρώματα και η Kirkman (ΗΠΑ) με την 70ετή της πορεία στο χώρο των συμπληρωμάτων διατροφής, για την αποκλειστική αντιπροσώπευσή τους σε Ελλάδα και Κύπρο. Δευτέρα με Παρασκευή: 09.00-17.00, Σάββατο: 10.00-15.00.

Επιδάφου 30B & Γρηγορίου Γυφτοπούλου, Χαλάνδρι, 2169005380,
www.lifetree.gr [f LifeTreeGR](#) [i lifetreegr](#)





ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΪΜΑΚΗ



ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΠΟΥΛΙΑ “Με θυμώνει αυτό που συμβαίνει με τις 3 αίθουσες της Αθήνας”

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ



ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ-
ΤΗΤΑ ΥΠΑΡΧΕΙ
ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ,
ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ
ΑΛΛΗ ΠΡΑΓ-
ΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ,
’Η ΕΚΕΙΝΟΣ Ο
ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ
ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗ-
ΜΑΤΟΣ ΠΟΥ
ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ
ΜΕΤΑΞΥ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ



Αθήνα, Δευτέρα πρωί σε γνωστό ζαχαροπλαστείο-καφέ της Δημοκρίτου στο Κολωνάκι. Ό,τι καλύτερο για να ξεκινάς την βδομάδα σου κουβεντιάζοντας με την Αγγελική Παπούλια για τη νέα της ταινία «Ησυχία 6-9» σε σκηνοθεσία Χρήστου Πασσαλά.

— Σε μια σκηνή του φιλμ ακούμε την ηρωίδα σου να λέει: «Θα είναι ωραίο να εξαφανίζεσαι και να πηγαίνεις κάπου που δεν σε ξέρει κανείς». Έχεις φανταστεί πώς είναι να γίνεται κάτι τέτοιο και να ξεκινάς από το μηδέν και πάλι τη ζωή σου;

Α, πριν απαντήσω να σου πω κάτι για τη σκηνή αυτή. Τη γυρίζαμε στο Μάτι και καθόμασταν με τον Χρήστο στο μπετό μιας πολυκατοικίας όταν άρχισαν να πετούν τριγύρω μας κάποια πουλιά -έχουν σημαντικό ρόλο τα πουλιά στο φιλμ καθώς σχετίζονται με τους «εξαφανισμένους»- κι ένα ήρθε κατευθείαν κατά πάνω μας. Σχεδόν μας επιτέθηκε. Ήταν τρομερή η στιγμή εκείνη και την κρατήσαμε στο φιλμ σαν να ήταν ειδικό εφέ αλλά συνέβη στα αλήθεια. Όσον αφορά το θέμα της εξαφάνισης είναι σίγουρα πολύ ελπιδοφόρο και αναζωογονητικό να εξαφανίζεσαι και να πηγαίνεις σε άλλα μέρη. Την Άννα, την ηρωίδα που παίζω, την βοηθά πολύ το γεγονός πως είναι ανοιχτή σε αυτό που της συμβαίνει. Όταν φεύγεις από το παρελθόν σου, δεν υπάρχουν οι αγωνίες και τα βάρη της προηγούμενης ζωής. Σαφώς και θα υπάρχουν νέα άγχη αλλά θα είναι όλα φρέσκα, καινούργια.

— Το άγνωστο δεν σε φοβίζει;

Ναι. Αλλά και τι έγινε; Είναι μια νέα περιπέτεια. Όταν έ-

χεις δει κάτι ξανά και ξανά και γνωρίζεις πλέον προς τα πού οδεύει η ζωή σου, έρχεται η στιγμή να αναρωτηθείς μήπως πρέπει να δεις και κάτι άλλο. Ή να μπεις σε μια άλλη πραγματικότητα που ίσως αγνοούσες ότι υπάρχει ή δεν την είχες πάρει στα σοβαρά μέχρι πρότινος.

— Σου έχει συμβεί κάτι τέτοιο;

Ναι, κυρίως μέσω της δουλειάς μου. Έχω πάει σε ξένες πόλεις -στη Λουκέρνη, στη Νέα Υόρκη όπου έζησα 8 μήνες, στο Βερολίνο κ.ά.- για να δουλέψω από την αρχή κάτι και παρότι υπήρχε ο φόβος του αγνώστου γνώρισα νέους υπέροχους ανθρώπους και έζησα όμορφες εμπειρίες. Όλο αυτό είχε την χαρά της εξερεύνησης.

— Όσα έζησες σε εκείνες τις πόλεις, όταν τα επαναφέρεις στη μνήμη σου σήμερα, τι αισθήματα σου προκαλούν;

Δεν είμαι της νοσταλγίας, δεν μου αρέσει να επιστρέφω στο παρελθόν δηλαδή. Καταλαβαίνω όμως πως ότι έζησα τότε ήταν στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ενηλικίωσης που προφανώς συνεχίζεται. Ποτέ δεν σταματά η ενηλικίωση μας. Τουλάχιστον σε μένα ισχύει αυτό.

— Και τι σου πρόσφερε η εμπειρία του εξωτερικού;

Μου έδωσε δύναμη, αυτάρκεια και ανεξαρτησία. Αντιμετώπισα καταστάσεις που δεν φανταζόμουν ότι μπορούσα να τα καταφέρω μόνη μου. Είναι μεγάλη υπόθεση να τα βγάζεις πέρα μόνος σου σε ένα άγνωστο μέρος, όπου όλα -η νοστροπία, η γλώσσα, οι άνθρωποι, οι συνθήκες- είναι ξένα.

— Το φιλμ «Ησυχία 6-9» μιλά για τον θάνατο ή την απώλεια γενικότερα και τον έρωτα. Υπάρχει κάτι άλλο πίσω από την ιστορία της Άννας και του Άρη;

Ναι, θεωρώ πως μιλά και για τις παράλληλες πραγματικότητες που ζούμε. Πίσω δηλαδή από την καθημερινότητα υπάρχει και ο κόσμος των ονείρων, που είναι μια άλλη πραγματικότητα, ή εκείνος ο κόσμος του μεσοδιαστήματος που βρίσκεται μεταξύ ζωής και θανάτου. Το ερώτημα που βάζει η ταινία είναι αν αυτοί οι κόσμοι συνυπάρχουν. Κι αν ναι, με ποιο τρόπο;

— Το σκηνικό και οι συνθήκες που μόλις περιέγραψες θυμίζουν αρκετά το σινεμά του Ντέιβιντ Λιντς.

Είναι από τους σκηνοθέτες που ξέρω ότι αγαπά πολύ ο Χρήστος, όπως κι εγώ, οπότε υπάρχουν αναφορές του λιντσεικού σύμπαντος στο φιλμ.

— Αλήθεια, πως επιλέγεις τις δουλειές σου;

Ο βασικός παράγοντας είναι το σενάριο που θα διαβάσω αν θα μου κεντρίσει το ενδιαφέρον. Όμως πολύ σημαντικό είναι και το ζήτημα της συνεργασίας. Ο ανθρώπινος παράγοντας, ποιοι δηλαδή θα είναι οι άνθρωποι που θα συνεργαστώ, είναι εξίσου σημαντικός.

— Θα έκανες ποτέ κωμωδία;

Ναι, φυσικά. Η κωμωδία είναι ένα είδος που μου αρέσει πάρα πολύ. Αλλά δεν έχω πάρει πολλές προτάσεις.

— Ποιοι ρόλοι σου αρέσουν;

Αυτοί που περικλείουν όλη την αλήθεια της ζωής. Που δεν είναι μονοδιάστατοι, αλλά πετυχαίνουν να δώσουν την κωμικοτραγική συνθήκη της ζωής.

— Το σινεμά τελικά σε έχει κερδίσει από το θέατρο;

Δεν θα το έλεγα. Κάνω περισσότερες ταινίες τώρα λόγω της πανδημίας που έκλεισε τα θέατρα. Το σινεμά πάντως μου αρέσει επειδή με βάζει σε μια έντονη διαδικασία για ένα πολύ πυκνό, μικρό και έντονο διάστημα, όμως μετά χάνεται. Αντίθετα το θέατρο έχει μεγαλύτερη διάρκεια και λόγω πρόβας αλλά και λόγω των παραστάσεων που μπορεί να τραβήξουν πολύ στο χρόνο. Παρότι και το θέατρο μου αρέσει -και μάλιστα είναι και πολύ βοηθητικό στην εξέλιξη ενός ηθοποιού- αυτό το έντονο συναίσθημα που βρίσκω στο σινεμά με γοητεύει αφάνταστα. Τουλάχιστον αυτό μου συμβαίνει τώρα, τούτη την περίοδο. Βοηθούν πάντως και οι ταινίες που έκανα στο εξωτερικό τον τελευταίο καιρό. Με γυρίσματα σε υπέροχες πόλεις σαν τη Μασσαλία, τη Βιέννη και τη Λουμπλιάνα.

— Ποιες ταινίες είδες πρόσφατα στο σινεμά που σε κέρδισαν;

Μου άρεσε πολύ το ισπανικό «Οι ροδακινιές του Αλκάρας» που είδα πριν από λίγο για τα βραβεία της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας.

— Πώς αποφάσισες να γίνεις ηθοποιός;

Νομίζω πως όλα ξεκίνησαν από την εποχή που με πήγαινε η μητέρα μου και βλέπαμε πολλές θεατρικές παραστάσεις αλλά και ταινίες στον κινηματογράφο. Ακόμη και στην Επίδαυρο πηγαίναμε για να δούμε τις μεγάλες παραστάσεις. Ίσως το μικρόβιο να το κόλλησα όταν άρχισα να βλέπω τα θεατρικά έργα του Λευτέρη Βογιατζή.

— Όταν είχες διαφωνίες ή διαφορές στη δουλειά σου πώς αντιδρούσες;

Με μαλακό, ήπιο τρόπο. Δεν μπορώ τις εντάσεις και τις φωνές. Δεν με αφορούν οι σχέσεις εξουσίας και επιβολής. Θέλω να κάνω τη δουλειά μου χωρίς τέτοιες συνθήκες. Για αυτό σας είπα ότι είμαι πολύ προσεκτική στις επιλογές με τους ανθρώπους που συνεργάζομαι.

— Ζούμε το τέλος της πατριαρχίας;

Όχι, έχουμε πολύ δρόμο ακόμη αφού οι συνθήκες που οδήγησαν σε αυτή συνεχίζουν να αναπαράγονται. Αλλά φαίνεται ευτυχώς να μπαίνει ένα τέλος στην ασυδοσία. Οπότε θα υπάρχει και μεγαλύτερος σεβασμός στις ανθρωπίνες, τις επαγγελματικές και φυσικά τις σχέσεις μεταξύ αντρών και γυναικών.

Η δυναμική ηθοποιός διαθέτει την οξυδέρκεια για να λέει τα πράγματα με το όνομα τους χωρίς περιττές σάλτσες. «Με ρώτησες αν θέλω να πω κάτι άλλο», μου λέει πριν πούμε το αντίο. «Αυτό γράψε το, σε παρακαλώ, οπωσδήποτε. Με θυμώνει που τρεις ιεροί χώροι για το σινεμά της Αθήνας κινδυνεύουν να χαθούν έτσι απλά και να γίνουν ξενοδοχεία. Όσοι είναι υπεύθυνοι για το μέλλον των αιθουσών αυτών, τι περιμένουν για να τις σώσουν;». **Α**

INFO Η ταινία «Ησυχία 6-9» κυκλοφορεί στις αίθουσες από τις 8/12 σε διανομή Weirdwave.



critic's CHOICE

Πιο πολύ από ποτέ (PLUS QUE JAMAIS)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Εμιλί Ατέφ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Βίκι Κριπς, Γκασπάρ Ουλιέλ, Μπιρν Φλόμπεργκ

Η Ελέν και ο Ματιέ ζουν ευτυχισμένοι μέχρι τη στιγμή που ένα ξαφνικό πρόβλημα υγείας της γυναίκας φέρνει τα πάνω κάτω. Κι ενώ ο Ματιέ θεωρεί πως το καλύτερο για τη σύντροφό του είναι το ρίσκο που ίσως να της επιτρέψει να ζήσει για αρκετό καιρό ακόμη, εκείνη είναι διστακτική ως προς το τι πράγματι επιθυμεί για τη ζωή της από εδώ και πέρα.

Μια πικρή ειρωνεία συνοδεύει την τελευταία ταινία του αδικοχαμένου Γκασπάρ Ουλιέλ («Ακριβώς το τέλος του κόσμου», «Οι ατέλειωτοι αρραβώνες») ο οποίος έσβησε σε μια χιονοδρομική πίστα τον περασμένο Γενάρη στα 37 του χρόνια. Υποδύεται τον σύζυγο της βαριά άρρωστης Ελέν που παλεύει με μια ανίατη ασθένεια και η μόνη της ελπίδα να ζήσει είναι να βρεθεί συμβατό μόσχευμα για τους πνεύμονές της. Η γραφή της Εμιλί Ατέφ επιχειρεί να ξεφύγει από τα κλισέ της εύκολης συγκίνησης που πηγάζει από μια σκληρή ιατρική περιπέτεια. Ο φακός εστιάζει στο πρόσωπο της ευάλωτης Βίκι Κριπς που περνά τρομερές θύελλες όσο η αρρώστια προχωρά και της αφαιρεί δύναμη και αξιοπρέπεια. Η θέληση για ζωή δεν αρκεί σε μια κατάσταση όπου τα πάντα είναι ρευστά και η μέχρι πρότινος επίπλαστη ασφάλεια καταρρίπτεται εν ριπή οφθαλμού. Η Άννα θα εντοπίσει ένα σάιτ με τίτλο «Τι να κάνεις όταν είσαι ετοιμοθάνατος». Εκεί θα βρει το μπλογκ ενός άντρα που ζει στη Νορβηγία και παλεύει καθημερινά με τη δική του αρρώστια. Οι δημοσιευμένες αλήθειες και κυρίως η ειλικρίνεια που θα βρει στο μπλογκ, θα της φέρουν και πάλι λίγο γέλιο και αισιοδοξία στη ζωή της, ενώ θα την οδηγήσουν στο να πάρει μια σειρά από καθοριστικές αποφάσεις. Ρεαλισμός και συναίσθημα κουμπώνουν άψογα σε μια βαθιά ανθρώπινη ιστορία όπου η σκηνοθέτρια αποτυπώνει υποδειγματικά την καθημερινή αγωνιώδη προσπάθεια της πρωταγωνιστριάς της να βρει τις απαντήσεις στα βασανιστικά ερωτήματα που την κατατρώνε. Άψογη για άλλη μια φορά η Λουξεμβουργιανή Βίκι Κριπς έρχεται να δώσει συνέχεια στο υποκριτικό κρεσέντο των τελευταίων μηνών («Το νησί του Μπέργκμαν», «Κορσές»). Το φιλμ συμμετείχε στο διαγωνιστικό τμήμα «Ένα Κάποιο Βλέμμα» του Φεστιβάλ Κανών 2022.

«Οι ζωντανοί δεν μπορούν να καταλάβουν τους μελλοθάνατους» (Πιο πολύ από ποτέ)

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

👉 Πετροσπεκτίβα στον Παντελή Βούλγαρη στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος (8-15 Δεκεμβρίου)

Οι πέντε διάβολοι (LES CINQ DIABLES)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Λεά Μισιούς ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Αντέλ Εξαρχόπουλος, Σάλι Ντραμέ, Σουάλα Εματί, Μουσταφά Μπενγκ, Δάφνη Πατακιά



Η μικρή Βίκι έχει το χάρισμα να αναπαράγει όποιο άρωμα της αρέσει, κλείνοντας το σε βάζα που αποτελούν την πολύτιμη συλλογή της. Η ηρεμία στη ζωή της Βίκι διαλύεται όταν έρχεται για επίσκεψη η αδελφή του πατέρα της.

Η φιλόδοξη ταινία της Λεά Μισιούς («Ανα») επιχειρεί να μας πει πολλά, συνδέοντας σε πρώτο επίπεδο μια επώδυνη ιστορία γυναικείας χειραφέτησης με ψήγματα ποικιλικού ρεαλισμού. Όμως δεν σταματά εκεί, εντείνει τον προβληματισμό της με κομμάτια μεταφυσικού θρίλερ, ενώ σε δεύτερο επίπεδο καταπιάνεται με ένα οδυνηρό love story, την ευθύνη της μητρότητας, μια οικογενειακή τραγωδία και ένα κοινωνικό σχόλιο για τη ρατσιστική κλειστή κοινότητα που ζει η Βίκι. Το αποτέλεσμα, παρά το βαρύ φορτίο, δικαιώνει την ταλαντούχα σκηνοθέτρια. Όλες οι σεναριακές αστοχίες του πρώτου μέρους εξηγούνται με δυνάτα επιχειρήματα που εκτός του πλούτου ιδεών διαθέτουν και σκηνοθετικές αρετές, που ξεδιπλώνονται υποδειγματικά στο θαυμάσιο δεύτερο μέρος.

Λευκός θόρυβος (WHITE NOISE) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Νόα Μπάουμπκ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ανταμ Ντράιβερ, Γκρέτα Γκέργουικ, Ντον Τσιντλ, Ράφι Κάσιντι



Ο Τζακ που διδάσκει Χιτλερικές Σπουδές στο πανεπιστήμιο της πόλης του, προσπαθεί να προστατεύσει τα μέλη της δυσλειτουργικής αλλά αγαπημένης οικογένειάς του όταν ένα τοξικό νέφος απλώνεται σε ολόκληρη την περιοχή.

Ο Νόα Μπόμπκ δασκευάζει Ντον Ντελίλο και δίνει ξανά την ευκαιρία στον Ανταμ Ντράιβερ να δώσει δείγματα του ερμηνευτικού ταλέντου του. Ο σαρκασμός και η ευφυΐα του πρωτότυπου υλικού είναι στοιχεία μιας ντελικάτης αλλά άνισης σάτιρας που κραυγάζει για το πόσο ξεχωριστή είναι, στοχεύοντας στο να αποσπάσει το θαυμασμό του θεατή. Ο «Λευκός θόρυβος» σαφώς και έχει ενδιαφέρον αλλά και δυνατές κωμικές σκηνές που ενισχύονται από τις πειστικές ερμηνείες των πρωτοκλασάτων ηθοποιών. Όμως οι εναλλαγές τόνων στη δράση και η επιδερμική ανάγνωση της ιστορίας αφήνουν μια ημιτελή γεύση που δεν αναπληρώνεται ακόμη κι όταν ο Ντράιβερ δίνει όσου στην πανεπιστημιακή αίθουσα μιλώντας άπταιστα γερμανικά!

Ησυχία 6-9 **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Χρήστος Πασσαλής ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Αγγελική Παπούλια, Χρήστος Πασσαλής, Σοφία Κόκκαλη, Μαρία Σκουλά, Μαρτίσσα Τριαταφυλλίδου



Ο Άρης και η Άννα συναντιούνται σε μια ερειπωμένη πόλη όπου οι εξαφανισείς δεκάδων κατοίκων δεν έχουν καμία λογική εξήγηση. Μέσα σε αυτόν τον παράξενο κόσμο ερωτεύονται, αλλά μετά από λίγο η γυναίκα εξαφανίζεται.

Ένα ερωτικό θρίλερ που ποντάρει στην ατμόσφαιρα και το κλίμα μυστηρίου. Στα προτερήματα του φιλμ το εικαστικό αποτύπωμα (το βιομηχανικό τοπίο με τους άδειους δρόμους και τις κεραιές σηματοδίνουν το φιλμ) και η απλότητα με την οποία μιλάει για τη δύναμη του έρωτα, την οδύνη της απώλειας αλλά και την ύπαρξη δύο χωριστών παράλληλων κόσμων που μοιραία κάποιες στιγμές συναντώνται.



ΘΕΑΤΡΟ

Κριτική του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ



ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗΤΣΙΑΛΕΡ



Στον πεζόδρομο απέναντι από το Πολυτεχνείο, μπροστά στην Αίθουσα πολλών δράσεων ΤΟ ΟΧΤΩ (Βασίλης Νούλας-Κώστας Τζημούλης), ανάμεσα στους συγκεντρωμένους ευάριθμους προσκεκλημένους, κυκλοφορεί ένα υβρίδιο: ένας άντρας γυμνός, βαμμένος μπλε, έχοντας καλυμμένο το πρόσωπο με μια μάσκα με μεγάλα αυτιά που παραπέμπει σε γάιδαρο και φέροντας πάνω του πλείστα όσα αντικείμενα δύσκολα προσδιορίσιμα, που κρέμονται από διάφορα μέρη του σώματός του.

Πρόκειται για εικαστικό δημιούργημα του γνωστού εικαστικού καλλιτέχνη-δημιουργού περφόρμανς **Πάνου Σκλαβενίτη**, ο οποίος αυτή τη φορά παρουσιάζει ως καλλιτέχνημα τον συνάδελφό του, επίσης γνωστό εικαστικό **Δημήτρη Αμελαδιώτη**. Τα βαμμένα γυμνά ανθρώπινα σώματα συναντώνται και σε άλλα έργα-περφόρμανς του Σκλαβενίτη, όπως το «Cargo», συμμετοχή του στη Biennale της Αθήνας του 2018. Και εκεί επικρατεί η μεταμύηση με συνήθως το κεφάλι καλυμμένο με διάφορα στοιχεία που παρωδούν κοινωνικές-εθνικές καταστάσεις.

Στη συνέχεια, εντός της αίθουσας, ανάμεσα στους όρθιους θεατές, ο Αμελαδιώτης, με όλη την προαναφερθείσα εξάρτησή του, θα εκφέρει έναν λόγο-προσωπική αφήγηση (εμπειρία μεταγραμμένη σε κείμενο από τον Θεόφιλο Τραμπούλη) που αφορά στη διαδρομή του. Από τη γέννησή του, τα προσχολικά του χρόνια, τις μετέπειτα δυσκολίες στο σχολείο, την επεισοδιακή είσοδό του στη Σχολή Καλών Τεχνών και, τελικά, ως την απαλλαγή του από τον στρατό, έχοντας, κάποια στιγμή, διαγνωσθεί με το σπάνιο κληρονομικό σύνδρομο Stickler –σθένεια που δημιουργεί προβλήματα στην όρασή του, την ακοή του, την άρθρωσή του, προβλήματα που ο καλλιτέχνης παρουσιάζει αναλυτικά στη δύσκολα διαχειρίσιμη εξέλιξη τους, αλλά και σε σχέση με το πώς επηρέασαν την ταυτότητά του και τη σχέση του με τους διάφορους κοινωνικούς φορείς.

Πρόκειται για μια περφόρμανς που ανατρέχει στις απαρχές του είδους: όταν, κατά τη δεκαετία του 1960, σε Αμερική αλλά και Ευρώπη, ένα ως επί το πλείστον αυτοσχεδιάζον μονολογούν άτομο, αντλούσε υλικό από την αυτοβιογραφία του, δίνοντας ταυτόχρονα έμφαση στην ανάπτυξη του σώματός του και της εικόνας του στον χώρο, για μια και μοναδική επιτέλεση. Γρήγορα, βέβαια, ακολούθησε η πολιτικοποίηση της περφόρμανς, συνοδευόμενη από την έμφαση στον λόγο προκειμένου να καταγγελλεί, με βάση και πάλι την ατομική εμπειρία, το κυρίαρχο σύστημα, το οποίο λειτουργούσε κατασταλτικά-απαξιώτικά απέναντι σε ποικίλες μειονότητες.

Μια τέτοια περφόρμανς είναι και η συγκεκριμένη, που παρουσιάστηκε για μία μόνο μέρα σε Αθήνα και άλλη μία σε Θεσσαλονίκη, αποποιούμενη έτσι την επαναληπτικότητα, που, για τους θεωρητικούς, ενέχει σε μεγάλο βαθμό τη θεατρικότητα.

Ο Αμελαδιώτης, έχοντας αντιμετωπιστεί για το πρόβλημά του ως ιδιάζουσα περίπτωση από μια κοινωνία που διέπεται από την κανονικότητα θέτοντας αμήχανη και υ-

ποκριτικά απορούσα –με ποικίλους τρόπους– στο περιθώριο όποιον ξεφεύγει από τη νόρμα της, εκφέρει τον λόγο του κινούμενος στην αίθουσα πεσμένος στα τέσσερα. Υπακούει έτσι, στις απαιτήσεις της γαϊδουροκεφαλής του, ενώ ταυτόχρονα εκφράζει την αίσθηση αλλοτιότητας, που του έχει ενσταλάξει η ίδια η κοινωνία.

Είναι γνωστό ότι η μάσκα αποκρύπτει το πρόσωπο αποστομίζοντάς το. Ταυτόχρονα, αποκρύπτει το όργανο παραγωγής του λόγου, δηλαδή το στόμα, ανάγοντας τη φωνή που ακούγεται σε φωνή του «κανενός» ή/και ταυτόχρονα, σε φωνή αταυτοποίητων πολλών. Το μη-πρόσωπο της μάσκας αντιτίθεται στην έννοια του ανθρώπου ως «εικόνας του Θεού»: «Εικών του Θεού εστίν ο κατ' εικόνα του Θεού γεγονός άνθρωπος, και μάλιστα εκ πνεύματος αγίου ενοίκησιν δεξάμενος».

Ωστόσο, αυτό που πρώτιστα κάνει η μάσκα είναι να αποκρύπτει το κεφάλι από το ανθρώπινο σώμα, επιφέροντας

την έκπτωσή του από το ανθρώπινο, καθιστώντας το απροσπέλαστο για τα ισχύοντα κοινωνικά στερεότυπα και άρα απορριπτό, ως κάτι το κτηνώδες και κατά συνέπεια απειλητικό, τρομακτικό, υπενθυμίζοντας τον Απωθημένο Άλλο των πολιτισμών κοινωνιών. Η συγκεκριμένη ζωώδης μάσκα, μαζί με το ολόγυμνο μπλε σώμα και την τετράποδη στάση του Αμελαδιώτη επιβεβαιώνει τα παραπάνω, οδηγώντας μας να δεχτούμε, μαζί με τον Bataille και την ομάδα με το χαρακτηριστικό

όνομα «Acéphale» (1936) της οποίας ηγείτο, ότι το ζωώδες επιτρέπει στον άνθρωπο να ανακαλύψει αυτό που πράγματι είναι αλλά και ταυτόχρονα αυτό για το οποίο τρέφει τον μεγαλύτερο τρόμο: τον Απωθημένο Άλλο, ήτοι το Κτήνος, αυτό που η κοινωνία έχει φυλακίσει, αποκλείσει εκτός των ορίων της, καθώς βάζει σε κίνδυνο τη συμβατικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Αλλωστε, η μεταμύηση του Αμελαδιώτη, του εκτός συμβατικής κανονικότητας ατόμου που η κοινωνία αγνοεί τον τρόπο διαχείρισής του, θυμίζει έντονα τη μορφή του Μινώταυρου και τους λόγους που οι σούρ-ρεαλιστές επένδυσαν επάνω του ως σε σχήμα αρχέγονο, μια επιστροφή στις ρίζες, όπου τα αντιτιθέμενα συνυπήρχαν αγαστά. Πρόκειται, εκεί όπως κι εδώ, για σώμα καταγωγικό, μοναδική εικόνα ανεξάρτητη από το οικονομικό κύκλωμα, δεκτική να διατηρήσει το «ίχνος» μιας γραφής και, παράλληλα, εκτιθέμενη σε αναμορφώσεις.

Όταν ο Αμελαδιώτης ολοκληρώσει την απρόσωπη αφήγησή του και σταθεί όρθιος βγάζοντας τη μάσκα και δείχνοντας την ανθρώπινη μορφή του, το κοινό χειροκροτεί συν-κινημένο, ανακουφισμένο. Πατί, όπως έχει πει ο Bataille («Metamorphose», Documents): «Σε κάθε άνθρωπο υπάρχει ένα κτήνος έγκλειστο σε μια φυλακή [...], αλλά υπάρχει και μια πόρτα, και αν μισανοίξει αυτή η πόρτα τότε το ζώον ορμά προς τα έξω [...]. Τότε ο άνθρωπος πέφτει νεκρός και το κτήνος συμπεριφέρεται σαν κτήνος, αδιαφορώντας για το αν θα προκαλέσει τον ποινικό θαυμασμό του νεκρού». **Α**

Το κομμένο κεφάλι του Δημήτρη Αμελαδιώτη.

Ιδέα-σκηνοθεσία: Πάνος Σκλαβενίτης. Αίθουσα ΤΟ ΟΧΤΩ, Αθήνα.



ΒΙΒΛΙΟ

Επιμέλεια: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΛΗ

Blonde

Τζόις Κάρολ Όουτς και Άντρου Ντόμινικ

Ένα μυθιστόρημα 939 σελίδων και μια ταινία σχεδόν τριών ωρών: σαπουνόπερα, tabloid glamour, φεμινισμός της κλάψας

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ



Πιστεύω ότι η Joyce Carol Oates είναι μια από τις πιο υπερεκτιμημένες Αμερικανίδες συγγραφείς: το να παράγει 3.000 σελίδες μυθοπλασίας ετησίως δείχνει περισσότερο γραφομανία παρά συγγραφικό ταλέντο. Εξάλλου, η αυτοαποκαλούμενη «προλετάρια συγγραφέας» έχει την α-

καταμάχητη τάση να σκαρώνει ιστορίες γύρω από αληθινά πρόσωπα στα οποία προσδίδει ιδιότητες βγαλμένες από την αχαλίνωτη φαντασία της. Νοσηρή φαντασία: βιασμοί, αιματοχυσία, αιμομείζια, διαστροφές – αυτή είναι η εικόνα που έχει για τον κόσμο η Olive Oyl της αμερικανικής λογοτεχνίας. Οι αρνητικές κριτικές δεν λείπουν: μερικές επισημαίνουν τον σαδομαζοχισμό της, τη σχεδόν πορνογραφική συναισθηματική της υστερία και την επιδίωξη του εντυπωσιασμού. Συχνά, η JCO απαντάει στις κριτικές επιβεβαιώνοντας τα παραπάνω ψυχικά χαρακτηριστικά της.

Τα γράφω αυτά επειδή είδα, καθυστερημένα, την ταινία του **Andrew Dominik** «Blonde» η οποία νομίζω πως παραβιάζει τη δεοντολογία που πρέπει να ακολουθεί κάθε δημιουργός. Τόσο το μυθιστόρημα του 2000 (που είχε μεταφερθεί στην οθόνη σε μια ελαφρώς διαφορετική ανάγνωση το 2001), όσο και η σχεδόν τρίωρη ταινία που προβλήθηκε στο Netflix αφηγούνται μια ιστορία, η οποία, αν και γεννήθηκε στο μυαλό της JCO, διατηρεί τα ονόματα των αληθινών προσώπων: της κεντρικής ηρωίδας Μέριλιν Μονρόε, των Κένεντι, του παραγωγού της Twentieth Century Fox, Ντάρλι Φ. Ζάνουκ, του Άρθουρ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Μίλερ, του Τζο Ντιμάτζο κτλ – κανείς τους δεν ζει για να αντιδράσει· οι νεκροί έχουν πάντοτε άδικο.

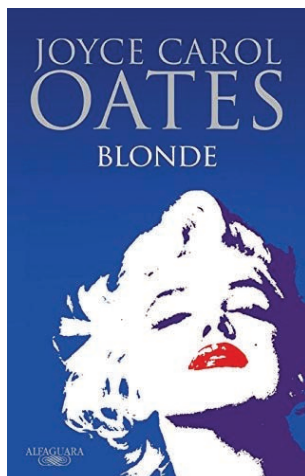
Παλιότερα, η JCO είχε αναζητήσει έμπνευση στην ιστορία της Μαίρη Τζο Κόπετσνι –μιας ακόμα ευάλωτης κοπέλας– που πνίγηκε σε αυτοκινητικό δυστύχημα στον Κόλπο του Ναντάκετ: το όχημα οδηγούσε ο Έντουαρντ Κένεντι, ο οποίος, σύμφωνα με την εκδοχή της JCO στη νουβέλα «*Μαύρο νερό*», εκμεταλλευόταν σεξουαλικά την 28χρονη Κόπετσνι. Στο «*Αδελφή μου αγάπη μου*», η JCO αφηγούνταν τη δολοφονία μιας μικρής πρωταθλήτριας του παιδικού καλλιτεχνικού πατινάζ, με αναφορές σε όλα, σε σχεδόν όλα, τα ανθρωπολογικά ταμπού. Σε καμιά πενήνταριά πολυσέλιδα μυθιστορήματα της JCO, τα παιδιά, ιδιαίτερα τα κορίτσια, ζουν σε εφιαλτικούς κόσμους γεμάτους σκοτεινά μυστικά: «*Παράνομο πάθος*», «*Παζλ κοντά στο ποτάμι*», «*Καρχηδόνα*», «*Baby-sitter*», «*Ο κήπος των επίγειων ηδονών*», «*Sexy*», «*Ο βιασμός*», «*Ο πρώτος έρωτας*» – σταματώ εδώ. Το είδος της είναι το παλιομοδίτικο gothic στο οποίο προσθέτει μια δόση γκλάμουρ και reality show – κάτι που, εκ των πραγμάτων, έκανε και στο «*Blonde*» όπου αφηγήθηκε τη δική της φαντασίωση για τη ζωή της Μέριλιν Μονρόε: μια διαδοχή από βιασμούς, κακοποίηση, θυματοποίηση, δάκρυα, αποβολές, εκτρώσεις, χαστούκια και ψυχοτρόπα φάρμακα. Η JCO κατάφερε να μεταμορφώσει ένα από τα πιο χαριτωμένα πρόσωπα του Χόλιγουντ στην απόλυτη παθούσα του σεξισμού και της δημοσιότητας: της διέφυγε εντελώς το πώς η Μονρόε συνεργάστηκε στη δημιουργία της δημόσιας εικόνας της και το πόσο απολάμβανε το στάτους του sex symbol, το ότι ζούσε για τα βλέμματα τα οποία σήμερα κρίνονται politically incorrect.

Το μυθιστόρημα «*Blonde*» –σχεδόν 1.000 σελίδες: η JCO δεν μπορεί να περικόψει τα κείμενά της, τα θεωρεί ιερά· κάθε λέξη είναι μια κατάθεση ψυχής – μου φαίνεται αναίσχυντα εντυπωσιαστική απόδοση μιας συνηθισμένης χολιγουντιανής ιστορίας η οποία υποθέτω ότι είχε τις υπέροχες στιγμές της, όπως και τις στιγμές εξευτελισμού και αποτυχίας· που δεν λείπουν από τη ζωή κανενός. Όντως ο Ζάνουκ βίασε τη Μέριλιν Μονρόε πάνω στο γραφείο του; Όντως ο Τζον Κένεντι την περιφρονούσε αλλά τον ξετρέλαιναν τα οπίσθιά της; Πώς τα ξέρει αυτά η JCO; Προφανώς, τέτοια είναι τα δικά της συναισθήματα, οι δικές της παρορμήσεις έναντι αυτής της τόσο σέξι εικόνας: η JCO ομολογεί τις επιθυμίες της μεταθέτοντάς τις σε άλλους· είναι ηδονοβλεψίας.

Ομοίως, η ταινία του Andrew Dominik, που περιλαμβάνει σκηνή αναγκαστικής έκτρωσης –λίγη διακριτικότητα δεν θα έβλαπτε– υποτίθεται ότι εξερευνά την «ιδέα» της Μέριλιν Μονρόε. Αλλά, εφόσον δεν πρόκειται για κινηματογραφική βιογραφία, δεν θα έπρεπε οι χαρακτήρες να έχουν διαφορετικά ονόματα; Να θυμίζουν κάτι χωρίς να είναι αυτό το κάτι; Μόνον έτσι θα μπορούσε να δικαιολογηθεί η ανάμειξη πραγματικών γεγονότων με τις εξεζητημένες εικασίες που συνθέτουν την ταινία όσο και μυθιστόρημα στο οποίο βασίστηκε.

Η **Ana de Armas** είναι εξαιρετικά ελκυστική· την είχαμε δει στο «Knives-Out» – έχει, μεταξύ άλλων, πολύ ενδιαφέρον στόμα. Εδώ μοιάζει με σωσία της Μονρόε που κλαίει ασταμάτητα· όταν δεν κλαίει, είναι γυμνή· μερικές φορές κλαίει και είναι γυμνή· κάπου κάπου κλαίει, είναι γυμνή και ματωμένη μαζί. Μέσα στην ταλαιπωρία ξεγλιστράει κάπου η κουβανέζικη προφορά της· αλλά αυτό είναι το λιγότερο. Η ταινία, ένα πυρετικό όνειρο από ιμπερσιονιστικούς ήχους και χρώματα, αναδεικνύει ένα και μοναδικό πράγμα: το πώς το Χόλιγουντ και οι κακοί άνδρες –βιαστές, εκμεταλλευτές, βάνουσοι, «γουρούνια» κτλ– μάσπασαν και έφτυσαν τη Μέριλιν, η οποία εμφανίζεται σαν ένας εύθραυστος άγγελος που αναζητεί μια πατρική φιγούρα για να την αγαπήσει και να την προστατεύσει. My heart belongs to daddy: πολύ μπανάλ ψυχανάλυση. Για να δείξουν σε ποιο βαθμό εμπορευματοποίησαν τη Μονρόε οι μηχανισμοί του Χόλιγουντ, η JCO και ο Andrew Dominik, την εμπορευματοποιούν ακόμα πιο χυδαία.

Η JCO ζει στο ειδυλλιακό φυλλάδες Πρίνστον όπου γράφει τα grand guignol της επιμένοντας ότι η κοινωνία μεταχειρίζεται τα καμένα τα κορίτσια σαν κομμάτια κρέας· η θηλυκότητα είναι μια παγίδα· οι εκτρώσεις ένα θέατρο φρίκης· οι άνδρες αρπακτικά· πίσω από κάθε ευτυχισμένη οικογένεια κρύβεται ένα βδέλυγμα· το σεξ είναι αμαρτωλό, πηγή τραγωδίας. Η JCO είναι πουριτανή· της λείπει εντελώς το χιούμορ· δεν είναι συγγραφέας, είναι γραφιάς. **A**



ΣΟΦΟΚΛΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ



Μετάφραση: Νίκος Α. Παναγιωτόπουλος
Σκηνοθεσία: Χάρης Φραγκούλης
Μουσική: Κορνήλιος Σελαμής

ΘΕΑΤΡΟ ΣΦΕΝΔΟΝΗ
Μακρή 4, στάση μετρό Ακρόπολη

Πρεμιέρα: 12 Δεκεμβρίου 2022
Παραστάσεις: Δευτέρα - Τρίτη 21:00

Προπώληση Viva.gr
Τηλ. Κρατήσεων 694 5054160



ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ



«Είναι τραγικό πώς κάποιος ηρεμεί με το να σκοτώνει»

Το βιβλίο του, «Το Βουνό των Ναζί - Από το Μπράναου αμ Ινν στο Μπερχτεσγκάντεν», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αρμός. Τι συνέβη εκεί και γιατί ο Αριέλ Λεκαδίτης επιστρέφει σε έναν τόπο που από το πράσινο της ειδυλλιακής φύσης του ξεχείλισαν ποτάμια από αίμα;

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Σ

τη φαντεζί βουκολική τοποθεσία Μπερχτεσγκάντεν δεσπόζει η Φωλιά του Αετού, το «ησυχαστήριο» του Αδόλφου. Με δεδομένο πως εδώ ο Χίτλερ δέχτηκε διπλωμάτες και προσωπικότητες της εποχής ή πήρε αποφάσεις και κατέστρωσε ανηλεή σχέδια εξόντωσης χωρών, λαών και μειονοτήτων, στη λέξη «ησυχαστήριο» επιβάλλεται να μπου εισαγωγικά. Ο τόπος είναι ακόμα φορτισμένος από μνήμες που μυρίζουν αίμα, βία και διαστροφή. Ειρωνεία, αλλά στη Φωλιά του Αετού ο Χίτλερ και οι στρατηγοί-πρωτοπαλικάρα του, περικυκλωμένοι από εξαίσια αλπική φύση, συντρόφους, φιλενάδες, υψηλή μαγειρική και υψιπετείς νότες, κάθε άλλο παρά πρέμψαν ή έδωσαν στον πολιτισμό μια ευκαιρία.

Σ' αυτό το μικρό γραφικό χωριό, που στα μονοπάτια του γράφτηκε μεγάλο μέρος από την παγκόσμια ιστορία του μίσους, ταξίδεψε ο Αριέλ Λεκαδίτης. Εκεί που σήμερα εκτός από τη Φωλιά του Αετού υπάρχει το Μουσείο Dokumentation Obersalzberg για να θυμίζει την εποχή που οι άνθρωποι έγιναν θηρία και η μαζική παράκρουση ενάντια σε κάθε τι διαφορετικό από την ιδεολογία τους αποκτήνωσε. Ένα οδοιπορικό του Αριέλ Λεκαδίτη σε εκείνη την εποχή αλλά και η αφορμή που έψαχνε ο συγγραφέας για να φωτιστεί η ταραχή που προξένησε το συγκεκριμένο βουνό.

Nazi Hunter: δηλώνετε μέσα στο βιβλίο πως σας έχει σημαδέψει ο Σάιμον Βίζενταλ. Όταν τον ρώτησαν γιατί το κάνει, απάντησε πως ήθελε να πει «γιατί δεν σας ξέχασα», όταν θα αντάμωνε στον Παράδεισο με τα θύματα του Ολοκαυτώματος. Ας την πω παρεμφερή ερώτηση: Γιατί το Μπερχτεσγκάντεν; Το Μπερχτεσγκάντεν το επέλεξα λόγω μιας συγκυρίας. Είχα παρακολουθήσει το 2019 μια ομιλία στο Simon Wiesenthal Institute στη Βιέννη. Κεντρική ομιλήτρια ήταν μια ιστορικός η οποία εργαζόταν στο Dokumentation Obersalzberg, όπου το συγκεκριμένο ίδρυμα έχει να κάνει με την ιστορία του Μπερχτεσγκάντεν. Εκεί μου κέντρισε το ενδιαφέρον η ιστορία της συγκεκριμένης περιοχής, που και για μένα μέχρι τότε ήταν άγνωστη. Εκεί θα λέγαμε ήταν η πρώτη επαφή. Η αφορμή λοιπόν για το Μπερχτεσγκάντεν ήταν μια ομιλία, όπου πιθανόν να μην την είχα παρακολουθήσει αν τότε δε ζούσα στη Βιέννη.

Πότε ήταν η πρώτη φορά που ακούσατε για αυτό, πότε το πρωταντικρίσατε και πόσες φορές χρειάστηκε (αν) να ταξιδέψετε εκεί, προκειμένου να πιάσετε την ατμόσφαιρα του βιβλίου; Η πρώτη φορά που άκουσα ήταν το 2019. Ταξίδεψα τρεις φορές στις Βαυαρικές Άλπεις και στη συγκεκριμένη περιοχή. Δε χρειαζόταν περισσότερες φορές για να μω στο κλίμα της περιοχής. Είναι μια περιοχή που ο επισκέπτης φαινόταν μπαινίς στην ατμόσφαιρα. Ίσως αμείνεται κάποια περίεργη στον αναγνώστη, αλλά είναι κάτι το οποίο δεν μπορεί να αποτυπωθεί σε λίγες λέξεις.

Ξεκινάτε από τα παιδικά χρόνια του Χίτ-

λερ στο Μπράναου αμ Ινν και με ενδιαμέσους σταθμούς τη Βιέννη, τον Πρώτο Παγκόσμιο, τη Βαϊμάρη και το Μόναχο. Όταν ο αναγνώστης φτάσει στο Βουνό των Ναζί, έχει πάρει μια γερή γεύση από ψυχικές και αληθινές ιστορίες που σημάδεψαν και γέννησαν το Τέρας. Τι επιδιώξατε με αυτή τη μεγάλη παρένθεση, ας την αποκαλέσω, μέχρι να μπει στα άδυτα της Αετοφωλιάς; Είναι χαρακτηριστικό της γραφής μου να απευθύνομαι σε ένα ευρύ κοινό. Από έναν άνθρωπο ο οποίος έχει άγνοια για



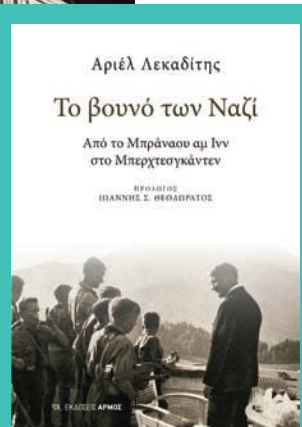
το πού γεννήθηκε ο Χίτλερ, μέχρι έναν ιστορικό. Θεώρησα, λοιπόν, πιο λειτουργικό να ξετυλίξω την ιστορία από την αρχή. Σκεφτόμουν πως θα υπάρξουν αναγνώστες οι οποίοι δεν θα μπορούσαν να μπου στο κλίμα του βιβλίου αν ανέφερα μόνο για την Αετοφωλιά χωρίς να κάνω κάποιες αναφορές για τον λόγο που ο Χίτλερ επέλεξε τη συγκεκριμένη τοποθεσία.

Αυτό που με εντυπωσίασε ήταν και οι ιστορίες - παραθέματα ανθρώπων και στιγμών, για τις οποίες ο μέσος αναγνώστης δε γνωρίζει την κομβική τους σημασία για τη ζωή του Χίτλερ. Η ιστορία του Εβραίου γιατρού Dr Bloch που περιποιούνταν την άρρωστη μητέρα του, ο απελπισμένος έρωτάς του, προ Εύας Μπράουν, με τη Maria Reiter, ο δύσμοιρος Johann Brander που αρνήθηκε να συζητήσει με τους συναντήσεις για τον απλό λόγο ότι η πλειοψηφία της βιβλιογραφίας είναι στα Γερμανικά. Ας πούμε, δεν υπήρχε περίπτωση να έρθω σε επαφή με τον Arthur Eichengrün, αν ο τελευταίος δεν περνούσε τα καλοκαίρια του στο Μπερχτεσγκάντεν. Τον Arthur Eichengrün τον διάλεξα πρώτα ως Εβραίο θύμα του Ολοκαυτώματος και γιατί η ιστορία του είναι άγνωστη στον περισσότερο κόσμο. Όσον αφορά τον Johann Brander, η επιλογή ήταν ακόμα πιο απλή. Ήθελα να δώ-

σω στον αναγνώστη να καταλάβει πως οι Ναζί δεν στοχοποιούσαν μόνο όσους δε θεωρούσαν ομοϊδεάτες, αλλά και Γερμανούς απλούς πολίτες που στέκονταν ενάντια στα σκοτεινά σχέδιά τους.

Τελικά μήπως όχι στο Βερολίνο, αλλά σε αυτό το μέρος ήταν που πάρθηκαν οι αποφάσεις για τη μαύρη τύχη εκατομμυρίων ανθρώπων; Εδώ ήταν το κέντρο του μίσους; Όμως, πώς είναι δυνατόν να συμβαίνει κάτι τέτοιο σε ένα πανέμορφο βουκολικό ησυχαστήριο; Θεωρητικά λόγω φύσης καταλαγιάζει η ψυχή, να όμως που στα περίξ του Μπεργκχοφ το πράσινο της φύσης κάνει να φουντώνει περισσότερο το κόκκινο του αίματος... Έχετε απόλυτο δίκιο. Η

ψυχή ηρεμεί στη φύση και βοηθάει άπαντες να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους. Οι Ναζί γιατί δεν το έκαναν αυτό; Και όμως το έκαναν. Και το λέω αυτό γιατί για αυτούς ό,τι έκαναν ήταν κάτι σωστό, κάτι χρήσιμο. Δε



James Gavin
«Η ζωή του»
εκδ. Ψυχογιός

θεωρούσαν ότι έκαναν κάτι άσχημο προς τον κόσμο. Οι δικτάτορες πάντα θα προτάσσουν το καλό του κόσμου και των ανθρώπων. Βέβαια, δε χωράει καμία αμφιβολία πως ό,τι έκαναν οι Ναζί ήταν όχι μόνο καταστροφικό αλλά και σαδιστικό

Μπορείτε να μου περιγράψετε ένα τυπικό εικοσιτετράωρο του Χίτλερ και των στρατηγών-δημίων του εκεί στην εξοχή; Τη σημασία, φερειπείν, του να σε υποδέχεται στην κορυφή της σκάλας ή να κατεβεί για να σε προϋπαντήσει εγκάρδια, τη σημασία του δόους καθώς το ασανσέρ σε ανέβαζε στο ψηλότερο επίπεδο, τον ίλιγγο της ανάβασης, τη θέα, τα γεύματα, τους λόγους που έβγαζε αλλά και τον κόσμο που ξεροστάλιαζε έξω για να τον πγέτι του. Καταφέρατε να τα «δείτε» όλα αυτά και ψυχικά εκτός, υποθέτω, από το να τα ανακαλέσετε μέσω φωτογραφιών ή κινηματογραφικών εικόνων; Η ζωή του Χίτλερ και των Ναζί στο Μπερχτεσγκάντεν ήταν ζωή ενός αργόσχολου. Ξυπνούσε αργά το μεσημέρι. Απαγορευόταν να τον ξυπνήσει κάποιος, έστω και αν ήταν κάτι επείγον. Έτρωγε κάτι μεταξύ πρωινού και μεσημεριανού και μετά έκανε έναν περίπατο έως την τσαγερί στην κορυφή Μουσλάνερ. Στους περιπάτους αυτού τα θέματα συζήτησης ήταν αυστηρά πολιτικά. Η τσαγερί από το Μπεργκχοφ ήταν μια ώρα περπάτημα, οπότε, όταν έφταναν εκεί, έπιναν καφέ ή τσάι και χαλαρώνανε. Έπειτα επέστρεφαν με αυτοκίνητο στο Μπεργκχοφ. Δεινούσαν και μετά άκουγαν τους μονολόγους του Χίτλερ και έβλεπαν κάποια ταινία μέχρι τα ξημερώματα. Ο Χίτλερ, όταν ήθελε να σε μειώσει, στεκόταν στην είσοδο του Μπεργκχοφ. Ήταν ένα είδος στρατιωτικού καψωνιού. Ο κόσμος περίμενε να δει τον Χίτλερ, διότι τον έβλεπε ως τον Σωτήρα του. Ήταν ο Μεσσίας για τους Γερμανούς, που ήρθε να τους λυτρώσει από την ντροπιστική ήττα του Μεγάλου Πολέμου. Είναι δύσκολο να μπει στον ψυχισμό των Ναζί μέσω οπτικοακουστικού υλικού. Απλώς το θέμα είναι πως εκεί οι Ναζί ένοιωθαν όπως οι θεοί του Ολύμπου στην αρχαία Ελλάδα.

Σήμερα τι έχει απομείνει εκεί από εκείνη την εποχή εκτός από τα χαλάσματα; Τι κόσμος ανεβαίνει; Όταν ανεβήκατε εσείς, νιώσατε πως πιθανόν στο πλήθος υπήρχαν και νοσταλγοί του Χίτλερ; Πηγαίνουν άνθρωποι όλων των ηλικιών, κατά κύριο λόγο για να κάνουν πεζοπορίες και να γευτούν τα ψυχικά οφέλη της φύσης. Βέβαια, θα υπάρχουν και νοσταλγοί σίγουρα. Απλά στο μυαλό του καθενός δεν μπορείς να εισαι. Πάντως οργανωμένες τοποθεσίες για νοσταλγούς του ναζισμού φανερά δεν υπάρχουν. Εγώ τουλάχιστον δεν έχω ακούσει κάτι. Αν, ας πούμε, κάποιος πάει στο νεκροταφείο να επισκεφτεί κάποιον τάφο ενός Ναζί, αυτό είναι κάτι που δεν μπορώ να το ξέρω.

Για ποιο λόγο γράψατε αυτό το βιβλίο; Το βιβλίο αυτό το έγραψα γιατί δεν υπήρχε τίποτα στην ελληνική βιβλιογραφία και ήθελα το ελληνικό κοινό να έρθει σε επαφή με τη συγκεκριμένη περιοχή. Υπάρχει ενδιαφέρον για τέτοια θέματα, απλά πολλές φορές κάποιος πρέπει να τα φέρει στην επιφάνεια. Ένας άλλος λόγος ήταν πως στο μέλλον θα ήθελα όσοι επισκέπτονται το Dokumentation Obersalzberg και θέλουν να διαβάσουν κάτι σχετικό να μπορούν να έχουν την ευκαιρία τους μέσω του βιβλίου μου. Διότι, όπως έχω αναφέρει και παραπάνω, η βιβλιογραφία κατά κύριο λόγο είναι στα γερμανικά. Η συζήτηση που θα επιθυμούσα όχι μόνο να αρχίσει αλλά και να υπάρχει συνέχεια, θα ήταν πως πρέπει να αποτινάξουμε από μέσα μας τη σύνδεση των Ναζί του τότε με τους πολίτες της σημερινής Γερμανίας. Γνωρίζω άτομα που δε θα μάθαιναν ποτέ Γερμανικά γιατί έχουν συνδέσει τη γερμανική γλώσσα με ομιλίες του Γκέμπελς και του Χίτλερ. Όπως άλλωστε αναφέρω και στο βιβλίο, οι Ναζί ήταν Γερμανοί, αλλά όλοι οι Γερμανοί δεν ήταν Ναζί. Σίγουρα υπάρχουν θύλακες του νεοναζισμού στη Γερμανία αλλά και παντού, αλλά αυτό δε σημαίνει πως οι σημερινοί Γερμανοί στην πλειοψηφία τους είναι νοσταλγοί του ναζισμού. **Α**

#BookTok

Made Us Read Them



Τους πήρε έξι καλοκαίρια
για να ερωτευτούν και μια στιγμή
για να τα διαλύσουν όλα.

Ο Νοξ είναι ωραίος,
μοναχικός και δεν ανέχεται
το δράμα. Και δεν έχει σκοπό
να ερωτευτεί ένα καλό κορίτσι.



Ένας κόσμος λογοτεχνίας

www.psichogios.gr



Ολική απώλεια μνήμης στον Βόσπορο

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Κλεισμένος στο σπίτι μου, θύμα κι εγώ του covid –ο οποίος φαίνεται καταφεύγει στις τελευταίες εφεδρείες στην αναζήτησή του για ξενιστές– το έχω ρίξει στα χαρτομάντιλα για την καταρροή και στη λογοτεχνία για την ανακούφιση της ψυχής. Μια τέτοια ανακούφιση ήρθε να μου προσφέρει ο Τούρκος συγγραφέας Μπουρχάν Σονμέζ με το μυθιστόρημά του «Λαβύρινθος». Στην κατάστασή μου, μαντρωμένος μέσα με τον covid να περιπολεί στους δικούς μου λαβυρίνθους, ο ήρωας του Σονμέζ, που από την αρχή κιόλας του βιβλίου βρίσκεται να έχει πηδήξει από τη γέφυρα του Βοσπόρου σε μια αποτυχημένη απόπειρα αυτοκτονίας, αποδεικνύεται ιδανικός –όχι αυτόχειρ– περιπασιμός στη δική μου ταλαιπωρία.

Κι ενώ ο πυρετός ανεβαίνει στο ισχνό σαρκίον μου, καταβυθίζομαι στον ψυχικό κόσμο του Τούρκου ήρωα, ενός μουσικού που η πτώση του από τη γέφυρα του Βοσπόρου επέφερε εκτός από ένα σπασμένο πλευρό και μια ολική απώλεια μνήμης. Ο ήρωας δεν θυμάται απολύτως τίποτα από την προηγούμενη ζωή του, ενώ οι φίλοι του προσπαθούν να τον προσανατολίσουν ξανά σ' αυτή και οι συγγενείς του τον αντιμετωπίζουν με τρυφερότητα και καλοσύνη. Όμως εκείνος αποζητάει τη μοναξιά στην προσπάθεια να συνδεθεί με τον εαυτό του – αλλά ποιος είναι ο εαυτός του; Ποιος ήταν οι σκέψεις του για τον Θεό, για τη ζωή και τον θάνατο; Τι πίστευε κάποτε; Κι αυτό το σπίτι που τον έφεραν από το νοσοκομείο, γιατί δεν του λέει κάτι; Ήταν τραγουδοποιός, όμως τα τραγούδια που έγραφε στο παρελθόν, τώρα του φαίνονται γεμάτα ατέλειες που η σημερινή του ιδιοσυγκρασία δεν τα ανέχεται. Αρέσκεται να περιφέρεται μόνος στην πόλη του, στην Κωνσταντινούπολη:

«Η νύχτα έχει τη δική της μυρωδιά. Τα φύκια της θάλασσας λασιώνουν την άσφαλτο. Τα ξερόκλαδα είναι καλυμμένα με τη σκόνη από τις οικοδομές. Η υγρασία από τα τείχη περνάει στις παρακείμενες γειτονίες. Η μυρωδιά της νύχτας μαζί με έναν άνεμο αρωματισμένο με θυμίαμα απλώνεται αργά αργά και τυλίγει ολόκληρη την Ιστανμπούλ από τα υπόγεια μέχρι τις σοφίτες, από τους κήπους έως κάτω από τις γέφυρες... Από μακριά ακούγονται σειρήνες».

Κι ενώ ο ήρωας του Σονμέζ αναζητεί κάποιες αναμνήσεις που θα του φέρουν πάλι στη μνήμη την παλιά του ταυτότητα –που για την ώρα μοιάζει οριστικά χαμένη– εγώ, ανάμεσα σε βοτανο-φάρμακα, πολυβιταμίνες και γιατροσόφια ιαματικά κατακλύζομαι από αναμνήσεις της Κωνσταντινούπολης. Προχωρώ στην Ιστικλάλ ανάμεσα στο πολύβουο πλήθος ακούγοντας από μακριά το κουδούνισμα του τραμ. Πίνω το σαλέπι μου στο καφέ όπου σύχναζε ο Πιερ Λοτί με θέα τον Κεράτιο Κόλπο. Παίρνω το πλοίο για τα Πριγκιπονήσια και ψάχνω τη βίλα που έμενε ο Τρότσκι. Τρώω ψάρι στην παραλία του Βοσπόρου κι επισκέπτομαι το Πατριαρχείο ως ευλαβής περιηγητής. Βλέπω απ' έξω την Αγιά Σοφιά και δίπλα το κακέκτυπό της, γνωστό και ως Μπλε



Μπουρχάν Σονμέζ
«Λαβύρινθος»
εκδ. Καστανιώτη

Τζαμί. Κατεβαίνω στο υπόγειο Υδραγωγείο με την μυσταγωγική μουσική και την κολώνα με το κεφάλι της Μέδουσας. Εκεί κοντά είναι το ξενοδοχείο που μου αρέσει να μένω, το Sura. Αχ, Πόλη, πότε θα σε ξαναδώ! Ευχαριστώ τον μεταφραστή Θάνο Ζαράγκαλη και τις εκδόσεις Καστανιώτη για την επιλογή.



Lexikopoleio

Άρωμα Ευρώπης στο Παγκράτι

Του ΑΝΤΩΝΗ ΦΙΞ

Έχω ένα ζευγάρι φίλων –Αυστραλός και Ιταλίδα, κούκλοι, βγαλμένοι από ταινία του Σορεντίνο– που όταν έρχονται Αθήνα επισκέπτονται πρώτα πρώτα Μουσείο Ακρόπολης και Λεξικοπωλείο! Κατάλαβες; Για τέτοιο βιβλιοπωλείο μιλάμε.

Τοποθεσία Λες και δεν είχαμε ήδη αρκετούς λόγους να πάμε στην πλατεία Προσκόπων... το ποιητικό Petits Fleurs, το flirty Frater & Soror, το αζεπέραστο Αερόστατο. Ωραίοι όμως είναι οι καφέδες, τα τσάγια, τα ποτά και τα λοιπά υγρά αλλά δεν πίνουνται ξεροσφύρι –θέλουν και βιβλίο. Άσε που είσαι πολύ ερωτεύσιμος /-η όταν αράξεις μόνος και διαβάζεις. Το βγάλαμε λοιπόν το πρόγραμμα. Αγοράζουμε βιβλίο και μετά καθόμαστε παραδίπλα για καφέ, κρατώντας το επιδεικτικά.

Άνθρωποι Αν δεν συναντήσεις τα μπλε μάτια της Οντίλ και τη ρωμαλαία χαίτη του Διαμαντή, έχεις χάσει τη μισή εμπειρία. Η Οντίλ, γαλλικής καταγωγής, μεταφράστρια, χάριν της οποίας ο χώρος σιγοζεσταίνεται μονίμως από μια χαμηλόφωνη συζήτηση γαλλιστί. Ο Διαμαντής είναι ο βιβλιοξεναγός που πάντα έψαχνες –γνώστης ορατών τε και αοράτων βιβλίων– «τι ψάχνουμε σήμερα;». Ο κόσμος δε είναι το κάτι άλλο. Αρχικά, οι μισοί είναι οι συγγραφείς των πωλούμενων βιβλίων, οπότε

πρόσχετε τι λες! Ενώ οι άλλοι μισοί είναι ξένοι φοιτητές των humanities που βρήκαν το δικό τους Shakespeare&Co. στην Αθήνα.

Βιβλία Έρευνες δείχνουν ότι το πιο σημαντικό ερέθισμα για την ανάπτυξη του ανθρώπου είναι το απτικό. Παροτρύνω λοιπόν όσους είναι ακόμα στην ανάπτυξη, αλλά και τους πλήρως ανεπτυγμένους, να χαϊδέψετε τα δερματόδετα εξώφυλλα των σπάνιων εκδόσεων κοντά στη βιτρίνα (βλ. Pleiade). Και μη σταματήσετε εκεί: ανοίξτε το βιβλίο και νιώστε την υφή ριζοχαρτού των φύλλων. Δεν ξέρω για σας αλλά εμένα αυτή η ευθραυστότητα υπονοεί μια ιερότητα περιεχομένου. Βέβαια, το Λεξικοπωλείο φημίζεται για τα λεξικά του –τη μεγάλη αδυναμία της μεταφράστριάς Οντίλ– τα οποία υπάρχουν για περισσότερες από 30 γλώσσες! Πέραν των λεξικών, υπάρχει πλείστη ελληνική, αγγλική και γαλλική λογοτεχνία. Κρύψου στον επάνω όροφο για να διαβάσεις βιογραφίες και δοκίμια ψυχολογίας, φιλοσοφίας κτλ. Υπάρχει και ειδικό αναγνωστήριο για να εντρυφήσεις στον τσακωμό Richard Rorty και David Foster Wallace σχετικά με την ύπαρξη ελεύθερης βούλησης... όπου και να καταλήξεις όμως, μην ξεχάσεις, όπως μου σφύριξε ο Διαμαντής φεύγοντας, «to pet the cat!».

Lexikopoleio, Στασινού 13, Παγκράτι, 2107231201

Η γλυκόπικρη γοντεία της Record Store Day και της Black Friday

☞ Κάποτε η **Record Store Day** ήταν μια μέρα που αφορούσε τις μικρές ανεξάρτητες δισκογραφικές εταιρίες και τα μικρά δισκοπωλεία. Ήταν ένας τρόπος αυτές οι μικρές οικονομικές μονάδες να φτάσουν πιο κοντά στον άνθρωπο που έψαχνε να αγοράσει δίσκους που κυκλοφορούσαν στον χώρο του underground και σε μικρό τιράζ. Ήταν θέμα τύχης να βρεθούν κάποιοι από τους δίσκους αυτούς σε κάποιο σημείο κοντά σου. Εφόσον δεν είχες βρει τους περισσότερους από τους δίσκους που θα ήθελες, αμέσως μετά το τέλος της RSD, στην οποία αργότερα προστέθηκε και η **Black Friday**, ξεκινούσε το ιντερνετικό κυνήγι. Κάποιοι από εκείνους που έτυχε να βρουν έναν από τους δίσκους που εσύ ήθελες πιθανότατα ήταν έτοιμος να τον πουλήσει – τις πρώτες ημέρες ακριβά αλλά στη συνέχεια σε καλύτερη τιμή. Οπότε, μπορούσες να τον αποκτήσεις, πληρώνοντας όμως και κάποια – συχνά αρκετά – ταχυδρομικά έξοδα. Στο πέρασμα του χρόνου, η Record Store Day και η Black Friday έγιναν ένα σκληρό παιχνίδι των πολυεθνικών. Έτσι, αυξήθηκαν τα τιράζ, άρχισαν να κυκλοφορούν τεράστιες αποδίες, κάκιστες ηχογραφήσεις, αμφιβόλου αισθητικής re-master, πρόβες με άθλιο ήχο και ακυκλοφόρητα τραγούδια που τα συγκροτήματα είχαν απορρίψει. Τρανταχτό παράδειγμα είναι το «*Paris Blues*» των **Doors**, ένα τραγούδι για το οποίο ο Robby Krieger έλεγε ότι «δεν είναι σπουδαία μελωδία» και ο Ray Manzarek το χαρακτήριζε «καθόλου ιδι-αίτερο». Παρ' όλα αυτά, τα υποτιθέμενα γατόνια των δισκογραφικών προσπάθησαν να το περάσουν ως το μεγάλο ακυκλοφόρητο τραγούδι των Doors! Αντ' αυτού, μπορεί κάποιοις ν' ακούσει το ομότιτλο εξαιρετικό τραγούδι του **Terry Callier**, το επίσης ομότιτλο 14λεπτο jam των **T-Bone Walker, Joe Turner** και **Otis Spann**, ακόμη και το συμπαθητικό «*Paris Blues*» του Ισπανού **Nacho Casado**. Ασφαλώς, δεν μπορούν να κατηγορηθούν σε καμία περίπτωση τους απόλυτα φανατικούς οπαδούς των Doors, που έσπευσαν να αποκτήσουν τη χαμένη ηχογράφηση της αγαπημένης τους μπάντας – που ήρθε με

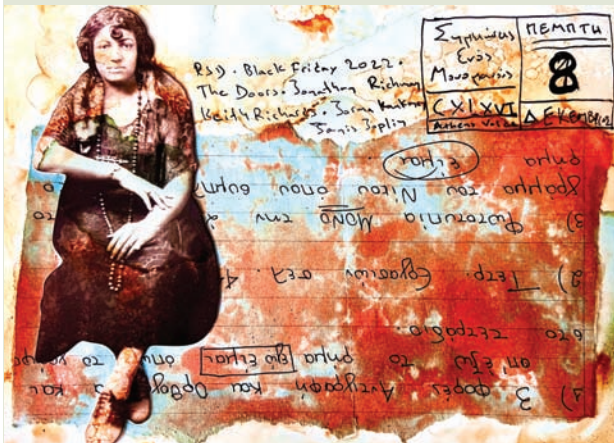
καθυστέρηση 50 χρόνων και βάλε. Μιλώ μόνο για εκείνους που έπαθαν πλάκα με το «*Paris Blues*», την ώρα που δεν έχουν ακούσει ακόμα ολόκληρο το «*L.A. Woman*».

➤ Και το μεγάλο ερώτημα που βλέπω να κρέμεται στα χείλη κάθε μονομανούς αναγνώστη της στήλης είναι: «Καλά, εσύ ρεμπαγάσα (μία λέξη) δεν πήρες τίποτα από τα τόσα που βγήκαν στη Black Friday που πέρασε;» Ε λοιπόν, πήρα και μάλιστα όχι μόνο έναν δίσκο αλλά δύο και μαζί μια διπλή κασέτα! Ο ένας από τους δίσκους που πρόσθεσα στη συλλογή μου υπάρχει ήδη άλλες δύο φορές σε βινύλιο και μία σε cd. Πρόκειται για το «*Jonathan Sings*» του **Jonathan Richman** και των **Modern Lovers**, ένα album που αγόρασα όταν πρωτοκυκλοφόρησε ελληνικό από τη Virgin ως δίσκος της Rough Trade, αμερικάνικο (original δηλαδή) από τη Sire και γιαπωνέζικο cd – με obi, όπως ακριβώς επιβάλλεται. Πρόκειται για έναν δίσκο που με την αφέλεια των μελωδιών του, με την αλήθεια των στίχων του δημιουργού του και με τα σπουδαία ακατέργαστα τραγούδια-διαμάντια που βρίσκονται μέσα, καθόρισε το γούστο ενός 19χρονου έφηβου, που ήμουν εκείνη την εποχή. Τον ακούω πολύ συχνά και με μεγάλη νοσταλγία. Ο δεύτερος δίσκος που πήρα φιλοξενεί δύο μουσικούς που αγάπησα περίπου την ίδια εποχή: την **Janis Joplin**, που λατρεύω για τους Big Brother and the Holding Company αλλά και για τους Full Tilt Boogie στο «*Pearl*», και τον **Jorma Kaukonen**, που αγάπησα μέσα από τους Jefferson Airplane, τους Hot Tuna αλλά και τον τρόπο που έπαιζε ολομόναχος τα ακουστικά blues. Το 1964, όταν η Janis ήταν 21 και ο Jorma 24, έπαιζαν μαζί σε μικρά Club της Αμερικής. Στο «*Hesitation Blues*» –που ήταν και το μοναδικό τραγούδι που άκουσα πριν πάρω αυτή την ηχογράφηση– εκτός από την άγουρη υπέροχη φωνή της Janis και την ακουστική κιθάρα του Jorma, υπάρχει και μια γραφομηχανή που κλέβει την παράσταση. Από αυτήν έρχεται και ο τίτλος: «*The Legendary Typewriter Tape, 25/6/64*».

P.S. Η διπλή κασέτα που αγόρασα, ανήκει στον **Keith Richards**. Είναι το «*Main Offender*» μαζί μ' ένα live του 1992. Ακόμα κι αν το album ποτέ δεν μου έλεγε πολλά, η διπλή κασέτα είναι ένα από τα φετίχ που κρατούν από την παιδική μου ηλικία...

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς CXLXVI

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ



τον πετυχαίνω μέσα και μου στέλνει μήνυμα. Τρελάθηκα εγώ! Λέω από μέσα μου είναι καρμικό, κάτι πρέπει να γίνει, τέλος. Βρεθήκαμε έξω, κάναμε μια βόλτα, τα είπαμε και καταλήξαμε σπίτι του, όπου

κάναμε σεξ 5 φορές και ήταν πολύ τρυφερός μαζί μου. Στέλνω μήνυμα την επόμενη μέρα που γύρισα σπίτι, αλλά αυτός απάντησε μονολολεκτικά. Του ξαναστέλνω την επόμενη, το είδε και δεν απάντησε καν. Ξενέρωσα. Να τα παρατήσω ή να συνεχίσω την προσπάθεια;

Αυτό το ghosting έχει καταντήσει μάστιγα στις μέρες μας. Μια απάντηση ζητάμε, κύριέ μου. Τόσο δύσκολο είναι; Μάλλον ο τύπος δεν θέλει κάτι παραπάνω από σένα. Το γεγονός ότι δεν ξεκαθαρίζει τη θέση του και σε αφήνει στο διαβάστηκε, αφού βλέπει το ενδιαφέρον σου, το αφήνω ασχολίαστο. Αλλιώς, θα έπρεπε να τον περιλάβω με πολλά κοσμητικά και δεν θέλω τώρα χριστουγεννιάτικα να χαλάσω το τοίχο μου.

Σίγουρα, όμως, είναι ένα σημάδι, που σου δείχνει και τον χαρακτήρα του και πως (βάσει πιθανοτήτων) η ιστορία σας δεν θα οδηγήσει σε αυτό που επιθυμείς εσύ. Θα σε συμβούλευα να το αφήσεις για λίγες μέρες και αν δεν ξαναδώσει σημαία ζωής, «κλείσε την πόρτα» και θα τον ξεχάσεις μόλις γνωρίσεις τον επόμενο.

ΜΙΑ ΜΟΥ
ΒΡΟΜΙΚΑ
–Reloaded–
Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

Βγήκα ραντεβού με τον αδερφό μιας φίλης μου και έπεσα από τα σύννεφα.

Από καιρό παίζεται κάτι μεταξύ μας και ανά τακτά χρονικά διαστήματα μιλούσαμε με μηνύματα. Προχθές, που βγήκαμε, καθίσαμε σε ένα παγκάκι, συζητούσαμε και εκεί που λέγαμε τις γλύκες μας, ήρθε ένα περιστερίκι κοντά μας και, μόλις το είδε, σπκώθηκε, πήρε μια πέτρα από το χώμα και πήγε να τη ρίξει πάνω στο πουλί. Έπαθα σοκ, άρχισα να φωνάζω και του είπα «τρελάθηκες;». Ευτυχώς, άφησε την πέτρα, του είπα ότι θέλω να γυρίσω σπίτι και χωριστήκαμε. Η συμπεριφορά του με φόβισε και φυσικά δεν θέλω να ξαναβγώ μαζί του. Νιώθω μια απέχθεια και δεν έχω απαντήσει στα αίτημα μηνύματα που μου έχει στείλει έκτοτε. Το χειρότερο είναι ότι αποφεύγω και τη φίλη μου, γιατί έχω έρθει σε δύσκολη θέση. Τι να κάνω;

Τι παρατράγουδο σου έκατσε φίλη μου! Και λίγα λέω. Γενικά, είμαι ένας ήρεμος άνθρωπος, δεν μαλώνω δημοσίως, δεν νευριάζω, αλλά εκεί που μπορεί να με δεις να γίνωμαι Σκύλλα και Χάρυβδη μαζίειναι όταν βλέπω ανθρώπους να φέρονται άσχημα σε ζώα μπροστά μου. Ας αφήσουμε, όμως, εμένα και πάμε στα δικά σου. Χρειάζεται, αρχικά, να διαχωρίσεις τη φίλη, που έχεις με την αδερφή του, από το αποτυχημένο ραντεβού σας. Είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Και σίγουρα, το να αποφεύγουμε καταστάσεις, δεν μας σώζει. Μίλα κανονικά με τη φίλη σου και αν σε ρωτήσει πες της όλη την αλήθεια για το πώς νιώθεις. Νομίζω πως είσαι τυχερή, που είδες αμέσως ένα κακοποιητικό στοιχείο του χαρακτήρα του. Σκέψου, αν ψήνεις, να του στείλεις ένα μήνυμα πως δεν βλέπεις να βγαίνει πουθενά μεταξύ σας και γεια σας και αντίο και έξω από την πόρτα.

Αχ Τζένη μου, σώσε με! Με ενδιαφέρει πολύ η άποψή σου. Μετακόμισα πρόσφατα σε καινούργια περιοχή και στη στάση του λεωφορείου στάμπαρε ένα γκομενάκι, που πάει (όπως αποδείχτηκε) στην ίδια σχολή με εμένα. Μου άρεσε τρελά από τότε, αλλά ποτέ δεν είχαμε μιλήσει. Μετά από μερικές μέρες, είπα να ανοίξω προφίλ στο γνωστό app,

Βγαίνω με ένα παιδί εδώ και 2 μήνες περίπου και το πράγμα γενικά πάει καλά. Έχει, όμως, μια σικαμένη συνήθεια. Σκαλίζει πού και πού τη μύτη του και το κάνει εντελώς απροκάλυπτα παντού. Πήγαμε για καφέ με τις φίλες μου να τους τον γνωρίσω και έβαλε τα χέρια του στη μύτη, χωρίς καμία ντροπή. Ήρθα σε δύσκολη θέση, αλλά δεν μπορούσα εκείνη τη στιγμή να πω τίποτα. Τώρα τι θα νομίζουν κι οι φίλες μου; Αισθάνθηκα ντροπή, λογικό δεν είναι; Για να καταλάβεις, όταν με ακουμπάει σκέφτομαι αυτό που κάνει με τα χέρια του και ξενερώνω. Ντρέπομαι να του το πω, γιατί φοβάμαι ότι θα τον προσβάλω.

Μια ξαδερφούλα μου 4χρονών κάνει ακριβώς το διο, οι γονείς της προσπαθούν να της το κόψουν και δεν ξέρουν τον τρόπο. Τώρα τι να πω εγώ; Μήπως αγχώνεται και του βγαίνει μηχανικά; Μήπως του αρέσουν τα ευρήματα από εκεί και ήθελε πάντα να γίνει εξερευνητής; Πρέπει, οπωσδήποτε, να του κάνεις μια κουβέντα με διακριτικότητα και ευγένεια φυσικά, για να μην νιώσει κι αυτός άβολα, αλλά να μην σιχαίνεσαι κι εσύ να σε ακουμπήσει, βρε αδερφέ. Αυτά που μας ενοχλούν, τα λέμε. Είναι νόμος!

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: [@melitajenny](https://www.instagram.com/melitajenny)

© JOHN HOLMES



Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρόμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιασμένο τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

ΚΡΙΟΣ

(20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Η εβδομάδα που ξεκινά είναι αρκετά έντονη και θα χρειαστεί να αλλάξεις λίγο τον σκληροπυρηνικό τρόπο που τοποθετείσαι στην καθημερινότητά σου για να αποφύγεις τη νευρική εξάντληση και τις παρεξηγήσεις. Αρχικά ο Ερμής εισέρχεται στον Αιγόκερω την Τετάρτη στρέφοντας την προσοχή σου στον τομέα της καριέρας σου μέχρι τις 11/2/23. Αυτή είναι μια φιλόδοξη περίοδος για σένα αφού η εξέλιξη των επαγγελματικών σου θα είναι συνεχώς στο μυαλό σου. Θα πρέπει με υπομονή και επιμονή να αποδείξεις, πρωτίστως στον εαυτό σου και εν συνεχεία σε όσους έχουν λόγο στα πράγματα, ότι αξίζεις ευκαιρίες που θα σου επιτρέψουν την άνοδό σου. Καλή περίοδος για να στείλεις βιογραφικά, βιάσου όμως γιατί από τις 29/12 θα γυρίσει ανάδρομος. Το ίδιο ισχύει και αναφορικά με νέα ξεκινήματα, ενάρξεις, συμφωνίες και ακριβές αγορές. Τετάρτη μέχρι και Παρασκευή είναι οι δυσκολότερες μέρες της βδομάδας, καθώς βρίσκονται κάτω από την επιρροή της ζόρικης Πανσέληνου στους Διδύμους (8/12) που σχηματίζει σύνοδο με τον ανάδρομο κυβερνήτη σου Άρη στο ίδιο ζώδιο. Η επικοινωνία θα λειτουργεί με όρους έντασης και επιθετικότητας, οι συσκευές, τα προϊόντα τεχνολογίας και το ίντερνετ μπορεί να βγάλουν θέματα, ενώ προσεκτικός πρέπει να είσαι και στις μετακινήσεις σου.

ΤΑΥΡΟΣ

(20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Με τον Ερμή να εισέρχεται στον Αιγόκερω την Τετάρτη ακολουθούμενος το Σάββατο από την Αφροδίτη, αντιλαμβάνεσαι ότι έχεις και πνευματικές ανάγκες πέραν όλων των άλλων, έχοντας τη διάθεση να κάνεις κάτι γι' αυτό. Σε πρώτο επίπεδο αυτές μπορεί να αφορούν simply θέματα σπουδών αν βρίσκεσαι σε ανάλογη ηλικία, επομένως ίσως να σχεδιάζεις τα επόμενα σου βήματα, χωρίς φυσικά να αποκλείονται και σχέδια για μια μετεκπαίδευση, πιστοποίηση, εκμάθηση μιας ξένη γλώσσας κ.λπ. Για κάποιους αυτό μπορεί να σημαίνει ότι θα πάρουν επιτέλους δίπλωμα οδήγησης, άλλοι όμως θα ψαχτούν και αλλιώς, ερχόμενοι σε επαφή με νέες κουλτούρες και τρόπους σκέψης, μέσα από βιβλία, συζητήσεις, ενδιαφέροντες συναντήσεις, σεμινάρια αυτοβελτίωσης, αλλά και ταξίδια. Ίσως μάλιστα επεξεργάζονται μια μετεγκατάσταση στο εξωτερικό μέσα στο επόμενο διάστημα, ενώ αρκετοί θα κάνουν τα ταξιδάκια τους μέσα στις γιορτές. Ωστόσο, στις 29/12 ο Ερμής γυρίζει ανάδρομος φέρνοντας ορισμένες καθυστερήσεις και αναποδιές στις μετακινήσεις και τις επικοινωνίες σου, γι' αυτό κλείσε έγκαιρα σημαντικές εκκρεμότητες.

ΔΙΔΥΜΟΙ

(20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Η πρώτη φουλ εβδομάδα του Δεκέμβρη έρχεται με μεγαλύτερη ένταση και θα χρειαστεί ψύχραιμη διαχείριση από πλευράς σου, ιδιαίτερα από Τετάρτη μέχρι και Παρασκευή που είναι και οι πιο απαιτητικές μέρες. Με την είσοδο του κυβερνήτη σου Ερμή στον Αιγόκερω (7/9) η προσοχή σου εστιάζεται στα οικονομικά σου, θέλοντας τώρα να οργανωθείς καλύτερα σχετικά με χρέη, οφειλές, συναλλαγές με τράπεζες, εφορίες, οργανισμούς, να αιτηθείς ενός δανείου για την επιχείρησή σου κ.λπ. Όλες όμως αυτές οι κινήσεις και οι διαπραγματεύσεις, καθώς και πιθανές υπογραφές υπογραφές συμβολαίων και συμφωνιών θα πρέπει να γίνουν έγκαιρα, γιατί στις 29/12 θα γυρίσει ανάδρομος ως 18/1/23 φέρνοντας καθυστερήσεις και εμπόδια στη δράση σου. Την Πέμπτη σχηματίζεται η δυνατή Πανσέληνος στους Διδύμους που κάνει σύνοδο με τον ανάδρομο Άρη στο ζώδιό σου. Αυτό σημαίνει ότι θα είσαι γενικά «στην τσίτα», μη νιώθοντας ουσιαστικά ο εαυτός σου, αφού δεν θα μπορείς να δεις αντικειμενικά που «στέκεσαι» συναισθηματικά απέναντι στον σύντροφό σου, έναν συνεργάτη, ένα παιδί κ.λπ. Αν δε «προκληθείς» τότε πραγματικά η φάση δυσκολεύει, αφού πιθανότατα θα παρασυρθείς λέγοντας πράγματα που μετά ίσως μετανιώσεις.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

(21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Καθώς ο Ερμής περνά απέναντί σου στον Αιγόκερω (7/9) αρχίζεις να αποδίδεις περισσότερο χρόνο και ενέργεια στις σχέσεις σου. Οι επαφές και οι συζητήσεις στην καθημερινότητά σου αυξάνονται, επιδιώκοντας μια πιο συγκεκριμένη και όχι «στο περίπου» επικοινωνία με την άλλη πλευρά, διορθώνοντας και κάποιες άστοχες εντυπώσεις που είχαν δημιουργηθεί το προηγούμενο διάστημα. Θα πρέπει, όμως, να βιαστείς αν θέλεις να ξεκαθαρίσεις μια κατάσταση, καθώς στις 29/12 θα γυρίσει ανάδρομος δυσκολεύοντας το κλίμα - δημιουργώντας παρεξηγήσεις, αλλά και εμπόδια σχετικά με νέες συμφωνίες. Το Σάββατο θα περάσει και η Αφροδίτη στον Αιγόκερω, ανεβάζοντας τα στάνταρτς σου στον έρωτα σε περίπτωση που ψάχνεις για αμώρε, αν και θα έχεις πέραση «γκελάροντας» σημαντικά. Αν βρίσκεσαι σε σχέση, ίσως πάρεις την απόφαση να προχωρήσεις σε μια επίσημη δέσμευση. Οι μέρες από την Τετάρτη ως και την Παρασκευή είναι οι πιο απαιτητικές λόγω της Πανσέληνου στους Διδύμους (8/12) που γεννά νευρικότητα και αναστάτωση τόσο σε ψυχολογικό επίπεδο, όσο και στο πεδίο της δουλειάς, ιδιαίτερα αν ανήκεις στο 2ο δεκαήμερο. Οι υψηλοί τόνοι με συνεργάτες, συναδέλφους, συντρόφους είναι πολύ εύκολο να οδηγήσουν σε ρήξεις, οπότε καλύτερα να κάνεις ένα βήμα πίσω.

ΛΕΩΝ

(22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Καιρός να εξετάσεις με λεπτομέρεια τον τρόπο που κινείσαι στη δουλειά σε ένα day to day basis, σχετικά με το πώς οργανώνεις τον χρόνο σου, πώς επικοινωνείς με συνεργάτες κ.λπ. ώστε να είσαι πιο παραγωγικός, με τον Ερμή να εισέρχεται την Τετάρτη στον Αιγόκερω. Παράλληλα, θα πρέπει να μπεις στον κόπο να ασχοληθείς ουσιαστικά με την φροντίδα της υγείας σου, κάνοντας πράξη αυτά που ξέρεις ότι πρέπει να κάνεις, αλλά στην πραγματικότητα συστηματικά αμελείς με τη δικαιολογία της «σαρωτικής καθημερινότητας». Πρέπει να κατανοήσεις ότι η καλή υγεία και η νεανική εμφάνιση σε βάθος χρόνου θέλουν θυσίες και καθώς πλησιάζουμε και τις γιορτές οι πειρασμοί θα αυξηθούν, οπότε χρειάζεται να έχεις σκεφτεί από πριν ένα πλάνο δράσης για να μην ξεφεύγει τελειώς η κατάσταση. Το Σάββατο θα περάσει και η Αφροδίτη στον Αιγόκερω βοηθώντας να κάνεις καλύτερες διατροφικές επιλογές, αλλά και να εντάξεις λίγη κίνηση στην καθημερινότητά σου. Έχε όμως υπόψη σου ότι στις 29/12 ο Ερμής γυρίζει ανάδρομος, φέρνοντας κάποιες εντάσεις με άτομα στη δουλειά, αλλά και καθυστερήσεις στα σχέδιά σου, γι' αυτό βιάσου με σημαντικές ενάρξεις.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Αυτή η εβδομάδα είναι ίσως η πιο απαιτητική του μήνα, βγάζοντας ζόρι και νεύρα που θα χρειαστούν ειδική αντιμετώπιση. Ας ξεκινήσουμε όμως με τα καλά νέα, που δεν είναι αλλά από την είσοδο του κυβερνήτη σου Ερμή στον Αιγόκερω (7/12) η οποία σου δίνει μια πιο care free και διασκεδαστική προσέγγιση στην καθημερινότητα, αυξάνοντας τις επαφές, τις εξόδους με αγαπημένα πρόσωπα, τις συναντήσεις με φίλους κ.λπ. μέσα στην πιο γιορτινή περίοδο του χρόνου. Το ακόμα σημαντικότερο όμως είναι ότι σου δίνει «πόντους» στο φλερτ, φέρνοντας όμορφες νέες γνωριμίες αλλά και διάθεση για ανανέωση μέσα σε ήδη υπάρχουσες σχέσεις. Αυτή η δυναμική ενισχύεται περισσότερο και από την είσοδο της Αφροδίτης στον Αιγόκερω το Σάββατο που πραγματικά σε βοηθά να γοντεύεις στο διάβα σου, «προμοτάροντας σε» και σε θέματα απόκτησης παιδιών αλλά και προβολής της δουλειάς σου, ιδίως αν ανήκεις στον καλλιτεχνικό χώρο. Στις 29/12 ο Ερμής θα γυρίσει ανάδρομος ως 18/1/23 φέρνοντας πιθανές επιστροφές συντρόφων από το ερωτικό σου παρελθόν. Και τώρα τα δύσκολα, αφού Τετάρτη ως Παρασκευή είναι μέρες «τζιζ» λόγω της Πανσελήνου στους Διδύμους.

ΖΥΓΟΣ

(22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Με τον Ερμή να παίρνει θέση την Τετάρτη στον Αιγόκερω και τον 4ο οίκο του ωροσκοπίου φαίνεται πως το σπίτι και τα θέματα της οικογένειας θα σε απασχολήσουν περισσότερο από δω και πέρα. Πιθανόν να ασχολείσαι με τη διακόσμηση του χώρου σου για τα Χριστούγεννα ή ακόμα και να οργανώσεις ήδη για το γιορτινό τραπέζι, «ξεσκώνοντας» συνταγές, καταστρώνοντας το μενού, αγοράζοντας τα δώρα κ.λπ. ως άξιος οικοδεσπότης, αφού η αλήθεια είναι πως όλοι τραπέζιχνεις κόμμα το αποτέλεσμα είναι αντάξιο της «Μεγάλης Βρετανίας» το λιγότερο! Ίσως, όμως, σκέφτεσαι και κάποιες πρακτικές αλλαγές, σε επίπεδο επισκευών, ανακαινίσεων ή ακόμη και μετακομίσεων αν είσαι σε φάση που ψάχνεις σπίτι. Σ' αυτό θα βοηθήσει και το πέρασμα του κυβερνήτη σου, της Αφροδίτης, στον Αιγόκερω το Σάββατο, που ακόμα είναι ευνοϊκό για αγοραπωλησίες ακινήτων αλλά και για cozy στιγμές με το αμώρε. Όμως θα πρέπει να βιαστείς σχετικά με υπογραφές, συμβολαίων, συμφωνίες, νέα σχέδια στα επαγγελματικά κ.λπ., καθώς ο Ερμής γυρίζει ανάδρομος στις 29/12 βγάζοντας καθυστερήσεις, καθώς επίσης και παρεξηγήσεις/υπερβολικές αντιδράσεις με τους οικείους σου. Αυτή θα είναι και η τάση Τετάρτη έως και Παρασκευή με την έντονη Πανσέληνο στους Διδύμους (8/12).

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

(23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Η είσοδος της Τετάρτη του Ερμή στον Αιγόκερω φέρνει διαφορετικό χαρακτήρα στην καθημερινότητά σου, αφού ανοίγει μια «πόρτα» μεγαλύτερης επικοινωνιακής εξωστρέφειας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης μέσα στην πιο festive περίοδο του χρόνου. Θέλεις να ασχοληθείς με καινούργιες ιδέες, ανθρώπους, δραστηριότητες, κάνοντας ίσως και μια «ανασύνταξη» του σκεπτικού σου, αποστασιοποιούμενος από ζοφερές ειδήσεις και καταστάσεις όσο μπορείς, λειτουργώντας με γνώμονα το προσωπικό σου sanity. Οι ρυθμοί φυσικά θα είναι αυξημένοι με επαγγελματικές επαφές, συναντήσεις, μετακινήσεις μέσα στη μέρα σου, ενώ θα πρέπει να επισπεύσεις κλεισίματα και υπογραφές νέων συμβολαίων και συμφωνιών, όπως επίσης αγορές προϊόντων τεχνολογίας και μεταφορικού μέσου, καθώς στις 29/12 ο Ερμής θα γυρίσει ανάδρομος ως τις 18/1/23 βγάζοντας παράλληλα αρκετά προβλήματα στην επικοινωνία με συνεργάτες, αδελφια, φίλους κ.λπ. Δυσκολίες θα υπάρξουν και αυτή την εβδομάδα κυρίως Τετάρτη με Παρασκευή εξαιτίας της έντονης Πανσελήνου στους Διδύμους (8/12) καθώς κανείς δεν θα είναι διατεθειμένος «να χαρίσει κάstanta», κάνοντας πίσω σε μια αντιπαράθεση που μπορεί να προκύψει ίσως και για οικονομικούς λόγους (2ο δεκαήμερο ιδιαίτερα). Η είσοδος της Αφροδίτης στον Αιγόκερω το Σάββατο φέρνει επιπλέον ανάγκη για socializing, ευυνώντας παράλληλα θέματα σπουδών αλλά και ταξιδιών μέσα στην εορταστική περίοδο.

ΤΟΞΟΤΗΣ

(22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Η πλέον κουραστική και νευρική βδομάδα του μήνα είναι εδώ, με σένα να βάλλεσαι άμεσα και μάλιστα σε περίοδο γενεθλίων, επομένως θα χρειαστεί «να βάλεις νερό στο κρασί σου» για να μην εξωθήσεις τα πράγματα στα άκρα. Αρχικά, την Τετάρτη ο Ερμής εγκαταλείπει το ζώδιό σου και εισέρχεται στον Αιγόκερω βοηθώντας σε να οργανώσεις καλύτερα τα οικονομικά σου, τσεκάροντας το ισοζύγιο εσόδων-εξόδων, βλέποντας τι κινήσεις πρέπει να κάνεις για να βελτιώσεις την κατάσταση. Υπάρχει η δυνατότητα να προχωρήσεις σε μια ρύθμιση χρεών, ένα διακανονισμό δανείου, να ψαχτείς σχετικά με κάποιο επίδομα που δικαιούσαι, να αιτηθείς μια επιχορήγηση για την επιχείρησή σου κ.λπ., ωστόσο θα πρέπει να λειτουργήσεις γρήγορα, καθώς στις 29/12 θα γυρίσει ανάδρομος ως τις 18/1/23 φέρνοντας εμπόδια και καθυστερήσεις σε οικονομικές συμφωνίες και συμβόλαια, οπότε βιάσου με τυχόν υπογραφές. Τετάρτη με Παρασκευή είναι οι μέρες με τη μεγαλύτερη «επιβάρυνση» λόγω της δύσκολης Πανσελήνου στους Διδύμους (8/12). Οι κουβέντες και οι συναναστροφές στα προσωπικά και τα επαγγελματικά διαμορφώνουν έκρυθμο κλίμα που μπορεί να οδηγήσει σε ρήξεις.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

(21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Οι πλανητικές αλλαγές αυτή την εβδομάδα γράφουν τ' όνομά σου, φέρνοντας τις ανάγκες και τις επιθυμίες σου σε πρώτο πλάνο. Την Τετάρτη ο Ερμής εισέρχεται στο ζώδιό σου ως 11/2/23, δηλαδή για ένα διάστημα αρκετά μεγαλύτερο του συνθισμένου, λόγω του ότι από τις 29/12 έως τις 18/1/23 θα κινείται ανάδρομος. Η κρίση σου γίνεται ορθότερη, είσαι πιο ανοιχτός επικοινωνιακά στις συναναστροφές με τους γύρω σου, έχοντας μεγαλύτερη πειθώ στον λόγο σου, ξεκαθαρίζοντας σχετικά με το τι πρέπει να κάνεις αναφορικά με τους στόχους σου. Θα πρέπει όμως να βιαστείς με ενάρξεις, σημαντικά νέα ξεκινήματα, λανσαρίσματα στα επαγγελματικά, εκκρεμότητες με δημόσιους φορείς, αγορές προϊόντων τεχνολογίας καθώς και διαπραγματεύσεις και υπογραφές συμβολαίων και συμφωνιών, ολοκληρώνοντας όλα τα παραπάνω πριν τις 29/12, για να αποφύγεις τα γνωστά προβλήματα και την ταλαιπωρία που θα δημιουργήσει ο ανάδρομος. Τετάρτη με Παρασκευή η ατμόσφαιρα βγάζει ένταση, κούραση και νευρικότητα με την «suigeneris» Πανσέληνο στους Διδύμους (8/12) που έρχεται για να ανάψει «φωτιές» στη σχέση με συναδέλφους, συνεργάτες, εργαζομένους κ.λπ. ιδιαίτερα αν ανήκεις στο 2ο δεκαήμερο. Αυτές τις μέρες πρέπει να φροντίζεις παραπάνω την υγεία σου.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

(20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Με τον Ερμή να προχωρά την Τετάρτη στον Αιγόκερω και τον 12ο πλιακό σου οίκο μπαίνει σε μια πιο εσωτερική φάση, όπου δεν προτίθεται να σπαταλά άσκοπα τον χρόνο και την ενέργειά σου σε ό,τι δεν κρίνεις απολύτως απαραίτητο, περιμένοντας ίσως από τους άλλους ακόμα και να «μαντέψουν» αυτό που σκέφτεσαι αντί να μπεις στη διαδικασία να εξηγείς αυτό που και για σένα είναι τώρα «περίπλοκο». Από την άλλη, ίσως βρίσκεσαι σε μια περίοδο που δουλεύεις εντατικά πάνω σ' ένα σχέδιο στα επαγγελματικά και πρέπει να λειτουργήσεις κάπως παρασκηνιακά σε ορισμένες περιπτώσεις ή πρέπει να αποφαιωθείς σε μια προσπάθεια για να καταφέρεις έναν στόχο που αφορά τις σπουδές σου, επομένως χρειάζεσαι απομόνωση. Σε κάθε περίπτωση αυτό θα ενταθεί από τις 29/12 ως τις 18/1/23 που ο Ερμής θα γυρίσει ανάδρομος, οπότε φρόντισε να έχεις ξεμπερδέψει μέχρι τότε με τυχόν σημαντικές εκκρεμότητες που μπορούν να σε παιδέψουν. Τετάρτη με Παρασκευή είναι οι πιο απαιτητικές μέρες της εβδομάδας λόγω της «θυμωμένης» Πανσελήνου στους Διδύμους. Ίσως αυτό το φεγγάρι κάνει στην άκρη τη «χρυσόσκονη» που υπάρχει σε μια ερωτική ή φιλική σχέση, δείχνοντάς σου ποιος πραγματικά είναι ο άλλος, αν εντάσεις μπορεί να υπάρξουν και σε θέματα παιδιών. Το Σάββατο περνά και η Αφροδίτη στον Αιγόκερω, ευυνώντας τους απαγορευμένους έρωτες με άτομα μη συναισθηματικά διαθέσιμα..

ΙΧΘΥΕΣ

(18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Η εβδομάδα που ξεκινά είναι μάλλον η πιο δύσκολη για σένα, Ιχθύ μου, αναγκάζοντας σε ίσως να γίνεις «κάθετος» έως και δυσάρεστος για να προστατέψεις τον εαυτό σου. Βέβαια, η είσοδος του Ερμή στον Αιγόκερω την Τετάρτη κάθε άλλο παρά για δυσκολίες μιλά, αφού αυξάνει την κοινωνική σου διάθεση, τις χαρούμενες συναναστροφές, τις κουβέντες με φίλους και αγαπημένα πρόσωπα σε Christmas spirit, ενώ υπάρχει τώρα η δυνατότητα να επικοινωνήσεις με σαφήνεια και να κατατάξεις τύπου «αλφαβητικά» τις ανάγκες σου με συνεργάτες, συσφίγγοντας σχέσεις, βρίσκοντας ακόμα και νέους συμμάχους για τα πρότζεκτς σου. Θα πρέπει όμως να δράσεις άμεσα, προχωρώντας με καινούργια σχέδια και σημαντικές ενάρξεις, αφού στις 29/12 θα γυρίσει ανάδρομος ως 18/1/23 φέρνοντας εμπόδια, αναβολές, εντάσεις στα εργασιακά, και γενικά τα γνωστά «κούλα» του. Ίσως, όμως, υπάρξουν ερωτικές επιστροφές και δεύτερες ευκαιρίες σε παλιές σχέσεις αυτό το διάστημα. Τα δύσκολα τώρα είναι κυρίως Τετάρτη με Παρασκευή λόγω της ζόρικης Πανσελήνου στους Διδύμους. Το νευρικό σου σύστημα θα δουλεύει «διπλοβάρδιες» με τον άξονα οικογένειας-επαγγελματικών να βγάζει κούραση και αυξημένες υποχρεώσεις. **A**

Τώρα, με ακόμα περισσότερες δυνατότητες,
τα πάντα για το δέμα σου
είναι ένα t-app μακριά.



ACS Mobile App

Κατέβασε στο κινητό σου την ανανεωμένη εφαρμογή της ACS
και απόλαυσε ακόμα περισσότερα:

- Ενημέρωση του κοντινότερου καταστήματος ACS, για παραλαβή αποστολής από τον χώρο σου (e-κλήση Courier).
- Επικοινωνία με την ψηφιακή βοηθό (ACiStant) για οποιαδήποτε απορία σε σχέση με την αποστολή σου.
- Σκανάρισμα του QR code της ψηφιακής κάρτας μέλους (ACS Member) από τον διανομέα, για λήψη εκπτώσεων ακόμα και από τον χώρο σου.
- Επιλογή νέας ημέρας παράδοσης ή νέου σημείου παραλαβής, μέσα από την ενότητα «Οι Αποστολές μου».
- Σημαντικές ενημερώσεις για τη λειτουργία των καταστημάτων ACS πανελλαδικά, σε πραγματικό χρόνο.



Download on the
App Store

GET IT ON
Google play



Έδρα: ΠΙΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ 36-38, 122 41 ΑΙΓΑΛΕΩ,
τηλ.: 210 8190000, fax: 210 8190311, www.acscourier.gr

ACS
Τα πάντα, παντού.

#xarisesena

Χριστίνα
Lidl Uper



Νίκος
Lidl Uper



Σπουδάξεις
Εργάζεσαι
Αμείβεσαι
Προσλαμβάνεσαι

Δεν είναι
ανεβαστικό;



Ανέβα και εσύ στον 2^ο κύκλο Lidl UP: Learn & Work

Εξασφάλισε από τώρα ένα μέλλον με ανοδική πορεία

Το **Lidl UP: Learn & Work**, το πρωτοποριακό διετές πρόγραμμα συνεχίζει για **2^η χρονιά**, σε συνεργασία με το Δημόσιο Πειραματικό Ι.Ε.Κ. Γλυφάδας και το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, και ανοιγεί τις πύλες του για να υποδεχτεί τους νέους **Lidl UPers**. Ανέβα και εσύ στο 2^ο κύκλο και συνδύασε σπουδές με πραγματική εργασιακή εμπειρία σε ένα κατάστημα Lidl... Και σε 2 χρόνια θα έχεις και **αναγνωρισμένο πτυχίο ως Στέλεχος Λιανικού Εμπορίου** από τον ΕΟΠΠΕΠ, και θα γίνεις **Υποδιευθυντής/ρια Καταστήματος** της Lidl Ελλάς.

Μπες στο lidlup.gr ή σκάνανε το QR Code και κάνε την αίτηση σου έως 15/12

Όλα όσα είμαστε,
χάρη σε σένα.
team.lidl.gr

LidlUP Learn & Work
Retail Management Program

